

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

sosyal güvenlik kavramı ve uygulaması

TÜRK-İŞ YAYINLARI NO : 96

TÜRKİYE İŞİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

Sosyal güvenlik kavramı ve uygulaması

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

Tarih:.....

Demirbaş No:..5974.....

Tasnif No:..368..4..SOS

TÜRK-İŞ YAYINLARI NO : 96

368.4

SOS

1976

5974

Ağaç — İş Matbaası

1978 — ANKARA

İ Ç İ N D E K İ E R

Ö n s ö z	5
Sosyal Güvenlik	7
Sosyal Güvenliğin Asgari Normları Hakkında Sözleşme	
Bölüm I — Genel Hükümler	17
Bölüm II — Sağlık Yardımları	20
Bölüm III — Hastalık Ödenekleri	23
Bölüm IV — İşsizlik Yardımları	25
Bölüm V — İhtiyarlık Yardımları	27
Bölüm VI — İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları Halinde Yapılacak Yardımlar	31
Bölüm VII — Aile Yardımları	35
Bölüm VIII — Analık Yardımları	37
Bölüm IX — Malûliyet Yardımları Tümü	39
Bölüm X — Ölüm Yardımları	42
Bölüm XI — Periyodik Ödemelerde Uygulanacak Normlar	45
Bölüm XII — Yabancılarla Eşit Muamele	51
Bölüm XIII — Müşterek Hükümler	52
Bölüm XIV — Müteferrik Hükümler	55
Bölüm VX — Son Hükümler	57

Sosyal Fövenlik Uygulamaları

— Almanya (Federal)	68
— Amerika	86
— Avusturalya	106
— Avusturya	124
— Belçika	142
— Danimarka	164
— Fransa	186
— Hollanda	208
— İngiltere	228
— İsvec	248
— İsviçre	270
— Libya	292
— Türkiye	302
Yönetici Örgütün Önemi	314
Kurlar	315

Ö N S Ö Z

Toplumların gelişmesinde sosyal güvenliğin hızla büyüyen önemi, ülkemiz için de büyük sorun haline gelmiştir.

Geçmiş dönemlere oranla toplumun sosyal güvenlik konularına ilgisi, bugün çok daha fazladır. Geçen yüz yıllarda ülkelerin gelişmesinde sadece ekonomik kriterler kullanıldığı halde, bu yüzyılın büyük özelliği, toplum gelişmesinde, sosyal kriterlerin ön plâna geçmesi olmaktadır.

Bir ülkenin uygar sayılması, artık sadece sanayileşme ve ürettiği ürünler gibi konulara bağlı kalmamakta, ülke halkının ne oranda sosyal refahtan yararlandığı, ne oranda sosyal güvenlik içinde bulunduğu bakılmakta ve değerlendirme bu gerçeklere göre yapılmaktadır.

Ülkemizde sosyal güvenliğin tarihi, duygu ve düşünce olarak çok eskilere kadar gider. Türk toplumunun tarihsel yapısı içinde kişisel yardımlaşmalar, loncalar biçiminde toplu yardımlaşmalar ve çeşitli risklere karşı geleneksel yardımlaşma yolları, sosyal güvenlik ihtiyacına dayalı hareketler olmuştur.

Ancak, modern anlamda sosyal güvenlik örgütleri kurulması, ülkemiz için oldukça yenidir.

Bu kuruluşların yeni olmasıyla birlikte ülkemizdeki sosyal güvenlik politikasının kesinlikle çizilmemiş olması, bir yandan sosyal güvenliğe kavuşan vatandaş sayısını çok sınırlı bırakırken, diğer yandan da sağlanan haklar bakımından önemli farklar yaratmıştır.

Bu durum böyle devam ettiği takdirde toplumumuzda bu dengesizliğin yarattığı dalgalanmaları çeşitli kurumlar arasındaki farklardan yararlanma isteklerini ve giderek sosyal gü-

venliğe karşı bir güvensizlik duygusunun doğmasını önlemek mümkün olmayacaktır..

Sosyal güvenlik kavramını açıklayan ve Birleşmiş Milletlere ye olan ülkelerin kabul ettikleri Sosyal Güvenliğin Asgari Normları Hakkında Sözleşme» ile «Social Security Programs Throughout the World 1973» kitabından aktarılan ve sosyal güvenlikle ilgili hususlardaki ölçüyü ve bazı ülkelerdeki uygulamaları belgeleyen bu kitap, bize ülkemizdeki uygulamanın Sosyal Güvenlik Asgari Normları Sözleşmesinin neresinde olduğumuzu göstermeyi amaçlamaktadır.

Kitabın hazırlanmasında değerli hizmetleri geçen Sosyal Güvenlik uzmanımız Sayın Osman Nuri TEKMAN'a, Dış ilişkiler Müdürlüğü Uzmanı Sayın Ekrem DORUKMAN'a ve diğer ilgili personelimize teşekkür eder,

yayınımızın bu alanda yararlı olacağını mit ederiz.

Saygılarımızla
25 Mart 1976
TÜRK—İş İCRA KURULU

SOSYAL GÜVENLİK

Tanrı tarafından varlıkların en üstünü ve en yücesi olarak yaratılmış olan insan, yaratıldığı günden bu yana doğarak dünyaya gelmekte, yaşamını sürdürmekte, yaşamını sürdürdüğü dönemde fizikî ve toplumsal çevrenin tehlikelerine maruz kalmakta ve nihayet tabiatın değişmez kanununa uyarak ölmektedir.

İnsan doğumundan ölümüne kadar olan yaşamında vukuu muhakkak olan olaylar ile vukuu muhtemel fizikî ve toplumsal çevrenin tehlikeleri sonucu olan olaylar şu şekilde sıralanabilir:

- Doğum,
- İşsizlik,
- Hastalık,
- Mâlulliyet,
- İşkazası,
- Meslek hastalığı,

- Yaşlılık,
- Ölüm.

Bu olaylar, fertlerin ve dolayısıyla ailelerin gelirlerinde bir ücret kaybına veya giderlerinde bir masraf artışına sebep olmaktadır.

Gelirde bir ücret kaybına sebep olan olaylar :

- İşsizlik,
- Hastalık,
- İşkazası,
- Meslek hastalığı,
- Mâluliyet,
- Yaşlılık,
- Ölüm (geride kalanlar bakımından).

Yeni bir masraf artışına yol açan olaylar:

- Doğum ve bunun sonucu çocuğun kazanç sağlayacağı dönem,
- Ölüm (cenaze masrafı),
- Hastalık (sağlık yardımları),
olarak sınıflandırılabilir.

İşte fert ve dolayısıyla aile, gelirlerinde bir ücret kaybına veya giderlerinde bir masraf artışına sebep olan bu olaylara karşı, bir güvence aramak zorunda kalmıştır.

Bu güvence insanoğlunun varlığından itibaren, önce ailenin içinde aile fertlerinin doğal olarak birbirlerini koruması şeklinde belirmiştir.

İnsanlığın ilerlemesi ile güvencenin sağlanmasında da yeni atılımlar gelişmiş olup; bunların,

- Şahsi tasarruf,
- Kollektif tasarruf,
- Özel sigorta,
- Kamu yardımı,
- ve nihayet
- Zorunlu sigorta sistemleri,
- olduğunu söyleyebiliriz.

Bu aşamaların sonucu artık günümüz toplumlarında sosyal güvenlik «Gelirde bir ücret kaybına sebep olan veya yeni bir masraf artışına yol açan olayların sonucuna karşı kişiler ve aileler lehine güvence yaratmak amacıyla alınan kollektif tedbirlerin tümü» olarak tanımlanabilir.

Sosyal güvenlik, başka bir deyişle, «çalışan ve çalışmayan bütün yurttaşları kapsayan, bunların bugününü ve yarınını güven altına alan ve bu güvenceyi milî dayanışma ile sağlayan tedbirler» olarak tanımlanabilir.

Bu açıdan bakıldığında iyi bir sosyal güvenlik, güvence altına alınmış olanların,

- Sağlıklarının korunması, hastalıkları halinde veya kazaya uğramalarında tekrar sağlıklarına kavuşturulması,

- Hastalık veya kaza sonucu sürekli işgöremezlik, malûllük veya yaşlılık hallerinde insan haysiyetine yaraşır bir şekilde yaşamlarını sürdürecektelire kavuşturulması,

- Aile yardımından yararlanarak dünyaya getirecekleri çocuklarının, beden ve ruh bakımından sağlıklı kimseler olarak yetişmelerini,

sağlamalıdır.

Sosyal güvenliğin tanımlarında güvencenin sağlanmasının parasal güce dayandığı kendiliğinden belirmektedir.

İşte bu para, korunan kimselerin ödedikleri prim veya vergi ile yahutta prim ve vergi olmak üzere ikili yoldan temin edilir.

Vergi veya prim ve verginin sosyal güvenlikle esas alınmasının, tüm vatandaşların sosyal güvenlik kapsamı altına alınmış olması halinde adil olacağı tabiidir.

Bugün, prime, korunan kimseler ile beraber korunan kimseleri çalıştıran (özel veya kamu) sektörde katkıda bulunmaktadır. Bu katkı, sosyal güvence altında bulunan kimselerin, sosyal güvence altında bulunmayan kimselere nazaran veriminin daha fazla ve kaliteli olması sonucu yaratılan faydadan bir hissesi olarak düşünülür.

Sosyal güvenliğin gayesine ulaşabilmesi;

— Sosyal sigortalar,

— Sosyal yardımlar,

ve

— Sosyal hizmetleri,

gerçekleştirebilen müesseseleri kapsayan bir Sosyal Güvenlik kuruluşu ile mümkündür.

Ancak yukarıda bahsedilen bu üçlü hizmetin, kapsamı, hizmetten yararlanma koşulları ile sağlanan faydalar yasalarla belirlenmeli ve yasalar Devletin kuracağı kurumlarca ve Devletin denetimi altında yürütülmelidir.

Yukarıda belirtilen ve insanların mutluluğunu amaçlayan hizmetlerin gerçekleştirilmesine, insanların her yönü ile kıymet kazandığı bir dönemde, Devletler de eğilmek zorluluğunu hissetmişlerdir.

Nitekim 20.7.1961 tarih, 334 sayılı Anayasamızın «Başlangıç» bölümünde «İnsan hak ve hürriyetlerini, mill dayanışmayı, sosyal adaleti, ferdin ve toplumun huzur ve refahını gerçekleştirmeyi ve teminat altına almayı mümkün kılacak demokratik hukuk devletini bütün hukukî ve sosyal temelleriyle kurmak» amacı belirtilmiş ve bu amaçtan hareketle Anayasamızın Üçüncü Bölümünde;

«I — Ailenin Korunması :

Madde 35 — Aile Türk toplumun temelidir.

Devlet ve diğer kamu tüzel kişileri, ailenin, ananın ve çocuğun korunması için gerekli tedbirleri alır ve teşkilât kurar.

III — Çalışma ve sözleşme hürriyeti :

Madde 40 — Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir.

IV — İktisadî ve Sosyal hayatın düzeni :

Madde 41 — İktisadî ve sosyal hayat, adalete, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanması amacına göre düzenlenir.

V — Çalışma ile ilgili hükümler :

a) Çalışma hakkı ve ödevi;

Madde 42 — Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir.

Devlet, çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için, sosyal, iktisadî ve malî tedbirlerle çalışanları korur ve çalışmayı destekler; işsizliği önleyici tedbirleri alır.

b) Çalışma şartları :

Madde 43 — Kimse, yaşına, gücüne ve cinsiyetine uygun olmıyan bir işte çalıştırılmaz.

VI — Sosyal Güvenlik :

Madde 48 — Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Bu hakkı sağlamak için sosyal sigortalar ve sosyal yardım teşkilâtı kurmak ve kurdurmak Devletin ödevlerindendir.

VII — Sağlık Hakkı :

Devlet, herkesin beden ve ruh sağlığı içinde yaşayabilmesini ve tıbbî bakım görmesini sağlamakla ödevlidir.

X — Tarımın ve Çiftçinin korunması :

Madde 52 — Devlet, tarımla uğraşanların emeğini değerlendirmek için gereken tedbirleri alır.

hükümleri ile Devletin «Sosyal ve iktisadî haklar ve ödevler» yükümünü belirlemiştir.

Ancak bu bölümün «Devletin İktisadî ve Sosyal ödevlerinin sınırı» başlığını taşıyan 53 üncü madde de «Devlet, bu bölümde belirtilen iktisadî ve sosyal amaçlara ulaşma ödevlerini, ancak iktisadî gelişme ile malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir» hükmü ile de bu hususta bir sınırlama koymuştur.

İnsana önem verilen bu dönemde insanların sosyal güvenliği konusu, Milletler seviyesinde aşmış ve nihayet Birleşmiş Milletler tarafından 10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilen ve ülkemizde de 6 Nisan 1949 tarih ve 9119 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla benimsenen «İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi»ne de girmiştir. Bu beyannamenin 22-25 inci maddelerinde bu husus şu şekilde yer almıştır.

«Madde 22 — Her şahsın, cemiyetin bir üyesi olmak itibariyle sosyal güvenliğe hakkı vardır; haysiyeti için ve şahsiyetinin serbestçe gelişmesi için zarurî olan ekonomik, sosyal ve kültürel hakların millî gayret ve milletlerarası işbirliği yoluyla ve her devletin teşkilâtı ve kaynaklarıyla mütenesip olarak gerçekleştirilmesine hakkı vardır.

Madde 23 — a) Her şahsın çalışmağa, işini serbestçe seçmeğe, adil ve elverişli çalışma şartlarına ve işsizlikten korunmağa hakkı vardır.

b) Herkesin, hiç bir fark gözetilmeksizin, eşit çalışma karışılığında eşit ücrete hakkı vardır.

c) Çalışan her kimsenin kendisine ve ailesine insanlık haysiyetine uygun bir yaşayış sağlayan ve gerekirse her türlü sosyal koruma vasıtalarıyla de tamamlanan adil ve elverişli bir ücrete hakkı vardır.

Madde 24 — Her şahsın dinlenmeğe, eğlenmeğe, bilhassa çalışma müddetinin makul surette tahdidine ve muayyen devrelerde ücretli tatillere hakkı vardır.

Madde 25 — a) Her şahsın, gerek kendisi gerekse ailesi için, yiyecek, giyim, mesken, tıbbî bakım, gerekli sosyal hizmetler dahil olmak üzere, sağlığını ve refahını temin edecek uygun bir hayat seviyesine, işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, ihtiyarlık veya geçim imkânlarından iradesi dışında mahrum bırakacak diğer hallerde güvenliğe hakkı vardır.

b) Analık ve çocukluk özel ihtimam ve yardım görmek hakkını haizdir. Bütün çocuklar, evlilik içinde ve dışında doğumlar aynı sosyal korunmadan faydalanırlar».

İnsan Hakları Beyannamesi'nin dışında konu, Birleşmiş Milletler Çalışma Teşkilâtı tarafından da ele alınmış ve Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Konferansının 4 Haziran 1952

tarihinde yaptığı 35 inci toplantısında «1952 Sosyal Güvenlik (Asgari Normlar) Sözleşmesi» olarak isimlendirilen bir anlaşma kabul edilmiştir.

Bu anlaşmada; Sosyal güvenliğin içerdiği konular başlıkları, itibariyle şöyle özetlenebilir :

1 — Sağlık yardımları :

a — Hastalık,

b — Gebelik,

c — Doğum,

d — Gebelik ve doğumdan ileri gelen hastalık ve arızalar.

2 — Hastalık ödenekleri :

Hastalıktan ileri gelen ve kazancı muvakkaten durmasını mucip iş göremezlik hali,

3 — İşsizlik yardımları :

Çalışmaya muktedir ve iş almaya hazır bulunan bir kimsenin, uygun iş bulma imkânsızlığı sebebiyle kazancının muvakkatten durması hali,

4 — İhtiyarlık yardımları :

Mevzuatla tayin olunan bir yaşın üstündeki ihtiyarlık hali,

5 — İşkazalarıyla Meslek Hastalıkları halinde yapılacak yardımlar :

İşkazalarından veya mevzuatla kabul edilen meslek hastalıklarından ileri gelen,

a — Hastalık,

b — Bu nedenle kazancın muvakkaten durmasını mucip olan işgöremezlik hali,

c — Kazanma gücünün tamamının veya mevzuatla tayin olunan bir derecenin üstünde olmak üzere bir kısmının muhtemelen devamlı olarak kaybı,

d — Aile resinin ölümü sebebiyle dul kadının ve çocukların geçim imkânlarının kayıp olması,

6 — Aile yardımları :

Mevzuatla tayin olunacağı şekilde, çocukların geçimini sağlama mükellefiyetidir.

7 — Analık yardımları :

Gebelik, doğum ve bunların doğurduğu neticelerle, mevzuatta belirtildiği şekilde, bu sebeplerden dolayı kazancın muvakkaten durması halleridir.

8 — Malûliyet yardımları tümü :

Meslekî bir faaliyet icra edebilme gücünün, mevzuatla tayin olunan bir derecede ve muhtemelen daimi olarak kaybedilmesi veya hastalık ödeneğinin kesildiği tarihte işgöremezliğin devam etmesi halleridir.

9 — Ölüm yardımları :

Aaile resinin ölümü ile dul kalan kadının veya çocukların geçinme imkânlarının kaybolması halidir.

Bu sözleşme 1451 sayılı «Sosyal Güvenliğin asgari normları hakkındaki sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu na dair Kanun» ile ülkemizce de benimsenmiştir.

1451 Sayılı Kanun aynen şöyledir :

«Madde 1 — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının Cenevre'de toplanan 35 inci Genel Konferansında 28 Haziran 1952 tarihinde kabul edilmiş olan 102 Sayılı 1952 Sosyal Güvenlik

(Asgari Normlar) Sözleşmesi'nin onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2 — Sözleşmenin uygulanacak bölümleri ve faydalanılacak istisna hükümleri Bakanlar Kurulu Kararıyla tesbit edilir.

Madde 3 — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 4 — Bu kanunun hükümleri Bakanlar Kurulu yürütür.»

Milletlerarası Çalışma Teşkilatı'nın «1952 Sosyal Güvenlik (Asgari Normlar) Sözleşmesi veya kısaca 102 sayılı sözleşmenin tamamı aşağıya alınmıştır :

Sosyal Güvenliğin Asgarî Normları Hakkında Sözleşme :

Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Genel Konferansı, Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Cenevre'de toplantıya davet olunarak, 4 Haziran 1952 tarihinde yaptığı 35 inci toplantısında,

Toplantı gündeminin 5 nci maddesini teşkil eden sosyal güvenliğin asgarî normları konusundaki muhtelif teklifleri kabule karar vererek,

Bu tekliflerin bir Milletlerarası Sözleşme şeklini alması gerektiğini tespit ederek,

Yirmisekiz Haziran bin dokuz yüz elli iki tarihinde, «1952 Sosyal Güvenlik (Asgari Normlar) Sözleşmesi» olarak isimlendirilecek olan aşağıdaki sözleşmeyi kabul etmiştir.

BÖLÜM I.

GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

1 — Bu sözleşmede,

a) «Mevzuatla tayin olunan» tabiri, millî mevzuatla veya milli mevzuat gereğince tayin olunan demektir.

b) «İkamet» tabiri, mutad olarak Üye Devletin ülkesi üzerinde ikameti, «Mukim» tabiri de, mutad olarak Üye Devletin ülkesi üzerinde ikamet eden kimseyi ifade eder.

c) «Karı» tabiri, geçimi koca tarafından sağlanan karı demektir.

d) «Dul kadın »tabiri, kocanın ölümü tarihinde geçimi kocası tarafından sağlanan kadın demektir.

e) «Çocuk» tabiri, mevzuatla tayin edilen şekle göre, tahsil mecburiyetinin sona erdiği yaşı'n altındaki bir çocuk veya 15 yaşını doldurmuş bir çocuk demektir.

f) «Staj Devresi» tabiri, mevzuatla tayin edilen şekle göre, bir prim ödeme devresi, bir çalışma devresi, bir ikamet devresi veya bunların herhangi bir şekildeki terkihi demektir.

2 — 10, 34 ve 49 uncu maddelerin tatbikatında, «yardım» tabiri, ya ilgiliye doğrudan doğruya sağlanan sağlık yardımları veya ilgili'nin yaptığı masrafları kendisine ödenmesi şeklindeki bil vasıta yardımlar manasına gelir.

Madde 2

İşbu Sözleşmeyi tatbik eden her üye,
a)

i) I. bölümü,

ii) IV, V, VI, IX ve X. bölümlerden en az birisi dahil olmak şartıyla, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX ve X. bölümlerden en az üçünü;

iii) XI, XII, XIII. bölümlerin bunlarla ilgili hükümlerini

iv) XIV. bölümü;
tatbik etmeye,

b) Sözleşmenin II-X. bölümlerinde yazılı mükellefiyetlerden hangilerini kabul ettiğini, tasdik vesikasında belirtmeye, mecburdur.

Madde 3

1 — Ekonomisi ve tedavi imkânları yeter derecede gelişmemiş olan bir Üye, yetkili makam dilerse ve bu makamın lüzum gördüğü müddetçe, tasdik vesikasına ekliyeceği bir beyanla aşağıda yazılı maddelerde derpiş olunan muvakkat istisnalardan faydalanma hakkını mahfuz tutabilir: 9 (d); 12 (2); 15 (d); 18 (2); 21 (c); 27 (d); 33 (b); 34 (3); 41 (d); 48 (c); 55 (d) ve 61 (d).

2 — Bu maddenin I. paragrafına göre bir beyanda bulunan her Üye, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Ana Statüsünü 22 nci maddesine göre vermeye mecbur olduğu, bu Sözleşmenin tatbikatı hakkındaki yıllık raporunda, faydalanma hakkını mahfuz tuttuğu istisnalardan her birisi için.

- a) Bu istisnanın dayandığı sebeplerin devam ettiğini;
- b) Veya, bahis konusu istisnadan faydalanma hakkından belirli bir tarihten itibaren vazgeçtiğini bildirir.

Madde 4

1 — İşbu sözleşmeyi tasdik etmiş olan her üye, II-X. bölümlerden tasdik vesikasında evvelce belirtilmemiş olanların bir veya birkaçının tahmil ettiği mükellefiyetleri kabul ettiğini Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne sonradan bildirebilir.

2 — Bu maddenin I. paragrafında derpiş edilen taahhütler tasdik vesikasının ayrılmaz cüzü olarak kabul edilir ve bildirme tarihinden itibaren aynı kuvveti haiz olur.

Madde 5

Bir Üyenin, tasdik vesikasında yer alan II-X. bölümlerden herhangi birinin tatbikatı bakımından, işçi ve hizmetlilerin veya mukavimlerin muayyen bir yüzde nisbetinden yukarı sayıda işçi ve hizmetli veya mukavimlerin muayyen bir yüzde nisbetinden yukarı sayıda işçi ve hizmetli veya mukim kategorilerini korumakla mükellef olması halinde, Üye mezkûr bölümün tatbikini taahhüt etmeden önce, istenilen nisbete ulaşılmış olduğundan emin bulunması lâzımdır.

Madde 6

Bu sözleşmenin II, III, IV, V, VIII (Sağlık yardımlarına taallük eden hususlarda), IX ve X. bölümlerinin tatbikatı bakımından, bir Üye millî mevzuata göre mecburi olmayan sigortalılarla sağlanan himayeyi de hesaba katabilir.

a) Amme mercileri tarafından murakabe edilmesi veya mevzuatla tayin edilen esaslara uygun olarak, işverenlerle çalışanlar tarafından müştereken idare olunması;

b) Kazançları, kalifiye bir erkek işçinin kazancını aşmayan kimselerin mühim bir kısmını şümulüne alması;

c) İcabında, diğer himaye şekilleriyle birlikte, Sözleşmenin ilgili hükümlerine uygun bulunması;
İlâzımdır.

BÖLÜM II.

SAĞLIK YARDIMLARI

İstisna hükmüne göre

Madde 7

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her Üye, korunan kimselere sağlık durumları gerektirdiği zaman, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak, koruyucu mahiyette veya tedavi şeklinde sağlık yardımları yapılmasını teminat altına alır.

Madde 8

Yardım yapılacak hal, sebebi ne olursa olsun hastalık hall ile gebelik, doğum ve bunların doğurduğu neticelerdir.

Madde 9

Korunan kimseleri,

a) Bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi ve hizmetli katagoriyle bunların karı ve çocukları;

b) Veya, bütün mukimlerin yüzde yirmisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen faal nüfus kategorileriyle bunların karı ve çocukları;

c) Veya, bütün mukimlerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan mukim kategorileri;

d) Veya, 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde, en az 20 kişi çalıştıran sınaî işyerlerindeki işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileriyle bunların karı ve çocukları;

teşkil eder.

Madde 10

1 — Yardımlar en az şunlardır :

a) Hastalık halinde :

i) Evde yapılacak muayeneler dahil, pratisyen hekimler tarafından yapılacak muayene ve tedaviler;

ii) Mütéhassıs hekimler tarafından, hastanelerde yatarak veya ayakta yapılacak muayene ve tedavilerle hastane dışında sağlanabilecek tedaviler;

iii) Hekim reçetesiyle lüzum gösterilen ilâçların temini;

IV) Lüzumu halinde, hastaneye yatırma;

b) Gebelik, doğum ve bunlardan ileri gelen hastalık ve arızalarda;

i) Doğumdan evvel, doğum esnasında ve doğumdan sonra bir hekim veya diplomalı ebe tarafından yapılacak muayene ve tedaviler;

ii) Lüzumu halinde, hastaneye yatırma.

2 — Yardımdan faydalananlar veya bunların aile reisleri, hastalık halinde yapılacak sağlikyardımlı masraflarına iştirak ettirilebilir. Bu iştirake taallûk eden esaslar ilgiliye ağır bir yük teşkil etmeyecek şekilde tespit edilmelidir.

3 — Bu madde gereğince yapılacak yardımlar, korunan kimsenin sağlığını korumaya, çalışma gücünü iadeye ve şahsi ihtiyaçlarını karşılayabilme kabiliyetini artırmaya matuftur.

4 — Sağlık yardımlarının ifasiyle görevli Devlet Daireleri veya müesseler, korunan kimseleri, amme idareleri tarafından veya bu idarelerce yetkili kabul edilmiş diğer teşekküller tarafından, kendi hizmetlerine arzedilen umumî sağlık müesseselerine müracaat etmeye uygun görülebilecek her türlü vasıtalarla, teşvik ederler.

Madde 11

10 uncu maddede belirtilen yardımlar,süi-istimali önlemek için, lüzumlu sayılabilecek asgari bir staj süresini tamamlamış olan sigortalılara ve bunların hak sahibi kimselerine temin olunur.

Madde 12

1 — 10 uncu maddede belirtilen yardımlar vak'anın devamı süresince sağlanır; ancak, hastalık halinde her vaka için yardım süresi 26 hafta olarak tahdit edilebilir; Şu kadar ki, hastalık ödeneği verilmesine devam olunduğu sürece, sağlık

yardımları durdurulamaz ve uzun tedaviyi gerektirdiği millî mevzuatla kabul edilen hastalıklarda yukarıda yazılı sürenin uzatılması için hükümler vaz olunur.

2 — 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde, yardım süresi vak'a başına 13 hafta olarak tahdit edilebilir.

BÖLÜM III.

HASTALIK ÖDENEKLERİ

Madde 13

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her üye, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak hastalık ödeneği verilmesini teminat altına alır.

Madde 14

Yardım yapılacak hal, hastalıktan ileri gelen ve millî mevzuatta belirtildiği şekilde, kazancın muvakkaten durmasını mucip olan iş göremezlik halidir.

Madde 15

Korunan kimseleri,

- a) Bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinde naz olmak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri;
- b) Veya, bütün mukimlerin yüzde yirmisinden az olmak üzere, mevzuatla tayin olunan faal nüfus kategorileri;

c) Veya, olay esnasındaki geçim kaynakları 67 nci maddede hükümlerine uygun bir şekilde mevzuatla tayin olunan hadleri aşmayan bütün mukimler;

d) Veya, 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde, en az 20 kişi çalıştıran sınaî işyerlerindeki işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri;

teşkil eder.

Madde 16

1 — Korunan kimselerin işçi ve hizmetli veya faal nüfus kategorilerinden müteşekkil olması halinde, yardım 65 veya 66 ncı maddeler hükümlerine uygun olarak hesaplanan bir periyodik ödeme şeklinde olur.

2 — Olay esnasındaki geçim kaynakları muayyen hadleri aşmayan bütün mukimlerin korunmuş olması halinde, yardım 67 nci madde hükümlerine uygun olarak hesaplanan bir periyodik ödeme şeklinde olur.

Madde 17

16 ncı maddede belirtilen yardım, en az sui-istimali önlemek için, lüzumlu sayılabilecek bir staj süresini tamamlamış olan kimselere temin edilir.

Madde 18

1 — 16 ncı maddede belirtilen yardım, vak'anın devamı süresince sağlanır. Ancak, bu yardım her hastalık vak'ası için, 26 hafta olarak tahdit edilebilir ve ilk üç gün içinde ödenek verilmeyebilir.

2 — 3 ncü madde gereğince bir beyanın yapılmış olması halinde, yardım süresi,

a) Bir yıl içinde hastalık ödeneği verilen günler toplamı aynı yıl içinde korunan şahıslar sayısı ortalamasının on katından daha az olmamak üzere tespit edilecek bir süre;

b) Veya, her vak'a için 13 hafta (ilk üç için ödenek verilmeyebilir);
olarak tahdit edilebilir.

BÖLÜM IV.

İŞSİZLİK YARDIMLARI

Madde 19

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her Üye korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak işsizlik yardımları yapılmasını teminat altına alır.

Madde 20

Yardım yapılacak hal, çalışmaya muktedir ve iş almaya hazır bulunan bir kimsenin, uygun bir iş bulma imkânsızlığı sebebiyle ve millî mevzuatta tarif olunduğu şekilde, kazancının muvakkaten durması halidir.

Madde 21

Korunan kimseleri,

a) Bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmak üzere, millî mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri;

b) Veya, olay esnasındaki geçim kaynakları 67 nci madde hükümlerine uygun olarak mevzuatla tayin edilen hadleri aşmayan bütün mukimler;

c) Veya, 3 ncü madde gereğince bir beyan yapılmış olması halinde, en az 20 kişi çalıştıran sınai işyerlerindeki işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi ve hizmetli kategorileri; teşkil eder.

Madde 22

1 — Korunan kimselerin işçi ve hizmetli kategorilerinden müteşekkil olması halinde, yardım, 65 veya 66 ncı maddeler hükümlerine uygun olarak hesaplanan bir periyodik ödeme şeklinde olur.

2 — Olay esnasındaki geçim kaynakları muayyen hadleri aşmayan bütün mukimlerin korunmuş olması halinde, yardım 67 nci madde hükümlerine uygun olarak hesaplanan bir periyodik ödeme şeklinde olur.

Madde 23

22 nci maddede belirtilen yardım, en az sui-istimali önlemek için lüzumlu sayılabilecek bir staj süresini tamamlamış olan korunan kimselere temin edilir.

Madde 24

1 — 22 nci maddede belirtilen yardım, olayın devamı süresince sağlanır. Ancak, yardım süresi,

a) İşçi ve hizmetli kategorilerinin korunmuş olması halinde, 12 aylık bir devre içinde 13 hafta;

b) Olay esnasındaki geçim kaynakları kanunla tayin edilmiş hadleri aşmayan bütün mukimlerin korunmuş olması halinde, 12 aylık bir devre içinde 26 hafta; olarak tahdit edilebilir.

2 — Milli mevzuat gereğince, yardım süresinin, prim ödeme süresine veya muayyen bir süre içinde daha önce alınmış olan yardımlara göre, kademelendirilmiş olması halinde, 12 aylık devre içinde ortalama yardım süresi 13 haftayı bulduğu takdirde, birinci paragrafın (a) bendi hükmü yerine getirilmiş sayılır.

3 — Her işsizlik vak'asında ilk 7 gün için yardım yapılmayabilir, şu kadar ki, mevzuatla tayin olunan bir süreyi aşmayan muvakkat çalışma günlerinden önceki ve sonraki işsizlik günleri aynı vak'anın devamı sayılır.

4 — Mevsimlik işlerde çalışanlar için yardım süresi ve yardım yapılmayacak olan ilk günler sayısı iş şartlarına uydu-rulabilir.

BÖLÜM V

İHTİYARLIK YARDIMLARI

Madde 25

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her Üye, korunan kimselere, bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak ihtiyarlık yardımları yapılmasını teminat altına alır.

Madde 26

1 — Yardım yapılacak hal, mevzuatla tayin olunan bir yaşın üstündeki ihtiyarlık halidir.

2 — Mevzuatla tayin olunan yaş haddi 65 den yukarı olmamalıdır. Bununla beraber, memleketteki yaşlı kimselerin çalışma güçleri gözönünde bulundurulmak suretiyle, selâhiyetli merciler tarafından daha yüksek bir yaş haddi de tespit olunabilir.

3 — Millî mevzuat, yardıma hak kazanan kimsenin mevzuatla belirtilen ücretli işlerde çalışması halinde yardımın durdurulacağına dair hükümleri ihtiva edebilir; veya primli sosyal güvenlik sistemlerinde hak sahibinin kazancının mevzuatla tayin edilen bir haddi aşması halinde, primsiz sosyal güvenlik sistemlerinde ise, hak sahibinin kazancının veya diğer geçim kaynaklarının veya bunların toplamının mevzuatla belirtilen bir haddi aşması halinde, yardımlardan indirim yapılabilir.

Madde 27

Korunan kimseleri,

a) Bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri;

b) Veya bütün mukimlerin yüzde yirmisinden az olmak üzere, mevzuatla tayin olunan faal nüfus kategorileri ;

c) Veya, ihtiyarlık devresindeki geçim kaynakları 67 ncı madde hükümlerine uygun olarak mevzuatla tayin edilen hadleri aşmayan bütün mukimler;

d) Veya, 3 ncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde en az 20 kişi çalıştıran sınıf işyerlerindeki bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri;

teşkil eder.

Madde 28

Yardım,

a) Korunan kimselerin işçi ve hizmetli veya faal nüfus kategorilerinden müteşekkil olması halinde, 65 veya 66 ncı maddeler hükümlerine uygun olarak;

b) İhtiyarlık devresindeki geçim kaynakları mevzuatla tayin edilen hadleri aşmıyan bütün mukimlerin korunmuş olması halinde, 67 ncı madde hükümlerine uygun olarak;

hesaplanan bir periyodik ödeme şeklinde olur.

Madde 29

1 — 28 ncı maddede belirtilen yardım,en az aşağıda yazılı korunan kimseler için teminat altına alınır;

a) 30 senelik bir prim ödeme veya çalışma süresi veya 20 senelik ikamet süresi şeklinde tespit edilebilecek bir staj süresini tamamlayan kimseler;

b) Prensip olarak bütün çalışanların korunması halinde, mevzuat ile tayin olunan bir prim ödeme süresini tamamlayan ve çalışma devresi zarfında kendi adına, yıllık ortalama olarak mevzuatla tayin olunan gün sayısı kadar prim ödenmiş olan kimseler.

2 — Birinci paragrafta yazılı yardımın yapılması asgarî bir prim ödeme veya çalışma süresinin tamamlanmış olması şartına bağlı olduğu takdirde, en az ,aşağıda yazılı şartları haiz olan korunan kimselere de indirimli bir yardım yapılması teminat altına alınır:

a) Mevzuatla tayin olunan esaslara uygun olarak 15 yıllık bir prim ödeme veya çalışma süresini tamamlamış olan kimseler;

b) Prensip olarak bütün çalışanların korunması halinde, mevzuatla tayin olunan bir prim ödeme süresini tamamlayan ve çalışma devresi zarfında kendi adına her yıl için ortalama olarak bu maddenin birinci paragrafının (b) fıkrasında derpiş olunan ortalamanın yarısı kadar gün prim ödemiş olan kimseler.

3 — Mevzuatla tayin olunan esaslara uygun olarak 10 senelik bir prim ödeme veya 5 senelik bir ikamet süresini tamamlamış olan korunan kimselere, XI. bölüm hükümlerine uygun ve fakat mezkûr bölüme ekli cetvelde gösterilen örnek-sigortalı veya hak sahibi kimseler için bu cetvelde yazılı nisbetten yüzde on daha eksik bir yardım teminat altına alınmış ise, bu maddenin birinci paragrafı hükmü yerine getirilmiş sayılır.

4 — Staj süresinin 10 senelik prim ödeme veya çalışma süresinden fazla fakat 30 senelik prim ödeme veya çalışma süresinden az olması halinde, XI. bölüme ekli cetvelde gösterilen nisbetlerden orantılı bir indirme yapılabilir. Mezkûr staj süresi 15 seneden fazla olduğu takdirde, işbu maddenin ikinci paragrafı hükümlerine uygun indirimli yardım yapılır.

5 — Bu maddenin 1, 3 veya 4 ncü paragraflarında yazılı yardımların yapılması asgarî bir prim ödeme veya çalışma süresi şartına bağlı olduğu takdirde ,münhasıran, sözleşmenin işbu bölümünün tatbiki ile ilgili hükümlerin yürürlüğe girdiği tarihte ileri yaşlara ulaşmış bulunmaları sebebiyle bu madde nin ikinci paragrafına uygun olarak mevzuatla tayin olunmuş şartları yerine getiremeyen korunan kimselere, bu gibi kimseler için normal yaşın daha üstündeki bir yaşta bu maddenin 1, 3 veya 4 ncü paragrafları hükümlerine uygun yardımlar sağlanmamış olmak kaydıyle, indirimli bir yardımın temin olunması şarttır.

Madde 30

28 ve 29 uncu maddelerde belirtilen yardımlar ihtiyarlık halinin devamı süresince sağlanır.

BÖLÜM VI.

İŞ KAZALARIYLA MESLEK HASTALIKLARI HALİNDE YAPILACAK YARDIMLAR

Madde 31

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her üye, korunan kimselere, işkazaları ve meslek hastalıkları halinde, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak, yardımlar yapılmasını teminat altına alır.

Madde 32

Yardım yapılacak haller, işkazalarından veya mevzuatla kabul edilen meslek hastalıklarından ileri gelen aşağıda yazılı hallerdir:

- a) Hastalık hali;
- b) Hastalıktan ileri gelen ve millî mevzuatta tarif edildiği şekilde, kazancın muvakkaten durmasını mucip olan iş göremezlik hali;
- c) Kazanma gücünün tamamının veya mevzuatla tayin olunan bir derecenin üstünde olmak üzere bir kısmının muhtemelen devamlı olarak kaybı veya bu kayba tekabül eden bir beden noksanlığı meydana gelmesi;
- d) Aile reisinin ölümü sebebiyle dul kadının ve çocukların geçim imkânlarının kayıp olması; dul kadının yardıma

hak kazanması, kendi geçimini temine muktedir olamayacağı-
nın millî mevzuat hükümlerine göre kabul edilmesi şartına bağ-
lanabilir.

Madde 33

Korunan kimseleri,

a) Bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olma-
mak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri
ve aile reisinin ölümü ile hak kazanılan yardımlar için, bu ka-
tegorilere dahil işçi ve hizmetlilerin karı ve çocukları;

b) Veya, 3 üncü madde gereğince bir beyanın yapılmış
olması halinde, en az 20 kişi çalıştıran sınaî işyerlerindeki
işçi ve hizmetlilerin % 50 sinden az olmamak üzere, mevzuatla
tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri ve aile reisinin ölümü
ile hak kazanılan yardımlar için, bu kategorilere dahil işçi ve
hizmetlilerin karı ve çocukları;

teşkil eder.

Madde 34

1 — Hastalık halinde yapılacak yardımlar bu maddenin
2 ve 3 üncü paragraflarında belirtilen sağlık yardımlarıdır.

2 — Sağlık yardımları şunlardır :

a) Evde yapılan muayeneler dahil, pratisyen hekim mu-
ayeneleri ile mütehasıs hekimler tarafından bir hastanede
ayakta veya yatarak yapılan tedaviler;

b) Diş tedavileri;

c) Evde ,bir hastanede veya diğer sağlık müessesesele-
rinde hemşireler tarafından yapılan bakım ve tedaviler;

d) Hastane, nekahatevi, sanatoryum veya diğer sağlık müesseselerindeki bakım masrafları;

e) Diş tedavisi malzemesi, ilâç ve diğer tıbbî ve cerrahî malzemenin temin edilmesi, protez temini ve bakımı, gözlük verilmesi;

f) Bir hekim veya dişcinin nezareti altında olmak üzere, kanunla hekimlik mesleğine bağlı kabul edilen diğer meslekler mensupları tarafından yapılacak bakım ve tedaviler.

3 — Üçüncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde sağlık yardımları en az şunları ihtiva eder;

a) Evde yapılacak muayeneler dahil, pratisyen hekim tarafından yapılan muayene ve tedaviler;

b) Mütehassis hekimler tarafından bir hastanede yatarak veya ayakta yapılan muayene ve tedavilerle hastane dışında yapılacak muayene ve tedaviler;

c) Bir hekim veya selâhiyetli diğer bir kimsenin reçetesiyle lüzum gösterilen ilâçlar;

d) Gereken hallerde, bir hastaneye yatırma.

4 — Yukarıdaki paragraflara göre yapılacak sağlık yardımları, korunan kimsenin sağlığını korumaya, çalışma gücünü iadeye ve şahsî ihtiyaçlarını görebilme kabiliyetini artırmağa matuftur.

Madde 35

1 — Sağlık yardımlarını ifa ile görevli devlet daireleri veya müesseseler, uygun görülen hallerde, çalışma güçleri azalmış kimselerin yeniden uygun bir işe alıştırılmaları maksadiyle, mesleki rehabilitasyon müesseseleriyle işbirliği yaparlar.

2 — Mezkûr daire ve müesseseler, çalışma güçleri azalmış kimselerin meslekî rehabilitasyona tabi tutulmaları hususunda tedbirler almağa millî mevzuatla yetkili kılınabilir.

Madde 36

1 — Geçici iş göremezlik, kazanma gücünün tamamının daimi olarak kaydedilmesi veya bu kayba tekabül eden bir beden noksanlığı meydana gelmesi veyahut aile reisinin ölümlü hallerinde yapılacak yardımlar 65 veya 66 ncı madde hükümlerine uygun olarak hesaplanacak periyodik ödemeler şeklindedir.

2 — Kazanma gücünün bir kısmının daimi olarak kaydedilmesi veya bu kayba tekabül eden bir beden noksanlığı meydana gelmesi halinde yapılacak yardım, yardım yapılması gerekiyorsa, çalışma gücünün tamamının kaybı veya buna takabül eden beden noksanlığı hali için derpiş olunan miktarın uygun bir nispeti üzerinden tespit edilecek periyodik ödemeler şeklindedir.

3 — Periyodik ödemeler,

- a) İş göremezlik derecesinin cüz'i olması;
- b) Veya yetkili mercilerin, sermayenin iyi kullanılacağından emin bulunmaları;

halinde sermayeye çevrilerek toptan ödenebilir.

Madde 37

34 veya 36 ncı maddelerde belirtilen yardımlar, en az, kazanda anında veya hastalığın meydana geldiği sırada üyenin ülkesinde işçi veya hizmetli olarak çalıştırılmakta olan korunan kimseler için, aile reisinin ölümü sebebiyle yapılacak periyodik ödemelerde de bu gibi kimselerin dul karıları ve çocukları için, teminat altına alınır.

Madde 38

34 ve 36 ncı maddelerde belirtilen yardımlar, yardımı gerektiren halin devamı süresince sağlanır. Şu kadar ki, geçici işgöremezlik ödeneği, her işgöremezlik vak'asında ilk 3 gün için verilmeyebilir.

BÖLÜM VII.

AİLE YARDIMLARI

Madde 39

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her üye, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak, aile yardımları yapılmasını teminat altına alır.

Madde 40

Yardım yapılacak hal, mevzuatla tayin olunacağı şekilde, çocukların geçimini sağlama mükellefiyetidir.

Madde 41

Korunan kimseleri,

a) Bütün işçi ve hizmetlilerin % 50 sinden az olmamak üzere mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri;

b) Veya, bütün mukimlerin % 20 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan faal nüfus kategorileri;

c) Veya, çocuk geçindirmekle mükellef olduğu süre içinde geçim kaynakları mevzuatla tayin olunan hadleri aşmayan bütün mukimler,

d) Veya, 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde en az 20 kişi çalıştıran sınıflı işyerlerindeki bütün işçi ve hizmetlileri % 50 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri; teşkil eder.

Madde 42

Yapılacak yardımlar :

a) Mevzuatla tayin edilmiş bir staj süresini tamamlayan her korunan kimseye periyodik ödemeler yapılması;

b) Veya, çocuklara yiyecek, giyecek, mesken, tatil geçirme yerleri veya ev idaresinde yardım sağlanması;

c) Yahut, (a) ve (b) fıkralarında yazılı yardımların mezcilerek temini; şeklindedir.

Madde 43

42 nci maddede belirtilen yardımlar en az mevzuatla tayin edilen şekle göre, muayyen bir süre içinde 3 aylık prim ödeme veya çalışma, yahut bir senelik ikamet şartlarından birini yerine getiren korunan kimseler için teminat altına alınır.

Madde 44

42 nci maddeye yapılacak yardımların tutarı,

a) 66 ıncı maddede belirtilen esaslara uygun olarak tespit edilecek bir erkek işçinin ücretinin % 3 ü ile korunan kimselerin çocukları sayısının çarpımına;

b) Veya bu ücretin % 1,5 u ile bütün mukimlerin çocukları sayısının çarpımına;

eşit olmalıdır.

Madde 45

Periyodik ödemeler şeklinde yapılacak yardımlar, yardımı gerektiren halin devamı süresince sağlanır .

BÖLÜM VIII. ANALIK YARDIMLARI

Madde 46

Sözleşmeni nbu bölümünü tatbik eden her Üye, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak, analık yardımları yapılmasını teminat altına alır.

Madde 47

Yardım yapılacak, hal gebelik, doğum ve bunların doğruduğu neticelerle, mevzuatta belirtildiği şekilde, bu sebeplerden dolayı kazancın muvakkaten durması halleridir.

Madde 48

Korunan kimseleri,

a) Bütün işçi ve hizmetlilerin % 50 sinden az olmamak üzere mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri içindeki kadınlarla, analık sağlık yardımlarına taallûk eden hususlarda, bu kategorilere dahil erkeklerin karıları;

b) Veya bütün mukimlerin % 20 sinden az olmamak üzere mevzuatla tayin olunan faal nüfus kategorileri içindeki kadınlarla, analık sağlık yardımlarına taallûk eden hususlarda bu kategorilere dahil erkeklerin karıları;

c) Veya, 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde, en az 20 kişi çalıştıran sınaî işyerlerindeki iş-

çi ve hizmetlilerin % 50 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorilerine dahil kadınlar ile analık sağlık yardımlarına taallûk eden hususlarda, bu kategorilere dahil erkeklerin karıları;

teşkil eder.

Madde 49

1 — Gebelik ,doğum ve bunlardan ileri gelen hastalık ve arızalarda yapılacak sağlık yardımları bu maddenin 2 ve 3 üncü paragraflarında yazılı yardımlardır.

2 — Sağlık yardımları en az şunlardır:

a) Doğumdan önce ve doğum esnasında ve doğumdan sonra hekim veya diplomalı ebe tarafından yapılan muayene ve tedaviler;

b) Gereken hallerde bir hastaneye yatırma,

3 — Bu maddenin 2 nci paragrafından belirtilen sağlık yardımları, korunan kadının sağlığını, çalışma gücünü ve şahsi ihtiyaçlarını görebilme kaabiliyetini korumaya ,iadeye veya artırmaya matuftur.

4 — Analık sağlık yardımlarını ifa ile görevli Devlet daireleri veya müesseseler, korunan kadınları, amme idareleri tarafından veya yetkileri bu idarelerce kabul edilmiş diğer teşekküller tarafından kendi hizmetlerine arz olunan umumî sağlık servislerine müracaat etmeye, uygun görülebilecek her tür lü vasıtalarla teşvik ederler.

Madde 50

Gebelik, doğum ve bunlardan ileri gelen hastalık ve arızalar sonucu işgöremezlik hallerinde yapılacak yardım 65 veya

66 ncı maddeler hükümlerine uygun olarak hesaplanacak periyodik ödemeler şeklindedir. Periyodik ödemelerin miktarı vak'anın devamettiği süre içinde değişebilir; şu kadarki, ortalama yardım miktarının yukarıda yazılı hükümlere göre hesaplanan miktara uygun olması şarttır.

Madde 51

49 ve 50 nci maddelerde belirtile yardımlar, en az, korunan kimseler kategorisine dahil olup, sui-istimali önlemek maksadiyle lüzumlu sayılabilecek bir staj süresini tamamlamış bulunan kadınlar için, 49 uncu maddede belirtilen yardımlar bu kategorilere dahil ve muayyen staj süresini tamamlamış erkeklerin karıları içinde teminat altına alınmalıdır.

Madde 52

49 ve 50 nci maddelerde belirtilen yardımlar, yardımı gerektiren vak'anın devamı süresince sağlanır; ancak, periyodik ödemeler 12 hafta olarak tahdit olunabilir. Şu kadarki, mülk mevzuatta işten kalma halinin, daha uzun müddet devam etmesi lâzım geleceği veya devam edebileceğine dair bir hüküm bulunduğu takdirde periyodik ödemeler süresi bu müddetten daha kısa olamaz.

BÖLÜM IX.

MALÛLİYET YARDIMLARI TÛMÛ

Madde 53

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her üye, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak malûliyet yardımları yapılmasını teminat altına alır.

Madde 54

Yardım yapılacak hal, mesleki bir faaliyet icra edebilme gücünün, mevzuatla tayin olunan bir derecede ve muhtemelen aîmî olarak kaybedilmesi veya hastalık ödeneğinin kesilme tarihinde iş göremezliğin devam etmesi halleridir.

Madde 55

Korunan kimseleri,

a) Bütün işçi ve hizmetlilerin % 50 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri;

b) Veya, bütün mukimlerin % 20 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen faal nüfus kategorileri;

c) Veya, malûliyet devresindeki geçim kaynakları 67 nci madde hükümlerine uygun olarak mevzuatla tayin edilen hadleri aşmayan bütün mukimler;

d) Veya, 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde, en az 20 kişi çalıştıran sınaî işyerlerindeki bütün işçi ve hizmetlilerin % 50 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi ve hizmetliler;

Teşkil eder.

Madde 56

Yapılacak yardım,

a) İşçi ve hizmetli kategorilerinin yahut faal nüfus kategorilerinin korunmuş olması halinde, 65 veya 66 ncı maddeler hükümlerine göre;

b) Malûliyet devresindeki geçim kaynakları muayyen hadleri aşmayan, bütün mukimlerin korunmuş olması halinde, 67 nci madde hükümlerine göre;

hesaplanacak periyodik ödemeler şeklindedir.

Madde 57

1 — 56 ncı maddede belirtilen yardım, en az aşağıda yazılı kimseler için teminat altına alınmalıdır:

a) 15 yıllık prim ödeme veya çalışma süresi veyahutt 10 yıllık ikamet süresi şeklinde tespit edebilecek bir staj süresini tamamlayan kimseleri,

b) Prensip olarak bütün çalışanların korunması halinde, üç yıllık prim ödeme süresini tamamlayan ve çalışma devresi zarfında, kendi adına yıllık ortalama olarak, mevzuatla tayin olunan gün sayısı kadar prim ödenmiş olan kimseler;

2 — Birinci paragrafta yazılı yardımın yapılması asgari bir prim ödeme veya çalışma süresinin tamamlanmış olması şartına bağlı olduğu takdirde, en az, aşağıda yazılı korunan kimselere indirimli yardım yapılması teminat altına alınır.

a) Mevzuatla tayin olunan esaslara uygun olarak 5 yıllık bir prim ödeme veya çalışma süresini tamamlamış olan kimseler;

b) Prensip olarak bütün çalışanların korunması halinde üç yıllık bir prim ödeme süresini tamamlayan ve çalışma devresi zarfından kendi adına her yıl için ortalama olarak, bu maddenin birinci paragrafının (b) fıkrasında derpiş olunan ortalamanın yarısı kadar gün prim ödenmiş olan kimseler.

3 — Mevzuatla tayin olunan esaslara uygun olarak, 5 yıllık prim ödeme veya çalışma veyahut ikamet süresini tamamlamış olan korunan kimselere XI. Bölüm hükümlerine uygun fakat mezkûr bölüme ekli cetvelde gösterilen örnek-sigortalı veya haksahibi kimseler için bu cetvelde yazılı nisbetten % 10 daha eksik bir yardım yapılması teminat altına alınmış ise, bu maddenin birinci paragrafı hükmü yerine gelmiş sayılır.

4 — Staj süresinin 5 yıllık prim ödeme veya çalışma süresinden fazla fakat 15 yıllık prim ödeme veya çalışma süresinden az olması halinde, XI. bölüme ekli cetvelde gösterilen nisbetlerden orantılı bir indirme yapılabilir. İşbu maddenin 2 nci paragrafına uygun olarak indirimli yardım yapılır.

Madde 58

56 ve 57 nci maddelerde belirtilen yardımlar malûliyet halinin devamı süresince veya bu yardımın yerine ihtiyarlık yardımı kaim oluncaya kadar ödenir.

BÖLÜM X.

ÖLÜM YARDIMLARI

Madde 59

Sözleşmenin bu bölümünü tatbi keden her üye, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak ölüm yardımı yapılmasını teminat altına alır.

Madde 60

1 — Yardım yapılacak hal, aile resinin ölümü ile dul kadının veya çocukların geçinme imkânlarının kaybolması halidir. Dul kadının yardıma hak kazanması, millî mevzuat hükümlerine göre kendi geçimini temine muktedir olamayacağı kabul edilmesi şartına bağlanabilir.

2 — Millî mevzuat, yardıma hak kazanan kimsenin mevzuatla belirtilen ücretli işlerde çalışması halinde yardımın durdurulacağına dair hükümleri ihtiva edebilir veya, primli sosyal güvenlik sistemlerinde, hak sahibinin kazancının mevzuatla tayin edilen bir haddi aşması halinde, primli sosyal güvenlik sistemlerinde, hak sahibinin kazancının mevzuatla tayin edi-

len bir haddi aşması halinde, primsiz sosyal güvenlik sistemlerinde ise, hak sahibinin kazancının veya diğer geçim kaynaklarının veya bunların toplamının mevzuatla tayin bir haddi aşması halinde, yardımlardan indirim yapılabilir.

Madde 61

Korunan kimseleri,

a) Bütün işçi ve hizmetlilerin % 50 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorilerine dahil aile reislerinin karıları ve çocukları;

b) Veya, bütün mukimlerin % 20 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan faal nüfus kategorilerine dahil aile reislerinin karıları ve çocukları;

c) Veya, aile reislerini kaybeden ve yardım yapılacak devredeki geçim kaynakları 67 nci madde hükümlerine uygun olarak mevzuatla tayin edilmiş hadleri aşmıyan ve mukim vasfını haiz bulunan bütün dul kadınlar ile çocukları;

d) Veya, 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde, en az 20 kişi çalıştıran sınai işyerlerindeki bütün işçi ve hizmetlilerin % 50 sinden az olmamak üzere mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorilerine mensup aile reislerinin karıları ve çocukları;

teşkil eder.

Madde 62

Yapılacak yardım,

a) İşçi ve hizmetli kategorilerinin yahut faal nüfus kategorilerinin korunması halinde, 65 veya 66 ncı maddeler hükümlerine uygun olarak;

b) Yardım yapılacak devredeki gelirleri muayyen hadleri aşmıyan bütün mukimlerin korunması halinde, 67 nci madde hükümlerine uygun olarak;

hesaplanacak periyodik ödemeler şeklindedir.

Madde 63

1 — 62 nci maddede belirtilen yardım, en az, aşağıda yazılı kimseler için teminat altına alınmalıdır:

a) Aile reisleri tarafından, kanunla tespit edilmiş esaslar dahilinde, 15 yıllık prim ödeme veya çalışma süresi veyahut 10 yıllık ikamet süresi tamamlanmış olan korunan kimseler;

b)Prensip olarak bütün çalışanların karılarıyla çocuklarının korunması halinde, aile reisleri tarafından, üç yıllık prim ödeme süresi tamamlanan ve çalıştığı devre zarfında aile reisi adına mevzuatla tayin olunan yıllık ortalama gün sayısı kadar prim ödenmiş olan korunan kimseler.

2 — 1 nci paragfta yazılı yardımların yapılması asgari bir prim ödeme veya çalışma süresi şartının yerine getirilmesine bağlı olduğu takdirde, en az aşağıda yazılı kimseler için indirimli bir yardım yapılması teminat altına alınır:

a) Aile reisleri tarafından mevzuatla tayin olunan esaslar dahilinde 5 yıllık prim ödeme veya çalışma süresi tamamlanmış olan korunan kimseler;

b) Bütün çalışanların karı ve çocuklarının korunması halinde aile reisleri tarafından üç yıllık bir prim ödeme süresi tamamlanmış olan ve çalıştığı devre zarfında bu aile reisi adına her yıl için ortalama olarak, bu maddenin 1 nci paragrafının (b) fıkrasında derpiş olunan ortalamanın yarısı kadar gün için prim ödenmiş olan korunan kimseler.

3 — Aile reisi tarafından, mevzuatla tayin olunan esaslara uygun olarak, 5 yıllık bir prim ödeme veya çalışma veyahut ikamet süresi tamamlanmış olan korunan kimselere, XI. Bölüm hükümlerine uygun ve fakat mezkûr bölüme ekli cetvelde gösterilen örnek-sigortalı veya hak sahibi kimseler için bu cetvelde yazılı nisbetten % 10 eksik bir yardım yapılması teminat altına alınmış ise bu maddenin 1 inci paragrafı hükmü yerine getirilmiş sayılır.

4 — Staj süresinin 5 yıllık prim ödeme veya çalışma süresinden fazla, fakat 15 yıllık prim ödeme veya çalışma süresinden az olması halinde, XI. Bölüme ekli cetvelde gösterilen nisbetlerden orantılı bir indirim yapılabilir. İşbu maddenin 2 nci paragrafına uygun olarak indirimli yardım yapılır.

5 — Çocuksuz ve kendi geçimini sağlamağa muktedir olmadığı kabul edilen bir dul kadının ölüm yardımına hak kazanabilmesi için asgari bir evlilik süresinin geçmi şolmasına lüzum görülebilir.

Madde 64

62 ve 63 üncü maddelerde belirtilen yardımlar, yadrimı gerektiren halin devamı süresince sağlanır.

BÖLÜM XI.

PERİYODİK ÖDEMELERDE UYGULANACAK NORMLAR

Madde 65

1 — Bu madde gereğince yapılacak periyodik ödemenin miktarı ile bu ödemenin yapılmasını gerektiren halin devamı

süresince verilecek aile yardımlarının toplamı, kendisine veya hak sahibi kimselerine periyodik ödeme yapılan sigortalının eski kazancı ile örnek-sigortalı veya hak sahibi kimseler gibi aynı aile mesuliyetini haiz korunan bir kimseye ödenen aile yardımı toplamının bu bölüme bağlı cetvelde gösterilen yüzdesinden az olamaz.

2 — Sigortalının eski kazancı mevzuatla tayin olunan usullere göre hesaplanır; korunan kimselerin veya aile reislerinin kazançlarına göre sınıflara ayrılmış olması halinde, eski kazançları, bu kimselerin evvelce dahil bulundukları sınıfların esas kazançlarına göre hesaplanabilir.

3 — Yardım tutarları veya yardımın hesabına esas tutulan kazançlar için mevzuatla azamî bir had tayin olunabilir. Ancak, azamî had öyle tespit olunmalıdır ki, sigortalının eski kazancının kalifiye bir erkek işçinin kazancına eşit veya bundan az olması halinde, bu maddenin 1 inci paragrafı hükümleri yerine gelmiş olsun.

4 — Sigortalının eski kazancı, kalifiye erkek işçinin ücreti, yardım tutarı ve aile yardımları aynı zaman esasına göre hesaplanır.

5 — Diğer sigortalı veya hak sahiplerine yapılacak yardımlar örnek-sigortalı veya hak sahibi kimselere ait yardıma nazaran makul bir nispet dahilinde tesbit edilir.

6 — Bu maddenin tatbikinde kalifiye erkek işçi;

a) Elektrik makinelerinden gayri makine sanayinde çalışan bir tesviyeci veya tornacı;

b) Veya, aşağıdaki paragraf hükümlerine göre, tayin olunan bir örnek kalifiye işçi;

c) Veya, mevzuatla tayin olunacak şekle göre, yıllık veya daha kısa bir devre esasına göre tesbit edilen kazancı,

bütün korunan kimselerin yüzde yetmişbeşinin kazancından yüksek veya buna eşit olan bir kimse;

d) Veya, kazancı bütün korunan kimselerin ortalama kazancının yüz 125 ine eşit olan bir kimse;
dir.

7 — Yukarıdaki paragrafın (b) fıkrasının tatbikinde örnek kalifiye işçi bahis konusu yardım koluna tabi olarak en çok sayıda erkek işçinin veya aile resinin çalıştırıldığı ekonomik faaliyet bölümü için de yine en çok sayıda korunan kimsenin veya aile resinin çalıştırıldığı işkolları grubundan seçilir; bu maksatla, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyinin 27 Ağustos 1948 tarihindeki yedinci toplantısında kabul edilen ve işbu sözleşmeye eklenen «Bütün Ekonomik Faaliyetlerin Milletlerarası Standart Tasnifi» kullanılır; bu tasnifte ileride yapılacak bütün tadiller de nazara alınır.

8 — Yardım miktarlarının bölgeden bölgeye değişmesi halinde, kalifiye erkek işçi, bu maddenin 6 ve 7 nci paragrafları hükümlerine uygun olarak her bölge için ayrı ayrı tespit edilebilir.

9 — Kalifiye erkek işçinin ücreti, kollektif mukavelelerle veya uygulanması mümkün olan yerlerde, Millî mevzuatla veya örf ve adetlere göre tespit olunan ve normal çalışma saati karşılığı olarak ödenen ücret esası üzerinden, varsa, hayat pahalılığı zamları da nazara alınarak tespit olunur. Bu şekilde tespit olunan ücretlerin bölgeden bölgeye değişmesi ve 8 nci paragrafın tatbik olunmaması halinde medyan ücret esas alınır.

10 — İhtiyarlık, işkazaları ve meslek hastalıkları (Geçici işgöremezlik ödenekleri hariç), malûliyet veya aile resinin ölmü sebebiyle yapılmakta olan periyodik ödemeler hayat pahalılığındaki esaslı değişiklikler yüzünden ücretlerin umumî seviyesinde vukûa gelen önemli değişmelere göre ayarlanır.

Madde 66

1 — Bu madde gereğince yapılacak periyodik ödemenin miktarı ile bu ödemenin yapılmasını gerektiren halin devamı süresince verilecek aile yardımlarının toplamı, ailede kâhil bir erkek işçini nakazancı ile örnek-sigortalı veya hak sahibi kimseler gibi aile mesuliyetini haz korunan bir kimseye ödenen aile yardımı toplamının bu bölüme bağlı cetvelde gösterilen yüzdesinden az olamaz.

2 — Kâhil erkek işçinin ücreti, yardım ve aile yardımları, aynı zaman esasına göre hesaplanır.

3 — Diğer sigortalı veya hak sahibi kimselere yapılacak yardımlar örnek-sigortalı veya hak sahibi kimselere ait yardıma nazaran makul bir nisbet dahilinde tesbit edilir.

4 — Bu maddenin tatbikinde kâhil erkek işçi;

a) Elektrik makinelerinden gayri makine sanayiinde çalışan bir örnek işçi;

b) Veya, aşağıdaki paragraf hükümlerine göre tayin edilecek bir örnek işçi;
dir.

5 — Yukarıdaki paragrafın (b) fıkrasının tatbikinde örnek işçi, bahis konusu yardım koluna tabi olarak en çok sayıda erkek işçinin veya aile resinin çalıştırıldığı ekonomik fa-

aliyet bölümü içinde yine en çok sayıda korunan kimsenin veya aile reisinin çalıştırıldığı işkolları grubundan seçilir. Bu maksatla, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyinin 27 Ağustos 1948 tarihindeki yedinci toplantısında kabul edilen ve işbu sözleşmeye eklenen «Bütün Ekonomik Faaliyetlerin Milletlerarası Standart Tasnifi» kullanılır; bu tasnifte ilerde yapılacak bütün tadiller de nazara alınır.

6 — Yardım miktarlarının bölgeden bölgeye değişmesi halinde, kâhil erkek işçi, bu maddenin 4 ve 5 nci paragrafları hükümlerine uygun olarak, her bölge için ayrı ayrı tespit edilebilir.

7 — Kâhil erkek işçinin ücreti, kollektif mukavelelerle veya uygulanması mümkün olan yerlerde, Milli mevzuatla veya örf ve adetlere göre tesbit olunan ve normal çalışma saati karşılığı olarak ödenen ücret esası üzerinden ve varsa, hayat pahalılığı zamları da nazara alınarak tesbit olunur. Bu şekilde tesbit olunan ücretlerin bölgeden bölgeye değişmesi ve 6 ncı paragrafın tatbik olunması halinde medyan ücret esas alınır.

8 — İhtiyarlık, işkazası ve meslek hastalıkları (Geçici işgöremezlik ödenekleri hariç), malûliyet veya aile resinin ölümü sebebiyle yapılmakta olan periyodik ödemeler, hayat pahalılığındaki esaslı değişiklikler yüzünden ücretlerin umumi seviyesinde vukua gelen önemli değişmelere göre ayarlanır.

Madde 67

Bu madde gereğince yapılacak periyodik ödemelerde :

a) Yardım tutarı, mevzuatla tayin edilen bir bareme göre veya, mevzuatla tayin olunmuş esaslar dahilinde, selâhiyetli âmme mercileri tarafından hazırlanan bir bareme göre tesbit olunur;

b) Bu yardım miktarında, ancak, sigortalı veya hak sahibinin ailesinin diğer geçim kaynakları mevzuatla tayin olunan, veya; mevzuatla tayin olunmuş esaslar dahilinde, selâhiyetli âmme mercileri tarafından tesbit olunan miktarları aştığı ölçüde indirim yapılabilir;

c) Yardım ve diğer geçim kaynaklarının toplamından yukarıdaki (b) fıkrasında derpiş olunan indirimler yapıldıktan sonra kalan miktar, sigortalının veya hak sahibinin ailesinin sağlık ve diğer bakımlardan uygun şartlar içinde yaşamasına yetecek kadar olmalı ve 66 ncı madde hükümlerine göre hesaplanacak miktardan daha az olmamalıdır;

d) Bahis konusu bölüm mucibinde ödenen yardımlar toplamının tutarı, 66 ncı madde hükümlerini ve :

i) III. Bölüm için 15 inci maddenin (b) fıkrası;

ii) V. Bölüm için 27 nci maddenin (b) fıkrası;

iii) IX. Bölüm için 55 inci maddenin (b) fıkrası;

iv) X. Bölüm için 61 inci maddenin (b) fıkrası;

hükümlerini tatbik etmekle elde olunacak yardımlar toplamını en az yüzde otuz nisbetinde aştığı takdirde yukarıdaki (c) fıkrası hükümleri yerine gelmiş sayılır.

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi
(XI. BÖLÜME EKLI) CETVEL

**ÖRNEK-SİGORTALI VEYA HAK SAHİBİ KİMSLERE AİT
PERİYODİK YARDIMLAR**

Bölüm	Yardım Gerektiren Hal	Örnek-Sigortalı veya Haksahibi Kimseler	% Nisbeti
III	Hastalık	Evli ve iki çocuklu erkek	45
IV	İşsizlik	Evli ve iki çocuklu erkek	45
V	İhtiyarlık	İhtiyarlık aylığı bağlanacak yaşta bir karısı olan erkek	40
VI	İşkazaları ve meslek hastalıkları :		
	Geçici iş göremezlik	Evli ve iki çocuklu erkek	50
	Malûliyet	Evli ve iki çocuklu erkek	50
	Ölüm	İki çocuklu dul kadın	40
VIII	Analık	Kadın	45
IX	Malûliyet	Evli ve iki çocuklu erkek	40
X	Ölüm	İki çocuklu dul kadın	40

BÖLÜM XII.

YABANCILARA EŞİT MUAMELE

Madde 68

1 — Yabancı uyruklu mukimler vatandaşlarla aynı haklara sahip olurlar. Şu kadarki, mevzuat, tamamı veya mühim bir kısmı amme fonlarından karşılanan yardımlar veyahut yardım kısımlarına taallûk eden hususlarla geçici devre yardımlarına taallûk eden hususlarda, yabancılarla memleket uyruğunda olmakla beraber üyenin ülkesi dışında doğmuş olanlar hakkında, hususî hükümleri ihtiva edebilir.

a) Yardım tutarı, mevzuatla tayin edilen bir bareme göre veya, mevzuatla tayin olunmuş esaslar dahilinde, selâhiyetli âmme mercileri tarafından hazırlanan bir bareme göre tesbit olunur;

b) Bu yardım miktarında, ancak, sigortalı veya hak sahibinin ailesinin diğer geçim kaynakları mevzuatla tayin olunan, veya; mevzuatla tayin olunmuş esaslar dahilinde, selâhiyetli âmme mercileri tarafından tesbit olunan miktarları aştığı ölçüde indirim yapılabilir;

c) Yardım ve diğer geçim kaynaklarının toplamından yukarıdaki (b) fıkrasında derpiş olunan indirimler yapıldıktan sonra kalan miktar, sigortalının veya hak sahibinin ailesinin sağlık ve diğer bakımlardan uygun şartlar içinde yaşamasına yetecek kadar olmalı ve 66 ncı madde hükümlerine göre hesaplanacak miktardan daha az olmamalıdır;

d) Bahis konusu bölüm mucibinde ödenen yardımlar toplamının tutarı, 66 ncı madde hükümlerini ve :

i) III. Bölüm için 15 inci maddenin (b) fıkrası;

ii) V. Bölüm için 27 ncı maddenin (b) fıkrası;

iii) IX. Bölüm için 55 inci maddenin (b) fıkrası;

iv) X. Bölüm için 61 inci maddenin (b) fıkrası;
hükümlerini tatbik etmekle elde olunacak yardımlar toplamını en az yüzde otuz nisbetinde aştığı takdirde yukarıdaki (c) fıkrası hükümleri yerine gelmiş sayılır.

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi
 (XI. BÖLÜME EKLI) CETVEL

**ÖRNEK-SİGORTALI VEYA HAK SAHİBİ KİMSLERE AİT
 PERİYODİK YARDIMLAR**

Bölüm	Yardım Gerektiren Hal	Örnek-Sigortalı veya Haksahibi Kimseler	% Nisbeti
III	Hastalık	Evli ve iki çocuklu erkek	45
IV	İşsizlik	Evli ve iki çocuklu erkek	45
V	İhtiyarlık	İhtiyarlık aylığı bağlanacak yaşta bir karısı olan erkek	40
VI	İşkazaları ve meslek hastalıkları :		
	Geçici iş göremezlik	Evli ve iki çocuklu erkek	50
	Malûliyet	Evli ve iki çocuklu erkek	50
	Ölüm	İki çocuklu dul kadın	40
VIII	Analık	Kadın	45
IX	Malûliyet	Evli ve iki çocuklu erkek	40
X	Ölüm	İki çocuklu dul kadın	40

BÖLÜM XII.

YABANCILARA EŞİT MUAMELE

Madde 68

1 — Yabancı uyruklu mukimler vatandaşlarla aynı haklara sahip olurlar. Şu kadarki, mevzuat, tamamı veya mühim bir kısmı amme fonlarından karşılanan yardımlar veyahut yardım kısımlarına taallûk eden hususlarla geçici devre yardımlarına taallûk eden hususlarda, yabancılarla memleket uyruğunda olmakla beraber üyenin ülkesi dışında doğmuş olanlar hakkında, hususî hükümleri ihtiva edebilir.

2 — İşçi ve hizmetlilere tatbik olunan pirimli sosyal güvenlik sistemlerinde, sözleşmenin ilgili bölümündeki mükellefiyetleri kabul etmiş bulunan diğer bir üye devletin uyruğunda olan korunan kimseler, mezkûr bölüm tatbikatında vatandaşlarla aynı haklara sahip olurlar. Şu kadar ki, bu paragrafın tatbikatı, mütekabiliyet esasına derpiş eden iki veya çok taraflı anlaşmaların yapılmış olması şartına bağlanabilir.

BÖLÜM XIII.

MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Madde 69

İşbu sözleşmenin II-X uncu bölümlerinden herhangi birine göre korunan bir kimsenin hak kazandığı bir yardım, aşağıdaki hallerde ve mevzuatla tayin olunabilecek bir ölçüde durdurulabilir.

a) İlgilinin Üye Devletin Ülkesi üzerinde bulunmadığı sürece;

b) İlgili şahsın geçim masraflarının âmmе fonlarından veya bir sosyal güvenlik servisi veya kurumu tarafından karşılandığı sürece, şu kadar ki, yardım miktarı karşılanan masraflardan daha fazla ise aradaki fark sigortalının veya hak sahibinin geçindirmekle mükellef olduğu kimselerine verilir;

c) İlgilinin, aile yardımları hariç, diğer bir sosyal güvenlik kolundan nakdî yardım aldığı sürece ve aynı olay dolaşısıyla üçüncü bir tarafın kendisine ödenek vermeye devam ettiği devre zarfında; şu kadar ki, yardımın durdurulan kısmı, üçüncü taraflarca ödenen yardım miktarından daha fazla olamaz;

d) İlgilinin hiyle yoliyle bir yardım etmeye teşebbüs etmesi halinde;

e) Yardımı gerektiren halin ilgili tarafından işlenen bir suç neticesi olarak meydana gelmesi halinde;

f) Yardımı gerektiren halin, ilgilinin kasıtlı bir kusuru neticesi olarak meydana gelmesi halinde;

g) İcabında ilgilinin, faydalanmasına arzolunan sağlık veya readaptasyon servislerinden faydalanmayı ihmal etmesi veya yardımı gerektiren halin mevcut olup olmadığının tevsiki yahut sigortalının veya haksahiplerinin durumlarının tesbiti için mevzuatla tayin edilmiş olan usullere riayet etmesi hallerinde;

h) İşsizlik yardımı bahis konusu olduğunda ilgilinin, hizmetine arzolunan iş bulma servislerinden faydalanmakta kusur etmesi halinde;

i) İşsizlik yardımı bahis konusu olduğunda, ilgilinin, bir mesleki ihtilâf neticesi olarak işin durması yüzünden işini kaybetmesi veya meşru bir mazeret olmaksız nihtiyari olarak işi terketmesi hallerinde;

j) Ölüm yardımları bahis konusu olduğunda, dul kadının başka bir erkekle karı-koca gibi yaşadığı sürece;

Madde 70

1 — Yardımın talebinin reddolunması veya yapılan yardımın miktar ve mahiyeti üzerinde ihtilâfa düşüelmesi halinde hak iddia eden kimse, mahkemeye müracaat hakkına sahiptir,

2 — İşbu sözleşmenin tatbikatında, sağlık yardımlarının ifası işinin parlamentoya karşı mes'ul bir devlet dairesine tevdi edilmiş olması halinde, 1 nci paragrafta derpiş olunan mahkemeye müracat hakkı yerine, yardımın yapılmadığı veya ya-

pılan yardımın miktar ve mahiyeti hakkındaki şikâyetlerin yetkili merci tarafından tetkik ettirilmesi hakkı tanınabilir.

3 — Hak iddialarını, sosyal güvenlik meseleleriyle meşgul olmak üzere kurulmuş ve korunan kimselerin de temsil edildiği husus mahkemelerce karara bağlanması halinde, itiraz hakkı tanınmıyabilir.

Madde 71

1 — İşbu sözleşme gereğince sağlanan yardımlarla bu yardımların ifası için gerekli idare giderleri, dar gelirli kimseleri ağır bir yük altında bırakmıyacak şekilde ve üye devletin ve korunan kimseler kategorilerinin ekonomik durumları da nazara alınmak suretiyle, prim veya vergi ile veyahut bu yolların her ikisini mezceden bir usulle kollektif olarak finanse edilir.

2 — Korunan işçi hizmetlilerden alınacak sigorta primleri işçi ve hizmetlilerle bunların karı ve çocuklarına yapılacak yardımlara tahsis olunan kaynakların % 50 sini aşamaz. Bu şartın yerine getirilmiş olup olmadığının tayininde, aile yardımlarıyla şayet ayrı bir brans olarak tatbik edilmekte ise, işkazaları ve meslek hastalıkları yardımları hariç olmak üzere, sözleşme gereğince sağlanacak biçümle yardımlar bir bütün olarak nazara alınır.

3 — Üye, işbu sözleşme gereğince sağlanacak yardımların ifasından genel olarak sorumludur. Ve bu maksada ulaşmak için gerekli bütün tedbirleri alır. Üye, gerekirse, malî muvazene ile ilgili aktüaryel tetkik ve hesapların periyodik olarak yapılmasını ve yardımlarla sigorta prim nispetlerinde veya bu yardımları karşılamağa tahsis olunan vergilerde herhangi bir değişiklik yapılmadan önce bu hesap ve tetkiklerin behemahal yapılmış olmasını temin eder.

Madde 72

1 — Yardımların idaresi parlamentoya karşı mes'î bir devlet dairesine veya usul ve nizamları amme mercileri tarafından tespit olunmuş bir müesseseseye tevdi edilmediği takdirde, korunan kimselerin temsilcileri, doğrudan doğruya idareye iş-tirak edebilecekleri gibi mevzuatla tayin olunan şartlar dahi-linde istişari bir selâhiyetle de idareye katılabilirler. İşveren-lerle amme mercileri temsilcilerinin idareye katılmaları da mil-lî mevzuata derpiş edilebilir.

2 — Üye, bu sözleşmenin tatbikatı ile ilgili hizmetlerle kurumların hüsnü idaresinden genel olarak sorumludur.

BÖLÜM XIV.

MÜTEFERRİK HÜKÜMLER

Madde 73

Bu sözleşme,

a) Bahis konusu bölümün ilgili üye için yürürlüğe girme-sinden önce vukua gelen olaylara;

b) Bahis konusu bölümün ilgili üye için yürürlüğe girme-sinden sonra vukua gelen olaylarda da yürürlük tarihinden ön-cekî süreler dolayisiyle hak kazanılan yardımlara;
uygulanmaz.

Madde 74

İşbu Sözleşme mevcut Sözleşmelerden herhangi birinin ta-dili mahiyetinde telâkki olunamaz.

Madde 75

İşbu Sözleşmede yer alan hususlardan bir veya birkaçı

hakkında Çalışma Genel Konferansınca sonradan kabul edilecek bir Sözleşmede eski Sözleşme hükümlerinin tatbik edilmiyeceğine dair bir hüküm bulunduğu takdirde işbu Sözleşmenin yeni Sözleşmede belirtilecek olan hükümleri, yeni Sözleşmeyi tasdik eden her üye için, mezkûr Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren uygulanmaz.

Madde 76

1 — İşbu Sözleşmeyi tasdik eden her üye, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Ana Statüsünün 22 nci maddesi gereğince vermekle mükellef olduğu, Sözleşmenin tatbikatı hakkındaki yıllık rapora aşağıdaki hususları derceder:

a) Sözleşme hükümlerinin tatbikini sağlayan mevzuat hakkında tam bilgi

b) Aşağıda yazılı maddelerde derpiş edilen ihsai şartların yerine getirilmiş olduğunu gösteren deliller;

i) Korunan kimseler sayısı hakkındaki aşağıda yazılı maddeler :

9 (a), (b), (c) veya (d); 13 (a), (b) veya (d); 21 (a) veya (c); 27 (a), (b) veya (d); 33 (a) veya (b); 41 (a), (b) veya (d); (48 (a) (b) veya (c); 55 (a), (b) veya (d); 61 (a), (b) veya (d)

ii) Yardım miktarları hakkındaki 44, 65, 66 veya 67 nci maddeler;

iii) Hastalık ödenekleri süresi hakkındaki 18 nci maddenin 2 nci paragrafının (a) fıkrası;

iv) İşsizlik yardımları süresi hakkındaki 24 üncü maddenin 2 nci paragrafı;

v) Korunan işçi ve hizmetlilerce ödenen sigorta primlerinin bütün malî kaynaklar toplamına nispeti hakkındaki 71 inci maddenin 2 nci paragrafı.

Yeknesaklık temini maksadiyle, bu bilgi ve deliller, şekil bakımından, mümkün mertebe Milletlerarası Çalışma Bürosu İdare Heyetinin tavsiye ve telkinlerine uygun olarak hazırlanır.

2 — İşbu Sözleşmeyi imzalayan her Üye, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne, idare heyetince kararlaştırılan fasılalarla vereceği raporlarda Sözleşmenin II-X uncu bölümlerinde tasdik vesikasında veya 4 üncü madde gereğince sonradan gönderilen bildirilerde belirtilmemiş olan bölümlerle ilgili mevzuat ve tatbikatı hakkında bilgi verir.

Madde 77

1 — İşbu Sözleşme denizcilerle deniz balıkçıları hakkında tatbik edilmez. Denizciler ve deniz balıkçılarının korunması hakkındaki hükümler Çalışma Teşkilâtı Genel Konferansınca kabul edilen «Denizcilerin Sosyal Güvenliği hakkında 1946 Sözleşmesi» ile «Denizcilerin İhtiyarlık aylıkları hakkında 1946 Sözleşmesi»nde yer almıştır.

2 — Üye, Sözleşmesinin II-X uncu bölümlerinde tasdik edilmiş olanların tatbikatında, korunan işçi ve hizmetlilerin veya mukimlerin nispetini hesaplarken, denizcilerle deniz balıkçılarının sayılarını işçi ve hizmetliler veya faal nüfus veya mukimler sayısından hariç tutabilir.

BÖLÜM XV.

SON HÜKMLER

Madde 78

İşbu Sözleşmenin resmi tasdik vesikaları Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne tevdi ve Genel Müdür tarafından tescil olunur.

Madde 79

1 — İşbu Sözleşme yalnız, tasdik vesikası Umum Müdür-lükçe tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Üye-leri için bir mükellefiyet teşkil eder.

2 — Sözleşme, İki Üyenin tasdik vesikasının Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihten on iki ay sonra yürürlüğe girer.

3 — Bunu takiben sözleşme, her üye için, kendi tasdik ve-sikasının tercihi tarihinden on iki ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 80

1— Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Ana Statüsünün 35 inci maddesinin 2 nci paragrafı gereğince Milletlerarası Çalış-ma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek bildirilerde;

a) İlgili üyenin Sözleşmeyi veya Sözleşmenin bazı bölüm-lerini aynen uygulamayı taahhüt ettiği ülkeler;

b) Üyenin Sözleşmeyi veya bazı bölümlerini tadilen uy-gulamayı taahhüt ettiği ülkeler ve bu tadillerin nelerden ibaret bulunduğu;

c) Sözleşmenin tatbikinin mümkün olmadığı ülkeler ve bu takdirde tatbik edilememesi sebepleri;

d) Durumu daha etraflı olarak tetkik ettikten sonra ka-rara varma hakkını mahfuz tuttuğu ülkeler;
belirtilir.

2 — Bu maddenin 1 inci paragrafının (a) ve (b) fıkrala-rında derpiş olunan taahhütler tasdikin ayrılmaz cüz'ü sayılır. ve aynı kuvveti haiz olur.

3 — Her üye, bu maddenin 1 inci paragrafının (b), (c) ve (d) fıkraları gereğince göndermiş olduğu bildirilerde yazılı ka-

yıtların tamamından veya bir kısmından bilhâzr eyapacağı yeni bir bildiri ile vazgeçebilir.

4 — Her üye 82 nci madde gereğince bu Sözleşmenin tatbikten kaldırılabilereğı süreler zarfında, Genel Müdüre, daha evvelki bildirilerde yazılı herhangi bakımlardan değıştiren ve muayyen ülkelerdeki durumu belirten yeni bir bildiri göndeerebilir.

Madde 81

1 — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Ana Statüsünün 35 inci maddesinin 4 ve 5 inci paragrafları gereğince Milletlerarası Çalışma bürosu Genel Müdürüne gönderilen bildirilerde sözleşmenin tamamının veya bildirinin taalluk ettiğı bölümler hükümlerinin, ülkede, aynen veya tadilen uygulanacağı belirtilir. Sözleşmenin veya bazı bölümlerin tadilen uygulanacağı bildirildiğı takdirde bu değışikliklerin nelerden ibaret olduğı tasarih edilir .

2 — İlgili Üye veya Üyeler veyahut milletlerarası merci, muahhar bir bildiri ile evvelce yapılmış bir bildiride yazılı değışikliklerden faydalanma hakkından tamamen veya kısmen vazgeçebilirler.

3 — İlgili Üye veya Üyeler veyahut milletlerarası merci, 82 nci madde hükümlerine göre bu Sözleşmenin tatbikten kaldırılabilereğı süreler zarfında, Genel Müdüre, evvelce gönderilmiş bir bildiride yazılı şartları herhangi bi bakımdan değıştiren ve Sözleşme uygulanması bakımından durumu belirten yeni bir bildiri gönderebilirler.

Madde 82

1 — Bu sözleşmeyi tasdi keden her Üye, Sözleşmenin ilk olarak yürürlüğe girdiğı tarihten itibaren 10 yıllık bir süre-

nin sonunda Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek ve Genel Müdür tarafından tescil edilecek bir tebliğ ile, Sözleşmenin tamamının veya II-X. uncu bölümlerden bir veya bir kaçının tatbikten kaldırılacağını bildirebilir. Tatbikten kaldırma keyfiyeti tescil tarihinden bir yıl sonra muteber olur.

2 — Bu Sözleşmeyi tasdik etmiş olup da yukarıdaki paragrafta yazılı 10 yıllık devrenin sonundan itibaren bir yıl zarfında bu maddede derpiş edilen tatbikten kaldırma hakkını kullanmayan her üye, yeniden 10 yıllık bir süre için bağlanmış olur. Ve bundan sonra Sözleşmeyi veya II-X uncu bölümlerde bir veya bir kaçını her on yıllık devrenin sonunda bu maddede derpiş edilen şartlarla tatbikten kaldırabilir.

Madde 83

1 — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Üyeleri tarafından kendisine gönderilerek tescil olunan bütün tasdik vesikalarını, bildiriler ve yürürlükten kaldırma tebliğlerini Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının bütün üyelerine bildirir.

2 — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Müdürü, Sözleşmenin ikinci tasdik vesikasının tescil olunduğunu teşkilât üyelerine bildirirken Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih üzerine üyelerin dikkatini çeker.

Madde 84

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukarıdaki maddeler hükümlerine göre tescil edeceği bütün tasdik vesikaları, bildiriler ve yürürlükten kaldırma tebliğleri hakkında, Birleşmiş Milletler şartının 102 nci maddesi gereğince, tescil olmak üzere. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tam bilgi verir.

Madde 85

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, lüzum göreceği zamanlarda Çalışma Genel Konferansına bu Sözleşmenin tatbikatı hakkında bir rapor verir ve Sözleşmenin tamamen veya kısmen değiştirilmesi konusunun konferans gündemine alınmasına lüzüm olu olmadığını tetkik eder.

Madde 86

1 — Konferansın, bu Sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir Sözleşme kabul etmesi halinde, yeni Sözleşmede hilafına saraha tolmadıkça:

a) Yeni Sözleşmenin bir Üye tarafından tasdiki üzerine, mezkûr Sözleşme yürürlüğe girmi şolmak şartiyle ,yukarıdaki 82 nci madde nazara alınmaksızın işbu Sözleşme bütün huku kiyle ve derhal yürürlükten kalkar.

b) Yeni Sözleşmenin yürürlüğe girişi tarihinden itibaren işbu Sözleşme üyelerin tasdikine açık bulundurulmaz.

2 — İşbu Sözleşmeyi tasdik eden ve fakat muaddel yeni sözleşmeyi tasdik etmeyen üyeler için, her halükârda ,bu Sözleşme şekil ve muhteva bakımından yürürlükte kalıdr .

Madde 87

İşbu Sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinleri aynı derecede muteberdir.

(EK)

Bütün ekonomik faaliyetlerin, sanayi kolları itibariyle, Milletlerarası Standart tasnifi

BÖLÜM VE BÜYÜK GRUPLARIN LİSTESİ

Bölüm 0 Ziraat, Ormancılık, Avcılık ve Balıkçılık

01.— Ziraat ve hayvan yetiştirme

02.— Ormancılık ve tomrukçuluk

03.— Avcılık, tuzakla avlanma, av hayvanlarının üretilmesi

04.— Balıkçılık

Bölüm 1 .Madencilik ve taşocakları

11. Kömür madenciliği

12. Metal madenciliği

13. Ham petrol ve tabii gaz

14. Taş, kil ve kum ocaklarının işletilmesi

19. Başka tarafta tasnif olunmayan ve metalden gayri maddelerin istihracı

Bölüm 2.3. İmalât Sanayii

20. Gıda maddeleri sanayii (İçki sanayii hariç)

21. İçki sanayii

22. Tütün sanayii

23. Dokuma sanayii

24. Kundura, giyecek eşyası ve hazır dokuma eşya imalatı

25. Ağaç ve mantar sanayii (Mobilya sanayii hariç)

26. Mobilya ve mefruşat sanayii

27. Kâğıt sanayii ve kâğıttan eşya imalatı

28. Matbacılık, neşriyatçılık ve bunlarla ilgili sanayii
29. Deri sanayii ve deriden eşya imalatı (Kundura hariç)
30. Kauçuk sanayii
31. Kimya ve kimyevî mamuller sanayii
32. Petrol ve kömür müştakları sanayii
33. Başka tarafta tasnif edilmeyen, metalden gayri maddî mamuller sanayii (Petrol ve kömür müştakları hariç)
34. Metallere müteallik endüstriler
35. Madenî eşya imalatı (Makine ve taşıt malzemesi hariç)
36. Makine imalatı, (Elektrik makinaları hariç)
37. Elektrik makine, cihaz ve malzemeleri imalatı
38. Taşıt malzemeleri imalatı
39. Çeşitli imalat sanayii

Bölüm 4. İnşaat

40. İnşaat

Bölüm 5. Elektrik, gaz, su ve sıhhi hizmetler

51. Elektrik, gaz ve buhar
52. Su ve sıhhi hizmetler

Bölüm 6. Ticaret, banka, sigorta ve gayrimenkul işleri

61. Toptan ve perakende ticaret
62. Bankalar ve diğer malî müesseseler
63. Sigortalar
64. Gayrimenkul işleri

Bölüm 7. Nakliyat, ardiyecilik ve ulaştırma

71. Nakliyat
72. Ardiye ve antrepoculuk

73. Ulaştırma

Bölüm 8. Hizmetler

81. Devlet hizmetleri

82. Belediye ve ticaret hizmetleri

83. Eğlence hizmetleri

84. Şahsi hizmetler

Bölüm 9. İyi tarif edilmemiş faaliyetler

90. İyi tarif edilmemiş faaliyetler

Yukarıya aynen alınmış olan bu Sözleşme'nin 2. maddesinin «İşbu sözleşmeyi tatbik eden her üye,

a)

i) I. Bölümü

ii) IV, V, VI, IX ve X. bölümlerinden en az birisi dahil ol-
şartıyla, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX ve X bölümlerden en
az üçünü;

iii) XI, XII, XIII. bölümlerin bunlarla ilgili hükümlerini

iv) XIV. bölümü;
tatbik etmeye,

b) Sözleşmenin II-X bölümlerinde yazılı müekellefiyetler-
den hangilerini kabul ettiğini, tastik vesikasında belirtmeye,
mecburdur.» hükmünün verdiği yetkiye dayanılarak ve 1451 Sa-
yıılı Kanunun 2 nci maddesine göre hazırlanan ve 15 Ekim 1974
tarih ve 15037 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan 1.4.1974 ta-
rih 7/7964 sayılı kararname ile onaylanması 29.7.1971 tarih
ve 1451 sayılı Kanunla uygun bulunan «Sosyal Güvenliğin As-
garî Normları Hakkındaki Sözleşme»nin 2 nci maddenin (b)
fıkrasında öngörülen yetkiye dayanılarak sadece, hastalık
ödeneklerine ilişkin III üncü, ihtiyarlık yardımlarına ilişkin V
inci, iş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde yapılacak yar

dımlara ilişkin VI nci, mâluliyet yardımlarına ilişkin IX uncu ve ölüm yardımlarına ilişkin X uncu bölümlerine ait mükellefiyetlerin kabulü, sağlık yardımlarına ilişkin II nci ve analık yardımlarına ilişkin VIII inci bölümlere ait mükellefiyetlerin ise sözleşmenin 3 üncü maddesinde öngörülen yetkiye dayanılarak 9 uncu maddesinin (d) fıkrası ile 48 inci maddesinin (c) fıkrasındaki geçici istisna hükümlerinden yararlanmak suretiyle kabulü kaydıyla (onay belgesinin Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Müdürlüğünce tescil edildiği tarihten oniki ay sonra yürürlüğe girmek üzere) onaylanması, Çalışma Bakanlığının uygun mütalâasına dayanan Dışişleri Bakanlığının 13.2.1974 tarihli ve 725.012—ESSD/203 sayılı yazısı üzerine, 31.5.1963 tarih ve 244 sayılı Kanunun 2 ve 3 üncü, 29.7.1971 tarih ve 1451 sayılı Kanunun 2 nci maddelerine göre, Bakanlar Kurulunca 1.4.1974 tarihinde kararlaştırılmıştır.»

Bu kararnameye göre, sözleşmenin 2 nci maddesinin (ii) fıkrasında belirtilen «en az birisi dahil olmak şartı» koşulan bölümlerden;

III — Hastalık ödenekleri,

V — İhtiyarlık yardımları,

VI — İşkazalarıyla meslek hastalıkları halinde yapılacak yardımları,

IX — Malûliyet yardımları,

X — Ölüm yardımları,

ile «en az üçünü»,

II — Sağlık yardımları (9 uncu maddenin (d) fıkrasındaki geçici istisna hükümden yararlanma kaydile),

VIII — Analık yardımları (48 inci maddenin c fıkrasındaki geçici istisna hükümden yararlanma kaydile),

bölümleri kabul edilmiştir.

Bu haliyle,

IV — İşsizlik yardımları,

VII — Aile yardımları,

Bölümleri ise henüz Hükümetimizce benimsenmemiştir.

Bu genel bilgilerden sonra, Bugün Birleşmiş Milletlere dahil ülkelerin esas olarak benimsedikleri «Sosyal Güvenliğin Asgari Normlar Sözleşmesi» muvacehesinde Sosayl Güvenlik Sözleşmeleri yaptığımız ülkeler ile, henüz sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmamış olmakla beraber büyük bir grup işçi vatan daşlarımızın çalıştığı ve diğer bazı ülkelerin «Social Security Programs Throughout The World - Dünyada Sosyal Güvenlik Programları» adlı kitabın 1973 yılı yayınından alınan ve o ülkenin

— Malûllük, yaşlılık ve ölüm

— Hastalık ve Analık

— İşkazası

— İşsizlik

— Aile yardımları

Sigortalarının

— İlk uygulama tarihleri ile bugün uygulanan kanunlarının tarihlerini

— Kapsamını

— Mali kaynaklarını

— Haklardan yararlanma şartlarını

— Sigortalı ile hak sahibi sayılan kimselere sağlanan yardımları,

ve sistemi uygulayan örgütlerini gösterir çizelge halinde, mukayese imkânı vermek üzere aşağıya alınmıştır.

— **Federal Almanya**

— **Amerika**

— **Avusturalya**

— **Avusturya**

— **Belçika**

— **Danimarka**

— **Fransa**

— **Hollanda**

— **İngiltere**

— **İsveç**

— **İsviçre**

— **Türkiye'de**

Sosyal güvenlik uygulamaları.

**FEDERAL
ALMANYA**

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

YAŞLILIK, MALÛLLÜK, ÖLÜM

İlk Kanun: 1889.

Bugünkü Kanun : 1911 (Sigorta Kanunu) ve 1957

KAPSAM

Maaş ve ücretli işçileri kapsayan ayrı sistemler olup, her iki sisteme aynı hükümler uygulanır.

Madenciler, devlet memurları, kendi hesabına çalışanlar mecburî veya isteğe bağlıdır. Kendi hesabına çalışan çiftçilere özel sistem uygulanır.

Çalışmayan ev kadınları, dış ülkelerde oturan Alman vatandaşları, uzun zamandan beri Almanya'da oturan yabancılar mecburî sigorta dışındadırlar.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bir Sosyal Sigorta sistemidir.
(1 DM 36.4 Amerikan centidir)

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Gelirinin % 9'unu öder. (Gelir tavandan % 10 noksansa hiç ödemez) kendi hesabına çalışanlar mecburi olarak % 18 öderler.

İşveren : Bordro tutarının % 9'unu öder . (Geliri tavandan % 10 noksan olan işçi için % 18 öder).

Devlet Tüm ücretli toplamının % 15'ünü karşılar Prim ödemek ve yararlanmak için azamî gelir millî ortalama-
dır. (1973 yılı için tavan yıllık 27.600 DM. dir.)

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Yaşlılık Aylığı : 63 yaşında 35 yıl sigortalı olmak yahut 65 yaş 15 yıl sigortalı olmak : 60 yaşında, 1 yıl işsiz kalmışsa hak kazanabilir yahut kadın ise son 20 yıl içinde 10 yıl sigortalı kalmışsa hak kazanabilir. 180 ay prim ödemiş olmak, 65 yaşından önce lüzum görüldüğü takdirde, geçici olarak görevden ayrılmak.

(63 - 65 yaşındakiler prime esas tavan kazancın 3/10 kadar, 60 yaşındakiler ise 1/8 i kadar kazanç sağlayan bir işte emekli aylıkları kesilmeden çalışabilirler) Almanya dışında oturanlara ödeme yapılmaz.

Malûliyet Aylığı : Çalışma gücü kazanç sağlamayacak durumda (genel malûllük) yahut çalışma gücünün % 50'sini kaybetmiş (görev malûlliyeti) 3 yıllık rehabilitasyon sonunda 60 ay prim ödemiş olmak lâzım.

Dul Yetim Aylığı : Ölenin 60 ay prim ödemiş olması veya öldüğünde sigortadan maaş alıyor olması lâzımdır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük harcı)

Yaşlılık Aylığı : İşçinin hesaplanan ücretlerinin % 1.5'ü çarpı sigortalı olduğu yıl sayısı (sigortalılık süresine, çalışamazlık süresi, işsizlik ve 16 yaşından sonraki okul süresi dahildir)

İlgilinin tahmin edilmiş olan ücreti, işçinin sigortalılık süresindeki kazancının, millî ortalamaya nisbetinin, hesaplanmış genel baz ile çarpılmasından meydana gelir. Bu baz her yıl 1 Temmuzda yeniden hesaplanır ve birbirini takip eden üç takvim yılının ortalama millî ücret seviyelerine tekâbül eder. 1969, 1970, 1971 yılları ortalamasından meydana gelen 1972 Temmuz ayı bazı 13.371 DM. dir.

Dar gelir ayarlaması : 25 yıl sigortalı olan işçilerin aylıklarının hesaplanmasında takribi ücretlerin 1957 - 1972 yılları arasındaki millî ortalamanın asgarî % 75 ine yükseltilir.

Çocuk zammı : Bakılan her çocuk için genel hesaplama bazının % 10 u kadardır.

Bu aylıklar ücretlerde vaki değişmelere ve diğer ekonomik faktörlere göre her yıl yeniden ayarlanır.

65 — 67 yaş arasında çalışılan her ay için % 06 oranda zamlıdır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK VE HASTALIK YARDIMLARI

Malûllük Aylığı : Genel malûllük aylığı işçinin hesaplanan ücretlerinin % 1.5 ğu (görev malûllüğü için % 1) çarpi sigortalı olduğu yıl sayısına göre (hesaplanması yaşlılık aylığı hesabı gibidir).

Eğer malûllük 55 yaşından önce ise, son 5 yıl içinde 36 ay prim ödemek veya göreve girdiğinden malûliyete kadar geçen sürenin beher ayının yarısı kadar prim ödemiş olmak kaydıyla 55 yaşındaki gibi işleme tabiidir.

Çocuk Zammı : Her çocuk için genel hesaplama bazının % 10'u ödenir.

Aylıklar, ücret değişikliklerine ve ekonomik faktörlere göre her yıl değişir.

YÖNETİCİ

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, genel olarak gözetimde bulunur. Her eyaletin Devlet Sigorta Dairesi o eyaletteki ücretliler programını yönetir.

**DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER
İÇİN HASTALIK YARDIMI**

Dul Aylığı : Sigortalının genel malûllük aylığının % 100'ü bütün dullara 3 ay süre ile ödenir. Dul 45 yaşında ise, malûl ise veya bir çocuğa bakıyorsa iş malûllüğü maaşının % 60'ı ödenir. Bu miktar kendisine bakılmakla mükellef olunan dul erkeğe de ödenir.

Yetim Aylığı : Sigortalının genel malûllük aylığının % 10'u veya tam yetimlerde 18 yaşından küçük her yetime % 20'si (bekâr öğrenci ise 25 yaşına kadar ödenir, yetim malûl ise sınırı yoktur). Dul ve yetim aylığı azamisi : Sigortalının genel malûllük aylığının % 100 dür.

Cenaze Yardımı : (Hastalık sigortasından) 20 - 40 günlük gelir toplamı kadar bir defada ödenir veya sigortalı ise 3 aylık toplamı kadar ödenir.

ÖRGÜT

Federal maaşlı işçiler sigorta dairesi maaşlı işçiler programını yürütür.

Hastalık yardım sandıkları, prim toplanmasını yönetir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

HASTALIK VE ANALIK

İlk Kanun : 1883.

Bugünkü Kanun : 1911 (Sigorta Kanunu) ve 1927 (Analık

KAPSAM

Bütün ücretliler ve çalışanlar, aylıklılar ve kendi hesabına çalışanlar yılda 20.700 DM'ka kadar az maaş alanlar, sigortadan aylık alanalar da ayrıca sağlık yardımı da alırlar. Madenciler, memurlar ve kendi hesabına çalışan çiftçiler ve tarım işçileri özel sisteme tabidir.

İsteğe bağlı olarak yılda 20.700 DM.'dan az olan aylıklı çalışanlar ve bundan daha az kazanan bazı gruplr.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Nakdî hastalık ve ilaç yardımları için : Hastalık yardım sandığına üye olmak gerekir.

Analık Yardımı : 12 ay sigortalı olmak veya doğumdan önceki 10 ay ile 4 ay arasında çalışır olmak; doğumdan 6 hafta önceye kadar çalışıyor veya işten izinli olmak lâzımdır. Bu şartlar normal doğum yardımı için gereklidir. Bakılan kişileri için hastalık ve analık yardımlarından asgari bir çalışma şartı yoktur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Kanunu :

Bir sosyal sigorta sistemidir.
(Nakdi ve sağlık yardımları)

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Gelir durumuna göre % 4 - % 5.5'u kadar.

İşveren : Bordro tutarının % 4 - % 5.5'u kadar. (Gelir durumuna göre) (ayrıca gelir tavanına kadar)

Devlet : Doğum yardımlarının tamamı, işsizler ve kursiyer, emekli çiftçiler için devletçe karşılanır.

Sigortadan aylık alanların hastalık sigortası için işveren ve işçi hissesi olarak sigorta dairesince ödenir.

Prim ödemeği gerektiren azamî gelir yılda 20.700 (30 Haziran 1973 de). Bu aylıkların prim tavanının % 75 i olarak yeniden tesbit edilir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR (Devamlı malûllük hariç)

Hastalık yardımı : İşveren ilk 6 hafta için gelirin % 100 ünü öder. Daha sonra hastalık fonu gelirin % 75 ini öder. (ayrıca geçimini sağlayacağı birinci kişi için % 4, ikinci ve üçüncü kişiler için % 3 öder). Üç yıl içinde 78 hafta ödeme yapılır.

Analık Yardımı : Sigortalının gelirin % 100'ü ödenir. Doğumdan 6 hafta önce başlar, doğumdan sonra 8 hafta devam eder, bazı özel durumlarda doğumdan sonra 12 haftadır. Her gün için en az 3,5 DM. en fazla 25 DM dir.

Maktu Doğum Yardımı : Her doğum için 50-100 DM dir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK VE HASTALIK YARDIMLARI

Hastalık Yardımı : Hastalara bu hizmetler sözleşmeli doktor, hastahane ve eczaneler tarafından yapılır, bunların masrafları doğrudan hastalık yardımı sandığına ödenir. Sağlık yardımları olarak (hastalık fonundan) karşılanıp; anlaşmalı doktor, eczacı ve hastahaneler tarafından karşılanır.

Bu hizmetler genel tedavi ve diş tedavisini, önleyici tedbirler ve müdahaleleri, laboratuvar testleri, doğumda ebe ve doktor hizmetleri, hastahane bakımı, ilaçları kapsar.

YÖNETİCİ

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı genel gözetim yapar.

Hastalık sandıkları, primleri ve üyelere yapılan yardımları yönetir. Bu sandıklar 1650 mahalli kuruluşu, mesleki ta-

**DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER İÇİN
HASTALIK YARDIMI**

Bakılmakla mükellef olanlar için hastalık yardımı : Sigortalının gibidir (yalnız bazı sandıklar ilâç kısmında masrafa iştirak şartını daha yüksek tutarlar.

Sigortalının karısı ve bakmakta olduğu kimselerin analığı halinde gelirine göre 35-150 DM. ödenir.

ÖRGÜT

rimsal ve madenciler sandığını ihtiva eder. Bu kuruluşlar işçiler ve işverenler tarafından seçilen temsilcilerle yönetilir.

Eyalet ve Millî federasyonlara bağlıdır.

**FEDERAL
ALMANYA**

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞ KAZASI

İlk Kanun : 1884 (iş kazaları) ve
1925 (Meslek hastalıkları)

KAPSAM

Bir işyerinde çalışanlar, serbest çalışanların çoğu, öğrenci ve çıraklar ev hizmetlerini kapsar.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İş Kazası Yardımı : Hak kazanmak için asgari bir sigortalılık süresi yoktur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü kanun : 1963

Yarı özel mesleklerde mecburidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir şey ödemez.

İşveren : Primler iş riskine göre değişir. Ortalama prim bordronun % 1,5'i kadardır.

Devlet : Tarım iş kazaları sigortasına yardım eder ve talebeleride içerir.

Yardımdan yararlanabilmek için en fazla yıllık gelir 36.000 DM'dir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKTİ YARDIMLAR (Devamlı malüllük hariç)

Geçici Malüllük Yardımı : (İş kazası) Alelade hastalık gibidir, ayrıca işveren de bir ödeme bulunur. İlk 6 haftadan sonra ödeme kaza sigortası tarafından karşılanır.

İş kazasından itibaren iyileşinceye kadar veya daimi malüllük raporu alıncaya kadar ödenebilir.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK VE
HASTALIK YARDIMI**

Devamlı Malûllük Geliri : (İş kazası) tam malûllük halinde son yıllık gelirin 2/3'ü ödenir. (Çalışma gücünün % 50 veya daha fazlasının kaybı) halinde başka hiçbir geliri yoksa aylığın % 10'u kadar ek ödenir.

Bakıma muhtaç ise ek ödenek aydı 145-583 DM. ödenir.

Çocuk Zammı : 18 yaşından küçük (veya 25 yaşından küçük öğrenci veya malûl) çocuk için aylığın % 10'u kadar ödenir.

Kısmî Malûllük Geliri : (İş kazası) Malûllüğü % 20 veya daha fazla ise, tam malûllük gelirinin kaybolan işgücü nisbetinde verilir.

Hastalık Yardımı : (İş Kazası) Tam bakım rehabilitasyon, (ilk 18 gün için hastalık) daha sonrası kaza fonundan karşılanır.

YÖNETİCİ

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı genel gözetim yapar.

Bakanlık teşkilâtı içindeki Federal Sigorta Ofisi, doğrudan gözetim yapar.

**DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER
İÇİN HASTALIK YARDIMI**

Dul Geliri : (İş kazası) Dul 4 5yaşında malûl ve bir çocuğu bulunuyorsa, sigortalının gelirinin % 40 ı aksi halde gelirin % 30'u kadardır. Bu aylık bakılmağa muhtaç dul erkeğe de ödenir.

Yetim Geliri : (İş Kazası) 18 yaşından küçük her yetim için sigortalının gelirinin % 20'si ödenir (öğrenci ise % 25 ödenir, malûl se herhangi bir sınır yoktur) veya tam yetim ise % 30 ödenir.

Ana, baba ve büyük anne, büyük baba (muhtaç durumda iseler) bir kişi ise % 20, iki kişi ise % 30, dört kişi ise % 60 ödenir.

Ölen sigortalının bakılmaya muhtaç olan yakınlarına ödenecek en yüksek yardım sigortalının gelirinin % 80'i kadardır.

Cenaze Yardımı : Sigortalının bir aylık gelirinin tamamı toptan ödenir. Bu miktar en az 400 DM.'dir.

ÖRGÜT

Sanayi ve Tarım kazaları sigorta sandıkları, özerk dernekler işçi ve işverenleri seçtikleri temsilciler tarafından yönetilir.

İşveren kendi işkoluna ve bölgesine uygun bir derneğe kayıt olunmalıdır.

İŞSİZLİK

İlk Kanun : 1927

Bugünkü Kanun : 1957

KAPSAM

Çalışan kişiler, devamlı tarım işçileri, ev işçileri, çıraklar, kursiyerleri kapsar.

İstisnalar : Aile içinde çalışanlar ve geçici işlerde çalışanlar;

Madenciler, inşaatçılar ve liman işçileri için özel sistem uygulanır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İşsizlik Yardımı : Son üç yıl içinde 26 hafta sigortalı çalışmış olmak, İşçi Bulma Kurumuna kayıtlı olmak, çalışmaya muktedir ve elverişli olmak ve haftada en az 20 saat çalışabilecek durumda olmak.

İşsizlik kendi isteği ile işten ayrılma sonucu olmamak, grev souncu olmamak, kendisine teklif edilen işi kabul etmemekten olmamak, kötü hali yüzünden işten çıkarılmış olmamak veya eğitim imkânlarını reddetmekten olmamalıdır. (Diskalfiyelik süresi 2-4 haftadır).

İnşaat işçileri bazı özel şartlara (hava şartlarının çalışmayı engellediği durumlarda) sahiptirler.

YÖNETİCİ

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı genel gözetimde bulunur.

Federal Çalışma Enstitüsü bölgesel ve mahalli temsilci-

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bir mecburi sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Gelirinin % 0,85'ini öder (geliri tavan ücretin % 10'undan aşağı ise ödemez).

İşveren : Bordro tutarının % 0,85'ini öder (tavan ücretten % 10'dan aşağı olan kısım için % 1.7 öder).

Devlet : Bu husustaki açıkları kapatır. Ayrıca işsizlik yardımı ile ilgili diğer ödemelerin tamamını karşılar.

Yardımlardan ve primden yararlanmak için en yüksek gelir tavanı ayda 2.300 DM. yılda 27.600 DM.'dir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKTİ YARDIMLAR (Devamlı malûllük hariç)

İşsizlik Yardımı : (Ortalama) Sigortalının kazancının % 62,5 kadardır ve bakmakla mükellef olduğu kişilerin herbiri için haftada 12 DM. dir.

Evli ve iki çocuğu olan bir işçi için kazancının % 80'idir. İşyerinde sigortalı olarak geçen sürenin hafta sayısına göre azami 13-52 hafta yardım ödenir (52 hafta yardım alabilmek için en az 104 hafta çalışmış olmak gerekir).

İndirimli İşsizlik yardımı : Gelir testine tabi olduktan sonra işçiye işsiz kalması halinde normal sürenin sonunda ayrıca yapılan yardımlardır.

Mesleki eğitime ve rehabilitasyona gönderildiğinde yapılan yardımlardır.

ÖRGÜT

İllikleri vasıtasıyla yardımları ve iş bulma hizmetlerini müştereken yönetir. Enstitü ve temsilcilikler üçlü kurul ve komitelerce idare edilir.

Primleri Hastalık Sandıkları toplar.

**FEDERAL
ALMANYA**

ESAS KANUNLARIN TARİHLERİ

AİLE YARDIMLARI

İlk Kanun : 1954

KAPSAM

2-3 veya daha çok çocukları kapsar (Almanya'da çalışan yabancı işçilerin çocukları Almanya dışında olsalar dahi bu programa dahildir). (2 çocuğa kadar gelir testine tabidir).

Devlet Personeli için özel bir sistem vardır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Aile Yardımları : Çocuk 18 yaşından küçük olmalıdır (öğrenci ise 25 yaşından küçük olmalıdır. Malûl ise yaş sınırı yoktur).

Ailenin yıllık geliri 16.800 DM.'dan fazla olmamak şartıyla ikinci çocuk için de yardım sağlanır.

Üç veya daha fazla çocuk için gelir tavanı yoktur.

YÖNETİCİ

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, genel denetim yapar.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1964

Bir millî ve genel resmî sistemdir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Ödeme yapmaz.

İşveren : Ödeme yapmaz.

Devlet : Tamamını öder.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKTİ YARDIMLAR
(Devamlı malûllük hariç)

Aile Yardımı : Eğer aile yardımı hak etmişse ikinci çocuk için ayda 25 DM., üçüncü, dördüncü için 60 DM. muteakip her çocuk için 70 DM.

Gelir testine tabi eğitim yardımları (ilgili çocuk özel müessesede yahut yüksek eğitim kurumlarında ise) öğrenci yahut kurslu ise ayda 150-350 DM. dır (aile içinde sadece bir çocuk var ise bu yardım ödenmez).

ÖRGÜT

Federal Çalışma Enstitüsü yardım ödemelerini yönetir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

YAŞLILIK, MALÛLLÛK, ÖLÛM

İlk ve bugünkü kanun : 1935 (son olarak 1972 de tadil edilmiştir).

KAPSAM

Paralı bir işte çalışan imselleri ve serbest çalışanları kapsar.

İstisnalar : Geçici olarak tarım alanında ve ev işlerinde çalışanlar ve sınırlı olarak serbest çalışanlardır. (Yıllık net gelir 400 doların altında olduğu takdirde).

Kâr gayesi gütmeyen müesseselerde çalışanlar, birçok Devlet dairelerinde ve mahallî idarelerde çalışanlar ve bazı din adamları için bu sigortaya girmek ihtiyaridir. Bu sistem Birleşik Amerika, Puerto Rico, Virgin Adaları, Guam ve Samoa'da ve yabancı ülkelerde çalışan Amerikalılara uygulanır.

Demiryolu işçileri, Federal işçiler ve Eyalet ve mahallî idarelerde çalışan çok sayıda işçi için özel sistemler vardır.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bir sosyal sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı şahıs : Normal gelirinin % 4.85 ini; kendi hesabına çalışanlar % 7 sini öderler.

İşveren : Bordro tutarının % 4.85 ini,

Devlet : 1968 yılından önce 72 yaşlarını dolduranlara bağlanan yaşlılık yardımının tamamını karşılar. Ayrıca gelir testi ile ilgili yardımların tümünü karşılar.

Prim ödemek ve yardım görmek için azami gelir haddi : Yılda 10.800 dolardır. (1974 de 12.000 dolar). Ücret seviyelerine göre ayarlanır ve otomatik artımlar yapılır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Yaşlılık aylığı : İlgili şahsın 65 yaşında olması lâzımdır. (62-65 yaş arasındakiler için indirimlidir.)

Sigortalılar için; 1950 yılından beri 62 yaşına gelinceye kadar geçen her yıl için en az 3 ay sigortalı olmak, asgari 40 x 3 ay süre ile sigortalı olmak lâzımdır. Şahsın geliri yılda 2400 dolardan yüksek olduğu takdirde bu miktarı aşan her iki dolar için şahıs 72 yaşına gelinceye kadar aylığından bir dolar indirilir.

Yurt dışındaki yabancılara o memleketlerle karşılıklı anlaşma olduğu takdirde, ödeme yapılabilir.

Malûllük maaşı : Oldukça iyi bir gelir getirebilen bir işte çalışanlardan iyileşmesine imkân olmıyan veya 1 yıl sonra tekrar muayenesi istenilen malûllük hallerinde 1950 yılından beri (1950 yılından sonra ise bu süre 21 yaşından itibaren) geçen her yıl için 3 ay sigortalı olmak ve son 40 x 3 ay süre içinde 20 x 3 ay sigortalı olmak lâzımdır.

Gençler ve körler için azaltılmış prim ödeme şartı aranır.

Dul-yetim maaşı : 1950 yılından beri (bu süre daha az ise 21 yaşından beri) geçen her yıl için 3 ay sigortalı olmak; Azami, yetimler için 40 x 3 ay sigortalı olmalıdır : Yetimler veya yardıma hak kazanmış yetime bakan yaşlanmamış dul için indirimli prim şartı vardır; Şahsın ölümünden önceki 13 x 3 aylık süre içinde 6 x 3 ay prim ödemiş olması gerekir.

SİGORTA İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR
(Devamlı malûllük hariç)

Yaşlılık aylığı : Asgari 84.50 dolar, azamî 266.10 dolar, (1973). 1950 yılından emekli oluncaya veya ölünceye kadar geçen süre içindeki sigortaya tabi gelire bağlıdır (en düşük 5 yıl hariç tutulur). İşçi 65-72 yaşları arasında emekliliğini uzattığı her yıl için kendisine ödenceek aylıkta % 1 artma yapılır.

Bu aylık hayat pahalılığı ayarlamasıyla otomatik olarak tabidir.

10 yılı aşan hallerde şahsa asgari bir hizmet yardımı yapılır.

Bakılanlar için yardım : Kariya veya bakıma muhtaç veya 65 yaşında olan kocaya (62-65 arasında indirimlidir) veya 18 yaşından küçük veya malûl çocuğa bakan her yaştaki kariya işçinin aylığının % 50 si tutarı kadar ödenir; Bu miktar ayrıca 18 yaşından küçük her çocuğa (veya bakıma muhtaç toruna), (çocuk öğrenci ise 22 ve 22 yaşından önce malûl ise sınırsız olarak) ödenir.

Azami aile aylığı : İşçinin esas maaşına göre hesaplanır; en az ayda 126.80 dolar, azami 490.10 dolardır (1973).

Özel aylık yardımı : Herhangi bir resmî kaynaktan maaş almaya 72 yaşındaki kişilere ödenir.

Gelir testi yardımı : Muhtaç yaşlılara ödenir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLI MALÛLLÜK ve HASTALIK YARDIMLARI

Malûllük maaşı : Asgari ayda 84.50 dolar, azamî 266.10 dolar (1973). 1950 yılından sonraki veya 21 yaşından sonra ve malûllük meydana gelinceye kadar geçen süredeki gelirlere göre hesaplanır (en düşük 5 yıl hariç tutulur). Hayat pahalılığına göre otomatik olarak ayarlanır.

Bakılanlar için yardım : Kariya veya bakıma muhtaç veya 65 yaşındaki kocaya (62-6'5 arasında indirimlidir) veya 18 yaşından küçük veya malûl çocuğa bakan her yaştaki kariya işçinin aylığının % 50 si tutarı kadar ödenir; Bu miktar ayrıca 18 yaşından küçük her çocuğa (veya bakıma muhtaç toruna), (çocuk öğrenci ise 22 ve 21 yaşından önce malûl ise sınırsız olarak) ödenir.

Azami aile aylığı : İşçinin malûllük maaşına göre hesaplanır; en az ayda 126.80 dolar, azami 490.10 dolar (1973).

Gelir testi yardımı : Muhtaç malûllere ve körlere ödenir.

YÖNETİCİ

Sağlık, Eğitim ve Refah Dairesi, genel gözetim yapar. Bu Daire içindeki Sosyal Güvenlik İdaresi programı bölgesel program merkezleri, mahalli merkezler ve şubeler vasıtasıyla

**DUL-YETİM YARDIMLARI ve BAKILANLAR İÇİN
HASTALIK YARDIMLARI**

Dul aylığı : 65 yaşındaki dula sigortalı işçinin aylığının % 100 ü ödenir; 60-65 yaşları arasında indirimlidir. Şahıs 50 yaşında malûl ise yine indirimlidir. Bu maaş ayrıca bakıma muhtaç dul erkeğe de ödenir. Yardıma hak kazanmış çocuklara bakan her yaştaki dula işçinin maaşının % 75 i ödenir.

Yetim aylığı : 18 yaşından küçük her çocuğa sigortalının maaşının % 75 i ödenir (çocuk öğrenci ise 22 yaşına, 22 yaşından önce malûl ise sınırsızdır).

Gecimi sağlanan ana ve baba : 62 yaşındaki ana veya babaya işçinin aylığının % 82,5 i veya ana ve baba hak kazanıyor ise % 150 si ödenir .

Azami aile aylığı : İşçinin malûllük maaşına göre hesaplanır. En az ayda 126.80 dolar, en çok 490.10 dolardır (1973).

Gelir testi ödemeleri : İşçinin beraber yaşamakta olduğu muhtaç yetimler ve muhtaç akrabalara ödenir.

ÖRGÜT

yönetir.

Hazine Dairesi, Yurt İçi Gelirler Bürosu kanalı ile primleri toplar, yardımları öder ve ihtiyat paraları idare eder.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

HASTALIK ve ANALIK

İlk ve bugünkü kanunlar :

Hastalık yardımları : 1965 (yaşlılar için sağlık sigortası), 1972 (Malûllük için Hastalık Sigortası), Nakdi Yardımlar (Beş

KAPSAM

Hastalık yardımları : Hastane bakımı, 65 yaşında ve daha yaşlı olan bütün emekliler ve 65 yaşında bu yardıma hak kazanan diğer bazı kimseler ve kronik böbrek hastalıklarına musap kimseler.

Diğer hastalık hizmetleri : İsteğe bağlı sigorta yoluyla diğer sağlık hizmetleri sağlanabilir.

(Emekli veya diğer maaş almıyan yabancılar, 5 yıl Amerika'da yerleşmiş olmak şartı ile bu yardımdan yararlanabilirler).

Nakdi yardım : 6 bölgede sanayi ve ticaret alanlarında çalışan işçiler, California, Hawaii ve Puerto Rico'daki tarım işçileri bu yardımın kapsamına girer. Rhode Island dışındakiler bu sigortadan çıkabilirler.

(Diğer 45 Eyalette bu çeşit program yoktur).

Federal işçiler için yurt çapında özel programlar (hastalık yardımları) vardır. Ayrıca demiyolu işçileri için (nakdi yardım), ve sağlık bakımından muhtaç olanlar için Federal ve Eyalet programları vardır.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Eyalet Kanunları... Rhode İsland (1942) California (1946) New Jersey (1948) New York (1949), Hawaii (1969)... ve Puerto Rico (1968).

Sosyal Sigorta sistemleridir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı şahıs : Hastane bakımı için normal gelirin % 1 ini öder. Diğer hastalık yardımları için emekliler ayda 6.30 dolar öder. Nakdi yardımlar için Eyalet'e göre vergiye tabi gelirin % 0.5 ile % 1 i kadar öder (haftalık azami miktar New York'da 0.30 dolara).

İşveren : Hastane bakımı için bordronun % 1 ini öder. Diğer hastalık yardımları için birşey ödemez. Nakdi yardım için Hawaii, New Jersey ve New York'da değişik miktarlarda prim öder. (Puerte Rico'da bordro tutarının % 0.5 ini öder).

Devlet : Sigortalı olmayan bazı yaşlı kimselere yapılan masrafların tamamını, diğer hastalık hizmetlerinin isteğe bağlı sigortanın ödeyebileceği kısmın üst tarafını devlet karşılar.

Prim ödemek için azami gelir tavanı : Hastane bakımı için yılda 10.800 dolar (12.000 dolar 1974 de) ve nakdi yardım için yılda 4.200—9.000 dolardır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Hastane bakımı : 65 yaşında olmak, bu kategoride sigortalı olması lâzımdır.

Diğer saklık hizmetleri : 65 yaşında olmak, sağlık hizmetinin cinsini tayin etmek ve gerekli primleri ödemek lâzımdır.

Nakdi yardımlar : Sigortalının son yıl ücretlerinin asgari 150-300 dolar arasında olması veya, son yıl zarfında 4-20 hafta arasında çalışmış olması lâzımdır. Bu şartların birleştirilmesi de mümkündür.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Hastalık yardımı : New York'da normal gelirin % 50 si kadar; Rhode Island ve Hawaii'de % 55 i kadar; New Jersey'de $\frac{2}{3}$ ü kadardır. California ve Puerto Rico'da 3 aylık veya yıllık gelirin değişik oranları kadardır. Sadece Rhode Island'da 4 çocuğa kadar her çocuk için haftada 3 dolar ek ödenek verilir. Azami yardım haftada 75-105 dolar arasındadır. 7 gün bekleme süresinden sonra ödenir. (Puerto Rico ve California'da şahıs hastaneye yatmışsa, bekleme süresi yoktur.). Ödeme 26 hafta devam eder.

Doğum yardımı : Normal gelirin $\frac{2}{3}$ ü kadar olup, New Jersey'de ödeme, doğumdan 4 hafta önce başlar, 4 hafta sonraya kadar devam eder. Rhode Island'da 250 dolar toptan ödeme yapılır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLIL MALÜLLÜK ve HASTALIK YARDIMI

Hastalık yardımı : Hizmetler, sigorta tarafından ücreti ödenen bu hizmet sahiplerince sağlanır veya bakım masrafları hastaya sigortaca geri ödenir.

Hastane bakımı : Her hastalık halinde 90 gün hastane bakımı sağlanır. (İlk 72 doarlık miktarı ve 60 gün sonra hergün 18 doları hasta öder). Ayrıca hayat boyunca 60 günlük hak bakidir. (hasta günde 36 dolar öder); Hastaneden çıkınca 100 günde evde uzman hemşire ta- Hastaneden çıkınca 100 günde evde uzman hemşire ba- kımı (20 gün sonra hasta günde 9 dolar öder; Hastanede yatan hastalar için laboratuvar ve röntgen hizmetleri; ve hastaneden çıktıktan sonra 100 gün evde sağlık hizmet- leri sağlanır.

Diğer sağlık hizmetleri : Bakılmakla mükellef olunanların aynıdır.

YÖNETİCİ

Hastalık yardımları : Sağlık, Eğitim ve Refah Dairesi, genel gözetim işini yapar.

Bu adire içinde Sosyal Güvenlik İdaresi, aynı daire içindeki Halk Sağlığı Bürosu, ayrıca Eyalet Sağlık Dairesi ile birlikte pogramı yurt çapında uygular.

Sözleşme ile aracı yönetim büroları gibi hareket eden özel si- gortalar ve resmî bürolar, hastalara sağlık hizmetlerini temin edenlee verilecek ödenek miktarını tayin eder ve bunları öder.

DUL-YETİM YARDIMLARI ve BAKILANLAR İÇİN HASTALIK YARDIMI

Bakılanlar için hastalık yardımı : (İlgili 65 yaşında ve diğer şartları haiz ise bu yardımı alabilir), yahutta kronik böbrek hastalığı olanlarda bu yardımdan yararlanılır.

Hastane bakımı : Sigortalı işçi gibidir.

Diğer sağlık hizmetleri : Doktor ücretlerinin ayakta hastane muayenelerini ve fizyoterapi, laboratuvar hizmetlerini, sağlık gereçlerini ve taşıma ücretlerini ihtiva edip, bunların toplamının yılda 60 dolardan fazla olan kısmın % 80 ini öder. Evde yapılan yada 100 defaya kadar olan sağlık hizmetlerinin % 100 ünü karşılar. (60 doları çıkarıldıktan sonra) ve hastanede temin edilen radyoloji ve patoloji hizmetinin tamamını öder.

ÖRGÜT

Bu örgüt, kâr gayesi gütmeyen Mavi Haç ve Mavi Kalkan programlarını, ticari sigorta şirketlerini ve gurup ödeme öncesi plânlarını ihtiva eder.

Nakdi yardım : New York dışında, eyalet iş güvenliği bürosu tarafından yönetilir. Bu program New York'ad işçi yardım büroları tarafından idae edilir. Havai'de ise çalışma daiesi tarafından idare edilir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ**İŞ KAZASI**

İlk Kanunlar: 1908 (Federal işçiler) ve 1911 (10 Eyalet Kanunu)
Bugünkü Kanunlar : Bütün Eyaletleri, Puerto Rico ve
Ditricht of Columbia'yı ihtiva eder; Federal işçiler, liman iş-
çileri, gemi tahmil-tahliye işçileri madencilerdeki punö-

KAPSAM

Genellikle endüstri ve ticaret işyerlerinde çalışan işçileri
ihtiva eder.

İstisnalar : Tarım işçileri (Eyaletlerin 1/2 inde); ev hiz-
metkârları (Eyaletlerin 4/5 inde); gelip geçici işçiler (Eya-
letlerin 3/5 inde); 1-10 arasında işçi çalıştıran işyerlerin-
deki işçiler (Eyaletlerin 2/5 inde); ve tehlikeli olmıyan iş-
lerde çalışan işçiler (Eyaletlerin 1/5 inde).

Eyaletlerin takriben 1/10 unda sigorta mecburi olup, di-
ğerlerinde seçmelidir.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İş kazası yardımları : Hak kazanmak için asgari bir süre
yoktur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

mokonyoz hastalığı için özel bir program vardır. Bu kanunların hemen hepsi 1920 de yürürlüğe girmiştir.

Kamu ve özel nitelikte mecburi veya seçmeli bir sigorta sistemidir.

(Niteliği, eyalete göre değişir).

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı şahıs : Bazı eyalelede cüz'i bir prim öder.

İşveren : Birçok eyalette tamamını öder, ve diğerlerinde büyük kısmını öder. Bu ödemeler sigortalının rizikosuna göre değişen prim, ödemeleri şeklinde olur. Ortalama ödeyen miktar, bordronun takriben % 1 i kadardır. Pnömo-

konyozis yardımlarının tamamını 1973 den itibaren öder.

Devlet : Hiç ödemmez. Sadece kendi işçileri için prim öder. 1974 yılından önceki pnömokonyoz hastalığının tamamını devlet karşılar.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM

(devamlı malüllük hariç)

Geçici mahlüllük yardımı (iş kazası): Birçok eyaletlerde noma gelirin % 60—2/3 ü kadardır. Eyaletlerin 1/3 ü kadar ayrıca şahsın bakmakla mükellef olduğu kimseler için ek ödenek verir.

Azami Yardım : Eyalete göre haftada 49 - 175 dolardır. Eyaletlerin takriben 3/5 i azami tavan olarak haftada 80 dolar veya daha çok öder.

Eyaletlerin, çoğunda 7 gün bekleme süresinden sonra ve diğerlerinde 2 - 5 gün bekleme süresinden sonra ödeme yapılır. Hemen hemen bütün eyaletler kaza sonucu meydana gelen bedeni zarar belli bir süre devam ettiği takdirde bu yardımı, geçmişe doğru uzatır, genellikle 5 - 6 hafta için ödenir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÜLLÜK VE HASTALIK YARDIMI

Devamlı malûllük geliri (iş kazası) : Birçok eyaletlerde tam malûllük halinde normal gelirin % 60—2/3'ü kadardır. Pnö-mokonyozis için ayda 170 dolar kadar olup, bakılan kim-seler 3 veya daha fazla ise bu miktara % 100 kadar daha ilâve edilir.

Bazı eyaletlerde devamlı bakım ve şahsın bakmakla mü-kellef olduğu kimseler için ek yardım ödenir.

Azam gelir : Haftada 49-167 dolar olup, eyalete göre deği-şir. (eyaletlerin 1/2 sinde 76 dolar veya daha fazladır). Eyaletlerin takriben 2/3 ünde bu yardım hayat boyu veya malûllüğün devamı süresinde ödenir. Diğer eyaletlerde 330-1560 hafta veya 17.500 dolar veya 45.000 dolar kadar ödenir.

Kısmî malûllük : Kaybolan ücret miktarı ile orantılıdır, belir-lenmiş bedeni zararlarda daha kısa süre için ve tam ücret miktarında ödenir.

Hastalık yardımı (iş kazası) : Eyaletlerin 7/8 inde hastalık yadımı gerektiği kadar uzun bir süre için ödenir. Diğer eyaletlerde belirli bir süre ve belirli azami bir miktar üze-rinden ödenir.

YÖNETİCİ

Eyalet İşçi Yardım Büroları (eyaletlerin 1/2 sinde); Eyalet Çalışma Daireleri, (eyaletlerin 3/8 inde) ve mahkemeler 5 Eyalet'te bu programı yönetir.

Pnömokonyoz hastalığı 1974 den önce Federal Hüküme-tin yönetiminde iken 1974 den itibaren Eyaletlere bırakıl-

DUL - YETİM YARDIMLARI VE BAKILANLAR İÇİN HASTALIK YARDIMI

Dul - Yetim Geliri (İş kazası) : Birçok eyalette sigortalının normal maaşının % 35 - 2/3 ü kadarı dul karısına ödenir; dul karı ve çocuklarına ise % 60 - % 80 i kadar ödenir. Ölüm Pnömonyoz hastalığı sonucu olmuş ise dul karıya ayda 170 dolar ve çocuklarına ek ödemeler yapılır. **Azami haftalık gelir** : Birçok eyalette sadece dul karıya 44 - 110 dolar ödenir. Eyaletlerin 1/2 sinde çocuklu dul'a 60 - 154 dolar ödenir. Bu para 300 - 600 hafta ödenir veya mer'i kanunların 5/8 ine göre tayin edilmiş bir sürece ödenir.

Hak Sahibi diğerleri (sadece bazı kanunlara göre) : Bakılmaya muhtaç ana - baba, erkek ve kız kardeş. (Bu sadece bazı iş kazaları ve pnömonyoz hastalığında).

Cenaze yardımı : 300 den 1500 dolara kadar toptan ödenir ve bu miktar Eyalette göre değişir. (Şahsın ücretinin 3/5 ü kadar olup, 750 dolar veya daha fazladır.)

ÖRGÜT

miştir.

6 Eyalet'te işverenlerin sigortaya kayıt olmaları zorunludur 12 Eyalette, Eyalet sandıklarına veya özel sigortalara sigorta olmaları veya kendi kendilerine sigorta olmaları mümkündür geri kalan eyaletlerde de özel sigortalara veya kendi kendilerine sigorta olabilmeleri mümkündür.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞSİZLİK

Federal Kanun : 1935 (işverenlere vergi vaz'etmektedir. Ayrıca tasdikli eyalet programlarına prim ödemeleri için vergi indirimi sağlamaktadır. Ayrıca yönetim için eyalete yardım ve asgarî yönetim standartları sağlamaktadır).

KAPSAM

Federal Kanun : Sanai ve ticarî firmalarda çalışan işçiler ve kâr gütmeyen ve bir yılda 20 hafta süre ile 4 veya daha çok işçi çalıştıran kuruluşlarda çalışan işçiler.

Eyalet programları : Federal kanunlara tabi işçileri ihtiva eder; Eyaletlerin 4/5 i Eyalet ve mahallî idare işçilerini ihtiva eder.

İstisnalar : Tarım işçileri, ev hizmetkârları, dinî kuruluş işçileri, geçici işçiler, aile içinde çalışanlar ve serbest çalışanlardır.

Demiryolu işçileri, Federal işçiler ve eski asker için özel Federal programlar vardır.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Eyalet kanunları : Bütün eyaletlere Puerto Rico ve District of Columbia, kendi programlarını geliştirme konusunda kanunlara sahiptir; Eyalet kanunları ilk defa 1932 ve 1937 yıllarında yürürlüğe girmiştir.

Bu bir mecburî sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigorta : Birşey ödemez. (Alabama, Alaska ve New Jersey hariç).

İşveren : Bordro'nun % 0,5 i kadar bir Federal vergi öder (esas vergi % 3,2 olup Eyalet'e özel prim ödemek üzere bu vergi % 2,7 indirimlidir).

Eyalet programlar, esas olarak bordo'nun % 2,7 si kadar olup, işverenin işsizlik konusundaki tecrübe ve durumuna göre bu miktar % 0,6 ile % 3,2 arasında değişir. Ortalama oran 1972 de takriben % 1,8 dir.

Devlet : Federal hükümet yukarıda bahsolunan Federal vergiden Eyalet Programlarının uygulanması için para öder (geri kalan miktar bunların genişletilmiş yardım programları finanse edilmek üzere eyaletlere borç olarak verilmekte kullanılır.)

Prim ödemek ve yardım görmek için azamî gelir tavanı : Federal vergi kanunu ve 47 Eyalet programlarına göre yılda 4.200 dolar olup, diğer Eyaletlerde bu tavan daha yüksektir.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İşsizlik yardımı : Eyaletlerin 3/4 ünde bir önceki ve esas itti haz edilen yılın asgari gelirinin haftalık yardım'ın belirtilen bir katına veya yüksek gelir sağlanmış 3 ay zarfındaki ücretlere veya belirtilmiş bir toplam miktara eşit olması istenir.

Eyaletlerin 1/4 ünde belirli bir hafta sayısı çalışmış olunması istenir. (14 - 20 hafta.)

İlgili şahıs çalışma yeteneğine sahip olmalı, çalışmaya istekli ve hazır olmalı ve kayıtlı olmalıdır.

İşsizlik, kendi arzusu ile işi bırakma sonucu olmamalı, kötü hali, iş anlaşmazlığı veya uygun bir iş teklifini reddetme yüzünden olmamalıdır. (diskalifiye olma süresi her Eyaletle göre değişir.)

YÖNETİCİ

Çalışma Daiesi, kendine bağlı, insan gücü Yönetimi, İşsizlik Sigorta Hizmetleri Bürosu eliyle programı millî çapta yönetir. Eyalet İş Güvenliği Büroları, münferit Eyalet programlarını mahallî iş büroları vasıtası ile uygular.

AİLE

Aile yardımları : Federal ve Eyalet çapında bir yardım sistemi olup (nakdi ödemeler ve sosyal hizmetler yapar). Hak

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM (Devamlı malûllük hariç)

İşsizlik yardımı : İlgili şahsın normal gelirinin takriben % 50 si kadar olup muhtelif Eyalet programlarına göre değişir. Asgarî haftalık yardım 5 - 25 dolardır. (Eyaletlerin 3/4 inde 12 dolar veya daha fazladır.

Azami yardım : 45 - 138 dolar olup Eyaletin tutumuna göre değişir. (Eyaletlerin 1/2 sinde 68 dolar veya daha fazladır). Ortalama yardım haftada 57 dolardır.

Bakılmakla mükellef olunanlar için ek yardım : Eyaletlerin takiben 1/5 i her çocuk için haftada 1 - 23 dolar öder ve bazan diğer bakılanlar için de ek yardım sağlar. Eyaletlerin çoğunda 1 hafta bekleme süresinden sonra ödenir; Eyaletin durum ve tutumuna göre 26 - 36 hafta ödeme yapılır. (Puerto Rico'da 12 - 52 hafta ödeme yapılır).

(Yardım alma haklarını kullanmış olan muhtaç kimselere ayrıca yardım sağlanır).

ÖRGÜT

Adı geçen büroların 1/2 si Eyalet Yönteminin bir dairesine bağlıdır, geri kalan 1/2 si bağımsız daire, kurul veya komisyonlara bağlıdır.

YARDIMLARI

kazanmış ailelere ve bakmakla mükellef çocukları olan ailelere yapılır.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

YAŞLILIK, MALÛLLÜK, ÖLÜM

İlk Kanunlar : 1908 (yaşlılık ve malûllük maaşları) ve 1942 (dul maaşı)

KAPSAM

Sınırlı imkânlarla sahip ve Avustralya'da yaşayan insanları ihtiva eder.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Yaşlılık maaşı : Erkek 65, kadın 60 yaşında olmak, 10 yıl devamlı olarak Avustralya'da yerleşmiş olmak ve geçim imkânı mahdud olmak (gelir haftada 20 doları aşarsa aylık yarıya indirilir, karı için 14.75 Avustralya doları, her çocuk için 6 Avustralya doları ödenir) Yabancı ülkelerde karşılıklı anlaşma şartı ile ve ilgili 16 yaşından itibaren Avustralya'da en az 20 yıl yaşamış olarak şartıyla.

Malûllük maaşı : Çalışma gücünü % 85 oranında yitirmiş olmak veya kör olmak, 5 yıl devamlı olarak Avustralya'da yerleşmiş olmak, (malûllük başka bir memlekette olmuşsa 10 yıl Avustralya'da yerleşmiş olmak) . Sınırlı imkânlarla sahip olmak (yaşlılık'ta olduğu gibi gelir test'ne tâbidir. Körler, gelir test'ne tâbi değildir.)

Dul maaşları : İlk 5 yıl Avustralya'da yerleşmiş olmak. Sınırlı imkânlarla sahip olmak (yaşlılık sigortasındaki gibi olup, bazı istisnalar vardır).

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1947

Bir sosyal yardım sistemidir.

(1 Avusturalya doları 1,42 Amerikan dolarıdır.)

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir şey ödemez.

İşveren : Bir şey ödemez.

Devlet : Tamamını öder.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Yaşlılık aylığı : (gelir testinden sonra) Haftada 21.50 dolar'a kadardır. (yaşlı karı kocanın herbirine haftada 17.25 dolar ödenir).

Karı için ek yardım : Haftada 18.75 dolar'a kadardır.

Çocuk zamları : 16 yaşından küçük olan her çocuk için haftada 4.50 dolardır. (Çocuk öğrenci ise yaş sınırı 21 dir).

Kira zammı : İlgili yalnız yaşlılık aylığı ile geçiniyor ve kirada oturuyorsa kendisine haftada ancak 4.00 dolar ödenir.

**SİGORTAI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLI MALÛLLÜK VE
HASTALIK YARDIMI**

Malûllük aylığı (gelir testi'nden sonra) : Haftada 21.50 dolara kadardır.

Karı için ek yardım : Haftada 18.75 dolara kadardır.

Çocuk zamları : 16 yaşından küçük her çocuk için haftada 4.50 dolardır. (Çocuk öğrenci ise yaş sınırı 21 dir).

Kira zammı : İlgili sadece malûllük aylığı ile geçiniyor ve kira ödüyorsa kendine haftada 4.00 dolara kadar ödenir.

YÖNETİCİ

İngiliz Millelter Topluluğu Sosyal Hizmetler Dairesi, 6 Dev-

DUL - YETİM YARDIMLARI VE BAKILANLAR İÇİN HASTALIK YARDIMI

Dul aylığı (gelir testi'nden sonra) : 6 yaşındaki küçük çocuğa bakıyorsa haftada 32 dolar'a kadardır; (çocuk 6 - 16 yaşlarında veya öğrenci ise 21 yaşında olduğu takdirde 30 dolardır). Veya 50 yaşında ise, baktığı çocuklar yaş sınırına vardığı vakit 45 yaşında ise haftada 21.50 dolara kadardır.

(Bu ikinci miktar çocuksuz ve daha genç yaşta olan ihtiyaç sahibi dul'a 26 hafta süre ile ödenebilir.)

Yetim aylığı : (Gelir testi'nden sonra) 16 yaşından küçük her yetim için haftada 4.50 dolar'a kadar ödenir. (Çocuk öğrenci ise yaş sınırı 21 dir.); dul maaşı ile birlikte ödenir.

Kira zammı : İlgililer bu gelirlerle geçiniyor ve kira ödüyorsa kendilerine haftada 4.00 dolara kadar ödenir.

Cenaze ödeneği : Sigorta'dan maaş alanın ölümünde en çok 20 dolar'a kadar ödenir veya bu yardımı alan da ayrıca sigorta'dan maaş alıyorsa 40 dolar'a kadar ödeme yapılır.

ÖRGÜT

İlet bürosu ve 62 Bölge şubesi vasıtası ile bu programı yönetir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

HASTALIK VE ANALIK

İlk kanunlar : 1912 (doğum yardımları) 1938 (millî sağlık sigortası... işlenmemiştir), 1944 (hastalık yardımları), 1947 (ilâç yardımları) ve 1948 (millî sağlık programı)
Bugünkü kanunlar : 1947 (nakdi yardımlar ve 1953 (has-

KAPSAM

Nakdi yardımlar : Kazançlı bir işte çalışan dar gelirli kim-seler (hastalık yardımı) ve bütün analar (doğum yardım-ları) bu kanunun kapsamına dahildir.

Hastalık yardımları : Bütün Avustralya'da oturanlar (çocuk yuvaları, ilâç ve olağan hastane yardımları); kayıtlı yar-dım kuruluşlarına üye olan şahıslar (ilâve hastane ve has-talık yardımları) ve emekliler (ilâve ilâç, ilâve hastane ve genel pratisyen doktor bakım yardımları) bu kapsama da-hildirler.

Nüfusun % 80 i kayıtlı yardım kuruluşlarına üyedir. % 10 kadarı ayrıca emekliler ilâç yardımı sendikalarına üyedir.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

tolik yardımları.

Nakdî yardımlar : Sosyal yardım sistemidir.

Analık genel bir sistemdir.

Hastalık yardımları : İkili kamu hizmeti ve devlet katkılı ihtiyarî sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Mecburî olarak bir şey ödemez. (Kayıtlı yardım kuruluşu üyeleri bekârlar haftada 60 - 125 cent kadar prim öder, evliler 125 - 240 cent prim öder.)

İşveren : Birşey ödemez.

Devlet : Nakdî yardımların hepsini öder; sigortalıların kayıtlı bulunduğu yardım teşkilâtı tarafından ödenen ilâç ve olağan hastane yardımlarına devlet ayrıca katkıda bulunur.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Nakdî hastalık yardımı : Hastalanmadan hemen önce 1 yıl Avustralya'da yerleşmiş olmak veya yerleşmeye teşebbüs etmiş olmak. Meslek hastalığı olmıyan bir hastalık yüzünden gelir kaybına uğramak, dar gelirli olmak (diğer geliri haftada 6 dolardan fazla ise yardım miktarı indirilir.) Kocası tarafından bakılan evli kadın bu yardıma müstahak değildir.

Nakdî doğum yardımı : Sadece Avustralya'da yerleşmiş olanlara verilir.

İlâç ve normal hastane yardımları : Yalnız Avusturalya'da yerleşmiş olmak.

İlâve hastane ve hastalık yardımları : Kayıtlı yardım kuruluşlarına 2 aydan beri üye olmak (kazalarda üyelik şartı yoktur doğumlarda 10 ay bakım sağlanır.)

Emekliler için hastalık yardımı : Maaş ödenir ayrıca birşey ödenmez.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Hastalık yardımı (gelir testi'nden sonra) : Haftada 10 dolar-
dır. (evli olmıyan küçüklere daha az ödenir), ayrıca bakımı
ile mükellef olunan eş'e veya ev hizmetkârına haftada 7
dolara kadar ödenir ve 16 yaşından küçük her çocuğa
haftada 2.50 dolar ödenir. 7 günlük bekleme süresinden
sonra ödemeye başlanır, hastalığın devaminca ödenir.

Doğum yardımı : 16 yaşından küçük başka çocuk yoksa
doğumda 30 dolar toptan ödenir. 1 — 2 çocukluya 32 do-
lar, 3 ve daha fazla çocuğu olana 35 dolar ödenir. (bir
defada ikiz veya daha fazla çocuk olmuşa ikinci ve mü-
teakip her çocuk için 10 dolar ilâve edilir).

**SİGORTAI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLILIK VE
HASTALIK YARDIMI**

Hastalık yardımları : Sağlık hizmetleri ve nakdi iade şeklinde olur.

İlaç yardımı : Reçetede bahsolunan ilaçların çoğunun 50 cent'i geçen miktarları ödenir. (emekliler bir ücret ödemeler); eczanelerin ücretlerini devlet öder.

Olağan hastane yardımı : Günde 80 cent olup devlet tarafından hastaneye ödenir.

Ek hastane yardımı : Hastaya devlet tarafından günde 1,2 dolar iade edilir ve ayrıca yardım kuruluşu tarafından hastaya 6 - 15,60 dolar ödenir, (emekliler ücretsiz hastane bakımından yararlanır).

Hastalık yardımı : Doktor ücretinin % 90 ı kadarı hasta'ya iade edilir. (Devlet bu ücretin % 50 sini öder, geri kalanı yardım kuruluşu'nca ödenir). Genel pratisyen vizite ücretinin 1,60 dolar kadarı ve ciddi ameliyat hallerinde pratisyen doktor vizite ücretinin 1,80 doları hastaya iade edilir. (emekliler pratisyen tedavi masrafı ödemez. Bu masrafları devlet doğrudan öder).

YÖNETİCİ

Nakdi yardımlar : İngiliz Milletler Cemiası Sosyal Hizmetler Dairesince, Devlet Örgütü ve Bölge Teşkilâtı eli ile yönetilir.

Hastalık yardımları : İngiliz Milletler Cemiası Sağlık Dairesi ve yardım kuruluşları tarafından müştereken yürütülür. Bu yardımlar hastalık ve ek hastane yardımlarını kapsar.

Kayıtlı yardım kuruluşları : Doktor, sigorta şirketleri,

**DUL - YETİM YARDIMLARI VE BAKILANLAR İÇİN
HASTALIK YARDIMI**

Bakılanlar için hastalık yardımı : Aile reisine ödenen miktarın aynıdır. Kayıtlı yardım kuruluşuna üye olan şahıs, baktığı kimseleri de sigorta ettirebilir. Karı, çalışan kadının gibi doğum yardımı alır.

ÖRGÜT

dostluk dernekleri vb. tarafından kurulmuş ve kârsız çalışan 100'den fazla yardım sandığı vardır. Bu gibi kuruluşlar Sağlık Dairesi'ne kayıtlı olmalı ve belirli asgarî yardım sağlamalıdır. Çoğunluğu halka açıktır. Bazıları sadece belirli işçilere veya loca üyelerine açıktır. Üyelerinden ve devlet'ten prim alırlar ve üyelerine ödeme yaparlar.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞ KAZASI

İlk Kanunlar : 6 Eyalet'i kapsayan 1902 tarihli (Batı Avustralya) 1918 tarihli (Tasmanya) kanunları ve 1912 tarihli İngiliz Milletler Topluluğu Devlet Personeli Kanunu ve 1931 tarihli Kuzey Bölgeler Kanunu, 1951 tarihli Avustralya'nın Capitel bölgesi kanunu

KAPSAM

Bütün çalışanları ihtiva eder.

İstisnalar : Geçici işçiler, bordroya dahil edilemiyen dışarıdan gelerek çalışanlar ve ortaklıkla çalışan balıkçılar genellikle istisna edilmişlerdir.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İş kazası yardımları : Bu yardımlara hak kazanmak için asgarî bir süre yoktur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanunlar : Batı Avusturalya 1912, Queensland 1916; New South Wales 1926; Tasmanai 1927; İngiliz Milletler Topluluğu Devlet Personeli ve Güney Avusttralya 1971; Kuzey Bölgeler 1949 ve Viktoria 1958.

Resmî veya özel nitelikte mecburi sigortadır. (Devlet programlarıdır)

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir şey ödemez.

İşveren : Rizikoya göre değişen sigorta primleri olarak tamamını öder.

Devlet : Bir şey ödemez.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM (Devamlı malûllük hariç)

Geçici malûllük yardımı (iş kazası) : Şahsın normal geliri- nin % 75 i kadardır. (N.S. Wales, Tasmania, Güney Avus- tralya) veya haftada 17.50 - 26 dolarlık maktu bir yar- dım ödenir (diğer programlar).

Bakılanlar için ek yardım : Karı için haftada 6 - 9 dolar; her çocuk için 2,45 - 3,50 dolar.

Azami yardım : Haftada 31 - 39,90 dolardır. (4 program) or- talama haftalık gelir (2 progam).

Bekleme süresi yoktur, yalnız Queensland'da 1 gün bek- leme süresi vardır.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK VE
HASTALIK YARDIMI**

Devamlı malûllük geliri (iş kazası) : Genellikle geçici malûllük maaşı kadardır. Azamî toplam maaş; 6.000 - 15.000 dolardır. (5 program) bunun için zaman sınırı yoktur (3 program). Kısmî malûllük için daha düşük miktarlar ödenir; bu miktarlar para kazanma yeteneğinde meydana gelen azalma ile orantılı olarak saptanır; Bazan toptan ödeme şeklinde de olabilir.

Hastalık yardımı (iş kazası) : Makûl nisbette doktor tedavisi ve hemşire hizmetlerinden ibarettir. Azamî miktar, 640 — 2.500 dolar arasında olup Eyalet'e göre değişir.

YÖNETİCİ

Bazı eyaletlerde işçi yardım kurulu talepleri inceler ve uygular, diğer eyaletlerde bu işi mahkemeler yapar. İşçiler Devlet veya özel sigorta şirketlerine sigorta olmalıdır. (Queensland eyaletinde yalnız Devlet bürolarına sigorta ol-

**DUL - YETİM YARDIMLARI VE BAKILANLAR İÇİN
HASTALIK YARDIMI**

Dul - Yetim geliri veya yardımı (iş kazası) : Eyalet'in durumuna göre 8.300 - 12.000 dolar arasında değişen toplu ödeme yapılır. Ayrıca 16 yaşından küçük her yetim için 200 - 290 dolar arasında değişen bir para ödenir. (N.S. Wales'de her yetime haftada 5 dolar ödenir.)

Cenaze yardımı (iş kazası) : 120 - 250 dolar veya defin masraflarından ibarettir.

ÖRGÜT

mak lâzımdır).

Kendi kendine sigorta Viktoria Eyaleti hariç bütün Avustralya'da kabul edilir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞSİZLİK

İlk Kanun : 1944

KAPSAM

Paralı bir işte çalışıp dar gelirli olanları ihtiva eder.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İşsizlik yardımları : İşsizlikten hemen önce 1 yıl süre ile Avusturalya'da yerleşmiş olmak veya yerleşmeye teşebbüs etmiş olmak.

Dar gelirli olmak (buna ilâveten haftada 6 dolar'dan fazla başka bir geliri olanlara bu yardım miktarında indirim yapılır).

İş görme için yetenekli olmak, çalışmak için istekli olmak, iş bulmak için teşebbüs etmiş olmak ve işsiz olarak kaydını yaptırmış olmak.

İşsizliği, kendi arzusu neticesi olmamak, kötü hali yüzünden olmamak. greve doğrudan katılma sonucu olmamak, teklif edilen uygun bir işi reddetmek yüzünden olmamak, veya mevsimlik bir işte iken mevsim dışı kalmaktan mütevellit olmamak lâzımdır. (Diskalifiye olma süresi idare'nin kararına bırakılmıştır.

YÖNETİCİ

İngiliz Milletler Camiası Sosyal Hizmetler Dairesi, Devlet ve bölge şubeleri vasıtası ile programı yönetir.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1947

Bir işsizlik yardımıdır.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir şey ödemez.

İşveren : Bir şey ödemez

Devlet : Tamamını öder.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

İşsizlik yardımı: (gelir testi'nden sonra); Hafta'da 10 dolara kadardır. (evli olmıyan küçüklere daha az ödeme yapılır.)

Dul - yetim ek yardımları : Bakılan karı veya ev hizmet-kârı için haftada 7 dolar'a kadardır ve 16 yaşından küçük her çocuk için 2,50 dolardır. 7 günlük bir bekleme süresinden sonra ödeme başlar, bu yardım hak devam ettiği sürece ödeme devam eder.

ÖRGÜT

Bölge iş büroları ve bölge şubeleri talepleri alır, iş testi uygular.

AVUSTURALYA

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

AİLE YARDIMLARI

İlk Kanun : 1941

KAPSAM

Avusturalya'da yerleşmiş bulunan ve 1 veya daha fazla çocuk sahibi olan şahıslar.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Aile yardımları : Çocuk 16 yaşından küçük (öğrenci ise 21 yaşından küçük) olmalıdır .

Avusturalya'da doğmamış olan ana ve çocuk, 12 ay Avusturalya'da yerleşmiş olmalı veya yerleşmeye teşebbüs etmiş olmalıdır.

Ana ve babanın birisi Avusturalya vatandaşı olmalı veya çocuk Avusturalya'da doğmuş olmalı veya orada yerleşeceği belli olmalıdır.

YÖNETİCİ

İngiliz Milletler Cemiası Sosyal Hizmetler Dairesi Devlet ve bölge teşkilâtı vasıtası ile programı yönetir.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1947

Bir genel kamu sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir şey ödemez

İşveren : Bir şey ödemez

Devlet : Tamamını öder.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Aile yardımı : 1 nci çocuk için haftada 50 cent, 2 nci çocuk için 1 dolar, 3 üncü çocuk için 1,50 dolar 4 üncü ve müteakkip her çocuk haftada 25 cent ödenir.

ÖRGÜT

Yardımlar anneye aylık posta havalesi ile veya üç ayda bir bankayolu ile ödenir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

YAŞLILIK, MALÜLLÜK, ÖLÜM

İlk Kanunlar : 1906 (Maaşlı işçiler) ve 1938 (Ücretliler).

KAPSAM

Ücretliler ve maaşlı çalışanlar (Esasta birbirine benzer hükümleri olan ayrı sistemler uygulanır)

İstisnalar : Aile arasında çalışanlar ve geçici işçiler

Madenciler, noterler, devlet personeli, tarım ve tarımdışı serbest çalışanlar özel sisteme tabidirler.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü kanunlar : 1955 (İşçiler) ve 1957 (Serbest çalışanlar)

Bir Sosyal Sigorta sistemidir.

1 Şiling, 5 Amerikan centi

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Ücretliler % 8,75, Maaşlılar % 8,50 öder.

İşveren : Ücretliler için % 8,75, Maaşlılar için % 8,50 öder.

Devlet : Herhangi açığı kapatır. Ayrıca gelir testi sonucu verilen yardımların tamamını karşılar.

Prim ödemek ve yardım almak için azamî kazanç: Yılda 132.300 Şilindir. Bu miktar vergiye tabi millî ortalama gelir miktarındaki değişmelere göre otomatik olarak ayarlanır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Yaşlılık Aylığı : Erkek 65, Kadın 60 Yaşında olmak ve 180 ay prim ödemiş olmak gerekir; bu miktara son 36 ay içinde ödenecek olan 12 aylık prim dahildir. (Bu aylık, bir yıllık hastalıktan veya işsizlikten sonra 35 yıl prim ödemiş olmak şartıyla 60/55 Yaşlarında ödenebilir), ücret ayda 2.927 Şilini geçtiği takdirde yaşlılık aylığı otomatik olarak azaltır. Yabancı ülkelerde iki aydan fazla ödeme yapılması için karşılıklı anlaşma olması lâzımdır.

Malûllük Aylığı : Normal para kazanma gücünü % 50 oranında kaybetmiş olmak, 60 ay prim ödemiş olmak lâzımdır. Bu miktara son 36 ay içinde 12 Ay ödenen primler dahildir.

Dul ve Yetim Aylıkları : Öldüğü zaman aylıklı olması veya sigortalı öldüğü zaman malûllük aylığı şartlarını yerine getirir olması gerekir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR
(Devamlı malûllük hariç)

Yaşlılık Aylığı : Son beş yıl içindeki ortalama kazancının veya 45-50'den yüksek yaşlardaki kazancın % 30'u kadardır. (önceki kazançlar bugünkü vergiye tabi ortalama millî gelire göre yeniden değerlendirilir.)

Her yıl ödenecek prime karşılık kazancın % 0,6 sı (ilk on yıl) % 0,9'u (11-12 Yıl) % 1,2 (21-30 Yıl) ve % 1,5 (31-45 Yıl) olarak bu yardımlar artırılır.

Çocuklar için ek Yardım : 18 yaşından küçük olan her çocuk için kazancın % 5'i kadar ödenek verilir. (Çocuk talebe ise 25 Yaşına kadar, malûl ise bu miktar sonsuz ödenir.)

Bu yardım yılda 14 Eşit miktarda ödenir. Askıda kalmış yardımlar için vergiye tabi millî ortalama kazanca göre her yıl otomatik bir düzeltme yapılır.

Eşitlendirme Ek ödeneği : (Gelir vergisi düşüldükten sonra) bu yardımı ayda en az 1.800 Şilin yahut 2575 Şilin ilk iki çocuk için, ayrıca her çocuk için 194 Şilin ilâve edilir.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLILIK MALÛLLÜK
VE HASTALIK YARDIMLARI**

Malûllük Aylığı : Yaşlılık aylığının aynı olup; başka ek ödemeler de vardır.

Özel Ek ödenek : İlgilinin hesaplanan aylığı normal kazancının % 40'ından aşağı ise normal kazancının % 10'u kadar ek ödenek verilir. % 40-49'undan aşağı ise, bu aylık normal kazancın % 50'sine çıkarılır.

Devamlı Bakım İlâve ödeneği : Malûllük aylığının % 50'si kadardır.

Asgarî ve azamî ek ödenek 760 ile 1.519 Şilin arasında değişir. Yılda 14 Ödeme yapılır.

YÖNETİCİ

Sosyal Yönetim Bakanlığı, genel gözetim yapar .
Bedeni işçiler yardım sigorta müessesesi ve maaşlı memurlar ve sigorta müessesesi yardım maaşlarını yönetir. (Tarım, demiryolu, maden ve serbest çalışanlar için ayrıca müesseseler vardır.) kendi kendini yöneten müesseseler sigor-

**DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER
İÇİN HASTALIK YARDIMI**

Dul Aylığı : Sigortalının esas malûllük maaşının % 60'ı kadardır. 40 Yaşından büyük ve çocuğa bakan dul için en az sigortalının kazancının % 30'u kadardır. Bu cins aylık ayrıca malûl dul erkeğe de verilir.

Yetim Aylığı : Dul aylığının % 40'ı kadardır veya tam yetim ise dul aylığının % 60'ı kadar olup bu miktar 18 yaşından küçük yetimlere ödenir. Yetim öğrenci ise 26 yaşından küçük, malûl ise sınırı yoktur.)

Azamî Dul ve Yetim Aylığı : Sigortalının malûllük aylığının % 110'u kadardır.

Ek Eşitleme Ödeneği : (Gelir testinden sonra) dul aylığı 1800 Şilin (Yılda 14 Ödeme) ilâveten 24 Yaşına kadar olan her çocuğa 672 Şilin.

Cenaze Yardımı : Bir aylık maaşı kadar, en az 2700 Şilindir.

ÖRGÜT

tası şahıs ve işverenlerin seçilmiş temsilcileri tarafından idare olunur.

Hastalık yardım sandıkları primleri toplar, yardım sigorta müesseselerine gönderir ve ayrıca her işçi için prim ödeme kayıtları tutar.

AVUSTURYA

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

HASTALIK ve ANALIK

İlk Kanun : 1888

Bugünkü Kanun : 1955 (İşçiler)

KAPSAM

Çalışmakta olan kimseleri (sadece hastalık yardımı için) kapsar

İstisnalar : Aile arasında çalışanlar ve geçici işçiler.

Demiryolu işçileri, devlet personeli, tarım ve tarım dışı serbest çalışanlar özel sisteme tabidir.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Hastalık ve Doğum yardımları : Sigortaya tabii işte çalışır olmak(sadece isteğe bağlı yardımlar için hastalık sandıkları son bir yılda 6 ay prim ödenmiş olmasını isteyebilir.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

ve 1971 (Serbest Çalışanlar)
 Bir Sosyal Sigorta Sistemidir.
 (Nakdi ve Hastalık Yardımları)

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Ücretliler ücretlerinin % 3,65'ini maaşlı memurlar % 2,4'ünü, sigortadan aylıklıların aylıklarının % 3'ünü.

İşveren : Ücretliler için bordronun % 3,65'ine kadar maaşlı personel için % 2,4'üne kadar öder.

Devlet : Doğum yardımlarının % 50'sini öder.

Sigorta yardım kuruluşları, hastalık sigortasının ödenilen aylıkların % 10'unu verirler.

Prim ödemek ve sigorta yardımından yararlanabilmek için en yüksek yıllık gelir 79.800 Şilindir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR
 (Devamlı malûllük hariç)

Hastalık Yardımı : Normal kazancın en az % 50'si kadardır. (6 hafta sonra % 60'a çıkar.) Sandık ayrıca karı için normal kazancın % 10'u ve her çocuk için % 5'i kadar öder. Ödeneklerin azami toplamı normal kazancın % 75'i kadar olabilir.

Ödemeler 3 gün bekleme süresinden sonra başlar (maaşlı personel 42 gün bekleme süresinden sonra yardım almaya başlar) ödemeler en çok 20 hafta yapılır. (Yardım sandıklarında en çok 78 haftaya kadar ödeme yapılabilir.

Doğum Yardımı : Normal kazancın % 100'ü kadar olup; doğumdan 6 hafta önce başlar, doğumdan 6 hafta sonrasına kadar devam eder.

Doğum için toplam 1.000 şilin yardım ödenir (yardım sandıkları 2.000 şiline kadar ödeme yapabilir.)

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK
VE HASTALIK YARDIMLARI**

Hastalık Yardımı : Ücretleri doğrudan hastalık sendikalarınınca ödenen sözleşmeli doktor, hastahane, eczane hizmetlerini ihtiva eder; bazı sandıkların kendi klinik ve hastahaneleri vardır.

Bu yardımlar bakım, hastahane, ilâç, doğum bakımı, diş bakımı, tıbbî aletler ve evde hemşire bakımını kapsar. Hastalar her reçete için 6 şilin öder ve diş bakımı masraflarının % 20 kadarını verir.

Süre : Sınırsızdır.

YÖNETİCİ

Sosyal Yönetim Bakanlığı, genel gözetim yapar.

9 Bölge ve 10 Müessese Hastalık Sandığı ödenen primleri ve verilen yardımları yönetir. (Madenciler, demiryolu, dev-

**DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER
İÇİN HASTALIK YARDIMI**

Bakılanlar için hastalık yardımı : Sigortalının aynıdır. Ancak, ilaç bedelinin % 10'unu vermesi lâzımdır. Hastahane bakımı azamî 4 haftadır. Karı, herhangi sigortalı kadına verilen doğum ve hemşire bakımının aynısını, ayrıca top-
tan doğum yardımı olarak 1.000 Şilin alır.
(Sandıklar bu miktarı 2.000 Şiline çıkarabilir.)

ÖRGÜT

let personeli ve serbest çalışanlar için özel sandıklar var-
dır) Kendi kendini yöneten sigortalı ve işçilerin seçtiği
temsilciler tarafından idare edilir.

AVUSTURYA

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞ KAZASI

İlk Kanun : 1887

KAPSAM

Çalışmakta olan kimseler.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İş Kazası Yardımları : Hak kazanmak için asgarî bir süre yoktur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1955
Bir sosyal sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir şey ödemez (ancak serbest çalışanlar her yıl maktu bir miktar öderler.)

İşveren : Ücretliler için bordrolarının % 2'sini, maaşlı memurlar için % 5'ini öderler.

Devlet : Bir şey ödemez

Prim ödeme ve yardıma dahil olabilmek için azami kazanç 132.300 Şilin olup bu miktar vergiye tabî millî ortalama gelirdeki değişmelere göre her yıl otomatik olarak ayarlanır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR (Devamlı malûllük hariç)

Geçici Malûllük Yardımı (İş Kazası) : Yukarıdaki gibi normal hastalık yardımı olup ilk 26 hafta için 3 günlük bekleme süresi vardır. Bu yardım hastalık sigortasından ödenir.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK
VE HASTALIK YARDIMLARI**

Devamlı Malûllük geliri (İş kazası) : Tam malûllük halinde son yıl içindeki kazancın 2/3'ü kadar ödenir.

Çocuk için Ek Yardım : 18 yaşından küçük her çocuk için malûl maaşının % 10'u kadar ödenir. (Öğrenci için yaş süresi 26, malûl çocuk için sınırı yoktur.)

Azami ek yardım % 33 1/2'u kadar olabilir.

Kısmî malûllük : tam malûllük maaşının kısmî malûllüğe isabet eden miktarı kadardır. (tam malûllük maaşının % 25'inden az ise bir defada toptan ödeme yapılır.)

Yılda 14 ay için ödeme yapılır.

Ücret değişimleri karşısında yıllık ayarlamalar yapılır.

Hastalık yardımı (İş kazası) : Tam ve detaylı bakım sağlanır, Protez ve rehabilitasyonu ihtiva eder (ilk 45 gün hastalık sigortası tarafından karşılanır.

YÖNETİCİ

Sosyal Yönetim Bakanlığı, Genel gözetim yapar.

Genel kaza sigorta müessesesi, uzun süreli yardımları yönetir.

(demiryolları içi nayırı müessese vardır.)

DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER İÇİN HASTALIK YARDIMI

Dul geliri (iş kazası) : Sigortalı 60 yaşında ve malûl ise kazancının % 40'ı dul eşine ödenir; değilse kazancının % 20'i ödenir. Bakılmaya muhtaç dul erkeğe de bu ödeme yapılır.

Yetim geliri (iş kazası) : Her yetime sigortalının kazancının % 20'si ödenir. Tam yetim ise % 30'u ödenir.

Diğerleri (yukarıdaki maaşlar azamî hadlerin altında ise) bakılmaya muhtaç ana baba, erkek veya kız kardeş, büyük ana ve büyük baba sigortalının kazancının % 20'si kadar maaş alır.

Azami maaş : Kazancın % 80'i kadardır. Yılda 14 ay için ücret değişmelerine göre her yıl ayarlanır.

Cenaze yardımı : Sigortalının yıllık kazancının 1/15 i kadar olup, asgari 2700 şilindir.

ÖRGÜT

Hastalık sandıkları primleri toplar, kaza sigortası müesseselerine gönderir; bu sandıklar ayıca geçici malûllük yardımları sağlar ve hastalık yardımının hastalık bakım hizmetlerinin ilk 45 günlüğünü temin eder.

ESAS KANUNLARIN TARİHLERİ

İŞSİZLİK

İlk kanun : 1920

KAPSAM

Bir işyerinde çalışanları ve çırakları kapsar

İstisnalar : Aile arasında çalışanlar, geçici işçiler, devlet personeli

İnşaat işlerinde çalışanlar için özel bir sistem mevcuttur.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İşsizlik Yardımı : Son 12 ay içinde 20 Hafta prim ödemiş olmak (Bu yardımı ilk defa isteyenlerin son 24 ay zarfında 52 hafta prim ödemiş olması lazımdır) hastalık, işsizlik, sigortasız işler vb. için bu 12 ay süre şartı uzatılmıştır. İşveren ofisinde kayıtlı bulunan, çalışma gücü olan ve çalışma, isteği olan kimseler işsizlik kendi isteği ile ayrılma sonucu veya kendine yapılan uygun iş teklifini red etme sonucu olmamak. (diskalifiye olma süresi en çok 4 haftadır.)

İlgilinin başka yerde ayda 2.000 Şİlinden çok geliri varsa, bu yardım miktarı azaltılır.

YÖNETİCİ

Sosyal Yönetim Bakanlığı, il ve mahalli teşkilâtı vasıtası ile ilgililere ödenen yardımları ve işe yerleştirme faali-

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1958

Bir sosyal sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Kazancının % 1'ini öder.

İşveren : Bordro tutarının % 1'ini öder.

Devlet : Hesaplardaki herhangi bir açığı öder ve acil durumların masraflarını karşılar.

Prim ödeme ve yardım almak için azamî kazanç miktarı yılda 62.400 Şilindir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKTİ YARDIMLAR
(Devamlı malûllük hariç)

İşsizlik Yardımları : Kazancın takriben % 30 - 60'ı kadar olup 49 adet ücret grubuna göre ve ters orantılıdır. Azamî yardım haftada 324 Şilindir.

Bakılanlar için ek yardım : Bakılan 1'nci şahıs için haftada 30 Şilin, müteakip her bakılan şahıs için haftada 24 şilindir. Bu ek ödeneklerin azamî toplamı, kazancın % 80'i kadar olabilir.

Ödeme 7 Günlük bekleme süresinden sonra başlar ve 12 haftalık, 20 haftalık (son 24 Ay zarfında sigortalılık 52 hafta ise) veya 30 haftalık (Son 5 yıl zarfında sigortalılık 156 hafta ise) ödenebilir. İlgilinin sigortadan aldığı yardımlar son bulduğu zaman, ihtiyaç sahibi işsizlere, icabında nakdi yardım ödenebilir.

ÖRGÜT

yetlerini yönetir. İş bulma dairesi üç taraflı komiteler eliyle yönetilir. Hastalık sandıkları diğer Sosyal Sigorta programları ile birlikte prim toplama işini görürler.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

AİLE YARDIMLARI

İlk Kanun : 1848

KAPSAM

Bir işyerinde çalışanlar ve serbest çalışanlar. Sosyal Sigortadan yararlananlar ve yardım alanlar (bir ve daha çok çocuk sahibi olabilirler)

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Aile Yardımları : Çocuk 21 Yaşından küçük olmalıdır (Öğrenci veya tam yetim ise 27 Yaşından küçük olmalı, çocuk sakat veya vergiye tabi aylık geliri 1.000 Şilinin üzerinde değilse yaş sınırı yoktur.)

YÖNETİCİ

Maliye Bakanlığı, bu programı, bir şubesi olan Aile Yardımları Eşitleme Sandığı yolu ile yönetir.
İşveren (veya sosyal sigorta müesseseleri) yardım alanla-

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1967
İş ile ilgili bir sistemdir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir şey ödemez. (Ancak serbest çalışanlar ödemekle mükellef oldukları gelir vergisinin bir kısmını öderler)

İşveren : Bordro tutarının % 6'sını öder.

Devlet : İller : İller nüfus sayısına göre ödeme yapar.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR

Aile Yardımı : Bir çocuk için yılda 3.640 Şilin, ikinci çocuk için 8.120 Şilin, üç çocuk için 14.490 Şilin, dört çocuk için 19.390 Şilin v esonra ki her çocuk için 5.320 Şilin.

Doğum Yardımı : Her doğum için 2.000 Şilin toptan ödeme yapılır.

ÖRGÜT

ra bu yardımları doğrudan verirler ve fazla veya noksan ödenen pımleri Eşitleme Sandığı kanalı ile düzeltirler.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

AİLE YARDIMLARI

İlk Kanun : 1848

KAPSAM

Bir işyerinde çalışanlar ve serbest çalışanlar. Sosyal Sigortadan yararlananlar ve yardım alanlar (bir ve daha çok çocuk sahibi olabilirler)

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Aile Yardımları : Çocuk 21 Yaşından küçük olmalıdır (Öğrenci veya tam yetim ise 27 Yaşından küçük olmalı, çocuk sakat veya vergiye tabi aylık geliri 1.000 Şilinin üzerinde değilse yaş sınırı yoktur.)

YÖNETİCİ

Maliye Bakanlığı, bu programı, bir şubesi olan Aile Yardımları Eşitleme Sandığı yolu ile yönetir.
İşveren (veya sosyal sigorta müesseseleri) yardım alanla-

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1967
İş ile ilgili bir sistemdir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir şey ödemez. (Ancak serbest çalışanlar ödemekle mükellef oldukları gelir vergisinin bir kısmını öderler)

İşveren : Bordro tutarının % 6'sını öder.

Devlet : İller : İller nüfus sayısına göre ödeme yapar.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR

Aile Yardımı : Bir çocuk için yılda 3.640 Şilin, ikinci çocuk için 8.120 Şilin, üç çocuk için 14.490 Şilin, dört çocuk için 19.390 Şilin v esonrakiher çocuk için 5.320 Şilin.

Doğum Yardımı : Her doğum için 2.000 Şilin toptan ödeme yapılır.

ÖRGÜT

ra bu yardımları doğrudan verirler ve fazla veya noksan ödenen pimleri Eşitleme Sandığı kanalı ile düzeltirler.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

YAŞLILIK, MALÛLLÜK, ÖLÜM

İlk Kanun : 1924

Bugünkü Kanunlar : 1955 (Ücretliler) 1957 (Maaşlı İşçiler)

KAPSAM

Çalışan kimseleri ihtiva eder.

Serbest çalışanlar, demiryolu işçileri ve devlet personeli için özel sistemler vardır.

(Malûllük aylığı, uygulaması ileride bahsedilecek olan hastalık ve doğum konularında olduğu gibidir.)

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Ve 1967 (İşçiler ve Serbest Çalışanlar) 1969 (Gelir testinden sonra yaşlılara yardım) Malûllük maaşları hastalık sigortasından ödenir.

Bu bir Sosyal Sigorta sistemidir. (1 Frank 2,6 Amerikan centidir)

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Ücretliler Kazancının $\frac{2}{10}$ 6 sı kadar verir maaşlı çalışanlar kazancının % 5.5'u kadar öder

İşveren : Bordro toplamının Ücretliler için; % 8'i kadar öder. Maaşlı işçiler için %7.75'i kadar öder

Devlet : Yükselen nisbetlere göre yıllık toptan yardım ödemeleri yapar.

Prim ödeme ve yardım alabilmek için azamî gelir haddi (sadece maaşlı personel) ayda 19.575 frank, perakende fiyat indekslerine göre değişir. (Malûllük maaşları, hastalık ve doğum sigortası yolu ile karşılanır.)

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Yaşlılık aylığı : Erkeklerde yaş 65, kadınlarda ve madencilerde 55'dir Zamanından 5 yıl öncesine kadar ödenmeye başlanabilir. Bu takdirde yılda % 5 eksiği ile ödenir. Tam aylık alabilmek için, erkek 45 Yıl kadının 40 Yıl çalışmış olması veya borçlanmış olması lâzımdır. Aksi takdirde aylık miktarında nisbî indirim yapılır. Bunun için gerçek emekliye ayrılmak zarûridir. Karşılıklı anlaşma olmadıkça yabancı ülkelere yaşlılık aylığı ödenmez.

Malûllük aylığı : Normal bir işte para kazanma gücünün 2/3'ünü kaybetmiş olmak gerekir. Ayrıca 6 Ay sigortalı olmak ve bu müddet içinde 120 gün bilfiil çalışma günü dahil olmak (25 Yaşından küçük olanlar için bu süre 3 ay ve 60 gündür) ve bu sürenin son 1/4'ü sırasında sigortalı olmak lâzımdır.

Dul ve Yetim Aylıkları : Son 12 ay içinde sigortalı olmak ve 20 yaşından itibaren bu müddetin yarısı kadar sigortalı olmak, aksi takdirde ilgiliye azaltılmış aylık ödenir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Yaşlılık aylığı : Tam maaş ilgilinin hayatı boyunca elde ettiği kazanç ortalamasının bekârlarda % 60'ı evlilerde % 75'i kadardır; bu gelir ortalamasını hesaplariken bir önceki yıl gelirleri fiyat endekslerine göre yeniden değerlendirilir.

Asgari Tam aylık : Ücretlilerde, bekâra ayda 5.783 frank, evliye 7.500 Frank; maaşlı işçilerde erkeklerde 7884, kadına 7476 Frank, evliye 9344 Frank'tır.

Kısıtlı maaş (hak kazanmak için gerekli süre dolmamış ise) tam maaşın doldurulan süreye tekabül eden miktarı kadardır.

Malî durum testi yapıldıktan sonra bütün yaşlılara maaş bağlanır.

Fiyat değişmelerine göre aylıklarda periyodik ayarlama yapılır.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK
VE HASTALIK YARDIMLARI**

Malûllük aylığı : İlgilinin normal kazancının % 40'ı bir veya daha çok bakacak kimsesi varsa % 60'ı kadardır. Malûllük halinin başlamasından bir yıl sonra ödeme başlar. Devamlı bakım zammı yılda 6.000 Franktır. Fiyat değişikliklerine göre aylıklarda periyodik ayarlama yapılır.

YÖNETİCİ

Sosyal Refah Bakanlığı, genel gözetim yapar. Bakanlık-taki Millî Sosyal Güvenlik Dairesi primlerin toplanmasını ve bunların yardımları uygulayan milli bürolara tevziini yönetir.

Milli Memurlar Yardım Dairesi :
Yaşlılık, dul ve yetim maaşlarını yönetir.

DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER İÇİN HASTALIK YARDIMI

Dul aylığı : Sigortalı'nın yaşlılık maaşının % 80'i kadardır. Ücretliler için ayda asgarî 5783 Frank; maaşlılar için 7177 Franktır.

Bu maaş 45 yaşında olan veya 2/3 nisbetinde malûl bulunan veya çocuğa bakmakta olan dula ödenir.

Fiyat endekslerinde vaki değişmeler % 2,5'u bulunca henüz ödenmemiş olan maaşlar periyodik olarak ayarlanır.

İntibak yardımı : (henüz maaşa müstahak olmayan dul- lar) 1 yıllık maaş toptan ödenir.

Cenaze Yardımı : 30 Günlük yardım toptan olarak (hastalık sigortasından) ödenir.

(Yetimler için özel yardım, aile yardımları programından ödenir.)

ÖRGÜT

Adı geçen daire, Bakanlığı temsilen orada bulunan bir idareci tarafından yönetilir ve bu daireye memur- işveren kurulu yardım eder.

Millî Hastalık ve Malûllük Sigorta Enstitüsü malûllük maaşlarının genel yönetimini yürütür.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

HASTALIK VE ANALIK

İlk Kanun : 1894 (Müşterek yardım dernekleri)

KAPSAM

Bir işyeri nde çalışanlar (müşterek yardım derneğine veya devlet yardım sandığına üye olmalıdır.) Bu fasıldan maaş alanalar, ayrıca hastalık yardımı da görürler.

Serbest çalışanlar, madenciler, demiryolu işçileri ve denizciler için özel sistemler vardır .

BELÇİKA

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1963 (Hastalık ve Malüllük Sigortası)
Bu bir sosyal sigorta sistemidir. (Nakdi ve hastalık yardımları)

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Hastalık yardımı için kazancının % 2'sini öder. Nakdi yardım için ücretliler gelirlerinin % 1,2'sini, maaşlılar % 0.8'ini öderler.

İşveren : Hastalık yardımı için bordro toplamının % 3.75'ini, nakdi yardım için bordro toplamının % 1.8'ini öder.

Devlet : Hastalık yardımları toplamının % 27'sini öder. (belirlenmiş ciddi hastalıklarda % 95'ini öder) malüllüğün 2'nci veya 3'üncü yıllarında malüllük maaşlarının % 50'sini müteakip yıllarda % 95'ini öder.

Prim ödeme ve yardım alabilmek için azami geliri ayda 27.650 Frank olmalı ve nakdi yardım alabilmek için şahsın azami geliri ayda 16.725 frank olmalıdır. Bu miktarlar perakende fiyat endekslerine tabi olarak değişir.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Nakdi ve Hastalık Yardımları : 6 Ay sigortalı olmak bu süre için 120 gün bizzat çalışmış olmak (Yaşı 25'den küçükse bu süreler 3 ay ve 60 güne iner) ve son üç ay zarfında sigortalı olmak lâzımdır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Hastalık Yardımı : Maaşlı ve ücretliler ilk yedi gün zarfında ortalama gelirlerinin % 80'i kadar işverence öder. Buna ilâveten hastalık yardımlarının tümünden yararlanır.(Buda şahsın ortalama kazancının % 60'ı kadardır.) Bunu takip eden 23 gün işveren % 20 ilaveten öder. İlk yılın geri kalan kısmı için hastalık aylıkları şahsın normal kazancının % 60'ı kadar öder, ondan sonra ki dönemde aile reisleri %60, bekârlar % 40 alırlar. Bu yardım iki yıl süre ile ödenir.

Analık Yardımı : Normal gelirin % 60'ı kadardır. Doğumdan 6 Hafta önce ve 8 Hafta sonrasına kadar ödenir. (İlgili, maaşlı işçi ise ve işveren kendisine kanûnen mecbur olduğu 30 Günlük ücretli doğum izni vermişse, burada bahsolunan doğum yardımı kendisine ayrıca ödenmez.)

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK
VE HASTALIK YARDIMLARI**

Hastalık Yardımı : Hastalık bakım masrafları ilgiliye tamamen veya kısmen ve nakden ödenir.

Bu masraflar, genel bakım, uzman bakımı, ameliyat, hastahane bakımı, ilâç, laboratuvar hizmetleri, doğum bakımı, diş bakımı, hemşirelik hizmetleri ve tıbbî aletlerin kullanılması hususlarını ihtiva eder.

Sigortalı şahıs normal olarak hizmet ücretlerini öder ve önceden görüşülerek tasdik edilmiş ücretler toplamının % 75ine kadar olan kısmı, kendisine, üye olduğu örgütçe iade edilir. Hastane bakımı, belirtilen ciddi hastalıklar, uzman hizmetleri, doğum yardımları ve tıbbî araçlar için yapılan masraflar pek çok sigortalıya % 100 olarak iade edilir.

Süre : Sınırsızdır.

YÖNETİCİ

Sosyal Refah Bakanlığı, genel gözetim yapar. Bakanlık-taki Millî Sosyal Güvenlik Dairesi, primlerin toplanmasını yönetir.

Millî Hastalık ve Malûllük Sigorta Enstitüsü, 2 Yönetim Komitesi ile birlikte nakdi yardım ve hastalık yardımı programlarını koordine eder.

DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER İÇİN HASTALIK YARDIMI

Bakılan kimselere hastalık yardımı : Sigortalı şahısta olduğu gibidir.

ÖRGÜT

Yardımları ödeyen mahalli teşkilât :

- (1) 5 millî federasyona üye olan 2.000 kadar tasdikli özel müşterek yardım derneği,
- (2) müşterek yardım derneğine üye olmayanları, halk yardım sandığının bölgesel şubeleri ele alır.

İŞ KAZASI

İlk Kanun : 1903

Bugünkü Kanun : 1963 Tarihinde çıkarılan bir kanunla

KAPSAM

Bir işte çalışanları ihtiva eder. Devlet personeli için özel bir sistem vardır.

Bu sistem ayrıca serbest çalışanlar ve denizcileri kapsar.

HAK KAZANMA SARTLARI

İş Kazası Yardımlar : Hak kazanmak için asgarî bir süre yoktur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

meslek hastalıkları için ayrı 1971'de iş kazaları için ayrı. Resmi ve özel nitelikte ikili mecburidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir şey ödemez.

İşveren : Direkt yardım fonu sigorta primleri yolu ile tamamını öder. Ortalama ödeme, ücretliler için bordro toplamının % 3,7'si veya maaşlı memurlar için %1'i kadardır.

Devlet : Tehlikeli meslekler için devlet katkıda bulunur ve ayrıca bazı meslek hastalıkları içinde devlet katkısı vardır.

Yardım görebilmek için azamî gelir ayda 16.725 Franktır. Fiyat indekslerindeki değişikliklere göre ayarlanır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR (Devamlı Malûllük hariç)

Muvakkat malûllük Yardımı (İş kazası) : 1973 yılında azami 26.525 Frank ortalama kazancı olanlar için ortalama kazancının % 90'ı kadardır. Geçici tam malûllük halinde ücretliye işveren şahsın gelirinin % 100'ü kadarını ilk 7 günü veya maaşlıya 30 günü kadar ödeme yapar. Bunu müteakip sürede şahsın gelirinin % 90'ı kadar öder, bu ödeme şahıs iyileşinceye kadar veya devamlı malûllük hali saptanıncaya kadar yapılır.

Kısmî geçici malûllük halinde, şahıs eğer malûllüğüne uygun bir işte çalışıyorsa, bugünkü kazancı ile malûl olmadan evvelki kazancı arasındaki fark ödenir. (Şahıs rehabilitasyon halinde ise yahut çalışacak bir iş bulamamışsa kazancının % 90'ı ödenir.) İşçi rehabilitasyon veya kendine uygun bir işi reddettiği takdirde kendisine malûllüğü ile orantılı bir aylık bağlanır.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÜLLÜK ve
HASTALIK YARDIMI**

Devamlı Malüllük geliri (İş kazası): İlgili tam malül ise normal gelirinin % 100'ü kadardır.

Devamlı Bakım Ek Yardım : Normal gelirinin % 50'sine kadar çıkar

Kısmi Malüllük : Tam malül gelirinin kısmi malüllük derecesine uyan nisbeti kadardır. (Belirlenmiş durumlarda bu yardım toptan ödenir.)

Hastalık Yardımı : (İş Kazası) Tedavi, ameliyat, diş bakımı, hastahane bakımı, ilâç ve tıbbî aletleri kapsar.

YÖNETİCİ

Sosyal Refah Bakanlığı, genel gözetim yapar. Bakanlık örgütüne bağlı İş Kazası Komisyonu ve mahallî kaza kurul ve müfettişleri programının yönetimini sağlar. Bu işlerde üç yönlü temsil edilme vardır.

DUL-YETİM YARDIMLARI ve BAKILANLAR İÇİN HASTALIK YARDIMLARI

Dul geliri (İş Kazası) : Ölen kimsenin normal gelirinin % 30'u kadardır. Aynı zamanda bakıma muhtaç olan dul erkeğe ödenebilir.

Yetim geliri (İş kazası) : Her yetim için ölen kimsenin normal gelirinin %15'i kadar olup, tam yetim için ise, % 20'dir. 3 Yetimden fazlasına ödeme yapılmaz.

Diğer geri kalanlar (yukarıda bahsolunanlar bulunmadığı takdirde): Ana babaya normal gelirinin % 20'si; torun erkek veya kız kardeş için % 15'dir.

Azamî Maaş : Ölen şahsın normal gelirinin % 75'i kadardır.

Cenaze Yardımı : 30 günlük gelirin toplamı kadardır.

ÖRGÜT

İşverenler, ilgilileri işverenler müşterek derneklerine ve-y aözel sigorta şirketlerine karşı sigorta ederler. Mahkemeler bağlanan maaş ve yapılan yardımları tasdik eder.

İŞSİZLİK

İlk Kanun : 1920

KAPSAM

Bir işyerinde çalışanları ihtiva eder.

İstisnalar : Demiyolu işçileri, Özel hizmetçiler, devlet personeli ve aile içinde çalışanlar.

Liman işçileri ve inşaat işçileri için özel sistemler mevcuttur.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İşsizlik Yardımı : :Son 10 Ay zarfında 75 günden son 36 ay zarfında 600 güne kadar sigortalı olarak çalışmış olmak lâzımdır. Sigortalılık süresi hak talep edenin yaşına göre artar. Şahıs işçi bulma kurumuna kayıtlı olmalı, teklif edilen işi uygun nitelikte ve çalışmaya hazır durumda olmalıdır .

Ayrıca kendi isteği ile işten ayrılmamış olmak, kötü hal, grev veya kendine teklif edilen uygun bir işi sebepsiz olarak reddetmek yüzünden işten çıkarılmamış olmak gerekir. (Diskalifiye olmas süresi işlenen kusurun derecesine ve tekerrürüne göre 4-52 hafta arasında değişir.

YÖNETİCİ

İş ve Çalış ma Bakanlığı, genel gözetim yapar.

Millî Sosyal Güvenlik Dairesi primleri toplar.

Millî İstihdam Dairesi, istekleri alır ve bunlar üzerinde karar verir, para ödeyen daireleri ve iş bulma ofislerinin çalışmalarını idare eder. Bu faaliyetleri 30 bölge temsil-

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1963

Bu bir mecburi Sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Normal gelirinin % 1,2'sini öder.

İşveren : Bordro toplamının % 1,7'sini öder.

Devlet : Muntazam olarak gelirlerin % 2,4'ünü öder, ayrıca programda vukua gelen herhangi bir malî açığı kapatır.

Prim ödemek için azamî iler; ayda 16.725 Frank olup, perakende fiyat indekslerine göre değişir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKTİ YARDIMLAR

(Devamlı malûllük hariç)

İşsizlik Yardımı : Aile reislerine azami kazançlarının % 60'ı kadarını süresiz olarak öder. Bekar işçilere azamî gelirlerinin % 60'ı biryıl süre ile ödenir ve müteakip sürede % 40'ı ödenir.

Azami ödenecek yardım, haftada 2.225 franktır.

1 gün bekleme süresinden sonra ödeme başlar, özel durumlar dışında ödeme süresi sınırsızdır.

Parekende fiyat indekslerindeki değişmelerde bu miktarlar otomatik olarak ayarlanır.

Toplu sözleşmelere göre belirli meslek gruplarında asgarî gelire ulaşabilmek için ayrıca ek geçim yardımları ödenebilir.

ÖRGÜT

cilikleri vasıtası ile gerçekleştirir; bu faaliyetlerin tamamı üç taraflı bir komitece yürütülür.

Yardım ödemelerini yapan mahalli idareler : Resmi daireleri veya kendi üyelerine hizmet eden Sendikalardan ibarettir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

AİLE YARDIMI

İlk kanun : 1930

KAPSAM

Bir veya daha fazla çocuk sahibi olup para karşılığı bir işte çalışanlar ve sigortalılar bu sistemin kapsamına girer.

Yukarıda bahsedilenler dışında kalan aileler gelir testine tabii tutulular.

Devlet personeli ve serbest çalışanlar için özel sistemler mevcuttur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1947

Bu çalışmaya ilişkin bir sistemdir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir işyerinde çalışanlar bir şey ödemezler. Serbest çalışanlar gelir ve işin cinsine göre prim öderler.

İşveren : Bordronun % 10,5'unu öder.

Devlet : İşçilere ve serbest çalışanlara uygulanan programlarda meydana gelen açıkları kapatır.

Prim ödemek için azamî gelir : ayda 16.725 Franktır; bu miktar perakende fiyat indeksleri ile birlikte değişir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

AİLE YARDIMI

İlk kanun : 1930

KAPSAM

Bir veya daha fazla çocuk sahibi olup para karşılığı bir işte çalışanlar ve sigortalılar bu sistemin kapsamına girer.

Yukarıda bahsedilenler dışında kalan aileler gelir testine tabii tutulular.

Devlet personeli ve serbest çalışanlar için özel sistemler mevcuttur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1947

Bu çalışmaya ilişkin bir sistemdir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir işyerinde çalışanlar bir şey ödemezler. Serbest çalışanlar gelir ve işin cinsine göre prim öderler.

İşveren : Bordronun % 10,5'unu öder.

Devlet : İşçilere ve serbest çalışanlara uygulanan programlarda meydana gelen açıkları kapatır.

Prim ödemek için azamî gelir : ayda 16.725 Franktır; bu miktar perakende fiyat indeksleri ile birlikte değişir.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Aile Yardımları : Çocuk 16 yaşından küçük olmalıdır. (öğrenci ise 25 yaşından küçük olmalıdır, malûl ise yaş sınırı yoktur.)

Baba veya ana sigortadan yararlanabilmek için yılda 100 gün çalışmış olmalıdır.

Hak Sabibi çocuklar : Bakıma muhtaç torun, erkek kardeş, kız ve erkek yeğenler'dir.

YÖNETİCİ

Sosyal Refah Bakanlığı, genel gözetim yapar. Milli Sosyal Güvenlik Dairesi, prim toplanması yapar.

Milli Aile Yardım Dairesi, toplanan primleri yardım sandıklarına dağıtır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÜLLÜK ve HASTALIK YARDIMLARI

Aile Yardımı : 1'nci çocuk için 721,75 frank, 2'nci çocuk için 1.216,25 Frank, 3'ncü ve müteakip her çocuk için 1.702,75 Frank ödenir. Çocuklar 6-10 yaşında iseler bu yardıma 157,50 Frank ilâve edilir 10-14 yaşında iseler 277,75 Frank ilâve edilir. 14 yaşından daha fazla ise 449,75 Frank ilâve edilir.

Doğum Yardımı : 1'nci doğum için 449,75 Frank, 2'nci doğum için 7.416 Frank ve müteakkip her doğum için 3.990 Frank ödenir.

Bu yardımlar, perakende fiyat indekslerinde meydana gelecek %2,5 nisbetinde bir değişiklikte otomatik olarak ayarlanır.

ÖRGÜT

Yardım ödeyen aile yardım sandıkları : Takriben 65 kadar mesleki ve bölgesel yardım sandığı, ,sigorta kapsamı dışında kalmış şahıslar için yardım sandıkları ve daha bir çok özel yardım sandığı mevcuttur.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

YAŞLILIK, MALÛLLÜK, ÖLÜM

İlk Kanun : 1891 (Yaşlılık) ve 1921 (Malûllük)

Bugünkü Kanun : 1959 (dul maaşı) ve 1964 (ek maaşlar)

KAPSAM

Genel aylık ve yardım : Yurttta yaşıyan vatandaşlar ve mütekabiliyet anlaşmasına tabi yabancılar.

Gelirle ilgili aylıklar : Tam gün çalışmayan bazı personel ve çıraklar dışındaki işçiler.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

1965 (yaşlılık ve malûllük maaşları)

Çok yönlü genel yardım, maaş ve sosyal sigorta sistemidir.
(1 Crown (Kron) eşittir 16. Amerikan Cent'i).

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Gelirle ilgili aylıklar için ilgilinin vergiye tabi gelirin % 1 kadardır. (1 Ocak 1974 den itibaren bu miktar % 2 dir).

İşveren : Gelirle ilgili aylıklar için her personel adına haftada 6.00 kron öder. Malûllük için senede işçi başına 31.00 kron öder.

Devlet : Milî (genel) yardımların tamamını öder. Devlet ayrıca çocuk ve yetim zamlarının tamamını öder. Fakat işçinin, malûllük aylığı için ödediği primleri devlet ödemez. Sigortalının (gelirle ilgili maaşı) için devlet prim ödemez.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Yaşlılık aylığı : Genel nitelikteki aylığı almak için erkekler 67 yaşında kadınlar, bekârlar veya sigortadan aylık alan bir kimse ile evli olanlar 62 yaşında veya sağlık durumu bozuk veya özel durumda olanlar için 60 yaşında olmak lâzımdır.

40 yıl Danimarka'da yerleşmiş olmak; Danimarka vatan-daşı olmak.

Gelirle ilgili aylığa hak kazanabilmek için 67 yaşında olmak, 5 yıl prim ödemiş olmak lâzımdır. Her iki aylığı alabilmek için emekli olmağa gerek yoktur. Bu aylıklar 67 yaşına gelenlere Danimarka dışında da ödenebilir; yalnız bunun için ilgili şahsın 67 yaşından hemen önce devamlı olarak on yıl Danimarka'da yerleşmiş olması gerekir.

Malûllük aylığı : Uygun bir işte çalışma yeteneğinin % 50 sini kaybetmiş olmak Danimarka'da yerleşmiş olmak. (Bunun için yaşlılık aylığına bakınız). Şahsi diğer gelirinin belirlenmiş bürütten düşük olması lazımdır.

Dul aylığı : Genel bir aylık olup; İlgili 55 yaşında olmak veya iki çocuğa bakıyorsa 45 yaşında olmak; belirli süreler Danimarka'da yerleşmiş olmak (bunun için yaşlılık aylığına bakınız). Şahsın diğer gelirlerinin belirlenmiş bürütten düşük olması gerekir.

Şahsa gelir ile ilgili aylık bağlamak için şahsın 62 yaşında olması, ölen kocanın 10 yıl prim ödemiş olması ve yahut sigortadan aylık alır olması gerekir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Genel yaşlılık aylığı : Bekara ayda 883 kron, yaşlı karı kocaya ayda 1324 krondur.

Ek maaşlar : Gelir testine tabi olup bekâra ayda 189 kron veya yaşlı karı kocaya ayda 359 kron verilir. Ayrıca hastalık sigortası primleri ödenir. İlgili 80 yaşında ise esas maaşının % 8,25 ik dardır. Eşe 96 kron, eğer eş 62-yaşında veya sakat ise esas maaşın % 50 si kadar ödenir. Gelir testine tabi olmak şartıyla her çocuk için ayda 215 kron. Aylık bağlanması normal şartlardan üç yıl sonra ise % 6, beş yıl sonra ise % 10 artırılmış olarak ödenir.

Bu aylıklar fiat indekslerindeki % 3 değişmelerde her altı ayda bir otomatik olarak ayarlanır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLILIK ve HASTALIK YARDIMI

Malûllük aylığı : Tam aylık ayda 883 kron olup ilgiliye ayrıca malûllük ve işsizlik zamları ödenir. (Bunlar sırasıyla ayda 441 ve 568 kron olup, gelir testine tabi değildir) :

Şahıs 2/3 nisbetinde çalışma gücünü kaybettiği takdirde kendisine esas aylığa ilâveten malûllük zamları yapılır. İlgili % 50 oranında işgücünü kaybetmiş bulunuyorsa kendisine asgari maaş ödenir, bu da esas maaşın % 50 sine ilâveten, işgöremezlik ödeneklerinin % 50 sidir.

-Ek ödenekler : (Azamî ve asgari aylıklarda) esas maaşa ilâveten yapılacak ödenekler gelir testine tabi olup, ayda 189 krondur; ayrıca şahsın hastalık sigortası primleri de ödenir.

Eşe ayda 96 kron ödenir (62 yaşında veya malûl ise esas maaşın % 50 si kadardır); Her çocuk için ayda 215 kron ödenir (asgari maaş alanların çocuklarına bu miktarın % 50 si kadar ödenir).

Yardım ödeneği, esas aylığın % 50 si kadardır; devamlı bakım yardımı, esas aylık kadardır (her iki durumda şahıs gelir tesbitine tabidir).

Bu aylıklar fiat indekslerindeki % 3 değişmelerde her altı ayda bir otomatik olarak ayarlanır.

YÖNETİCİ

Genel ve yardım aylıkları : Sosyal İşler Bakanlığı, genel gözetim yapar ve bu faaliyetleri yurt çapında yönetir. Mahallî İdereler, maaş ödemelerini mahallî olarak idare eder; talepleri alır aylık bağlama işlemini yapar. Yurt çapında malûllük sigorta mahmkesi, malûllük hali olup olmadığını saptar.

**DUL, YETİM YARDIMLARI ve BAKILAN KİMSELER İÇİN
HASTALIK YARDIMI**

Genel dul aylığı : Esas aylık miktarı ayda 883 krondur.
Ek ödenekler (gelir testine tabidir) : Ayda 189 kron olup, ayrıca şahsın hastalık sigortası primleride ödenir.
Esas maaş ve ek ödenekler : 45 yaşında dul kalmışsa 55 yaşından itibaren ödemeye başlanır veya 45 yaşında ve 2 çocuğa bakıyorsa bu ödeme 45 yaşında başlar. Fiat indekslerindeki % 3 değişmelerde bu aylıklar her 6 ayda bir otomatik olarak ayarlanır.

Yetim aylıkları : Her yetime yılda 2544 kron olup, her tam yetime yılda 4212 kron ödenir.

Gelirle ilgili dul aylıkları : Dul 62 yaşında ise, ölene ödenen yaşlılık maaşının % 50 si ödenir. Bunun için evliliğin 10 yıl sürmüş olması ve kocanında 10 yıl sigortalı olması gerekir.

Cenaze yardımı : Bir defada ödenen 1050 krondur (ilgili şahıs hastalık sigortasına dahilse ödenir ve fiat indeksi değişmelerine göre ayarlanır).

ÖRGÜT

Ek aylıklar : Çalışma Bakanlığı, genel gözetim yapar. Çalışma Piyasası Ek Maaşlar Müessesesi, programın yönetimini yapar. İşçi-İşveren genel kurulu ve başkanı oy ile seçilen ve müdürü tayin suretiyle getirilen bir kurul tarafından yönetilir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

HASTALIK ve ANALIK

İlk Kanun : 1892

Bugünkü Kanun : 1971 (yürürlük tarihi

KAPSAM

Hastalık yardımları : Bütün Danimarka'da yaşayan ve gelirleri belirli bir seviyenin altında olanlar için bedavadır. Diğerleri hastalık bakım masraflarının sadece bir kısmını öder. 16 yaşından küçük çocuklar ana veya babalarının sigortalılıklarından yararlanırlar.

Nakdi hastalık yardımı : Bütün ücretlileri ve serbest çalışanları kapsar. Bunlar dışındakiler için isteğe bağlıdır.

Nakdi doğum yardımları : İşçiler ve serbest çalışanları kapsar; bunların dışındakiler için isteğe bağlıdır.

Doğum yardımı : Danimarka'da yerleşmiş vatandaşlar ve karşılıklı anlaşmalara tabi yabancıları kapsar.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

1 Nisan 1973). **İkili bir sigorta sistemi olup** nakdi yardımlar ve genel hastalık yardımlarından ibaret olan bir sistemdir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Nakdi yardımlar için vergiye tabi gelirlerinin % 1 ini öder. Ayrıca işkaza programına prim öder. Hastalık yardımları için birşey ödemez.

İşveren : Nakdi yardımların ilk 5 haftası için tamamını öder, sonraki süre için ödeme yapmaz. Hastalık yardımları için birşey ödemez.

Devlet : Nakdi yardımlarda herhangi bir açığı kapatır. Hastalık yardımlarının tamamını öder.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Hastalık yardımları : Danimarka'da yerleşmiş olmak başka bir ülkeden gelmişse 6 haftalık hak kazanma süresini doldurmuş olmak.

Nakdi hastalık yardımları : Bir yerde çalışıyor olmak veya serbest çalışarak gelir sağlıyor olmak. Bunun dışındakiler için isteğe bağlıdır.

Nakdi doğum yardımları : Bir yerde çalışıyor olmak veya serbest çalışarak gelir sağlıyor olmak. Bunun dışındakiler için isteğe bağlıdır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Hastalık yardımı : İlgilinin normal gelirinin % 90 ı kadar olup, günde en çok 106 krona kadardır; işçiler için hastalığın ilk gününden itibaren başlar, serbest çalışanlar için hastalığın 6 ncı haftasından başlar (Burada ilgili kendi isteği üzerine ilk 5 hafta için sigorta olabilir). Geçindirmekle mükellfe için yukardaki miktarın % 50 sidir. (Bu isteğe bağlı bir sigortadır).

Doğum yardımı : Normal kazancını % 90 ı kadar olup, günde en çok 106 krondur. 14 haftaya kadar ödenir. Bu süreye doğumdan önceki 8 hafta dahildir. İsteğe bağlı sigortalılara doğumdan 4 hafta sonra ödeme yapılır.

Doğum ödeneği : 754 kron olup, birden fazla doğumda her çocuk için 377 krondur.

Hastalık ve doğum yardımları : Ortalama Sanayii gelirlerinin en çok % 90 ı kadar olup, her yıl ayarlanır.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLILIK VE
HASTALIK YARDIMI**

Hastalık yardımları : Bedava bakım yardımları olup, bunlar genel devlet gelirlerinden ödenir.

Bu hizmetler genel pratisyen bakımı, mütehassıs bakımı, devlet hastanesinde bakım, önemli ilâç masraflarının % 75 ini, doktor veya ebe tarafından doğum bakımı, evde hemşire hizmetleri, sınırlı dış bakımı ve hasta nakil ücretlerini ihtiva eder.

Gelirleri vasıflı işçi gelirinden yüksek olan sandık üyeleri doktor ücretinin bir kısmını kendileri öderler.

Süre : Sınırsızdır. (Sinir hastalıkları hastanesinde ancak 2 yıl bulunabilir).

YÖNETİCİ

Sosyal İşler Bakanlığı, genel gözetim yapar. Mahalli idare-

**DUL ve YETİM YARDIMLARI ve BAKILAN KİMSELER
İÇİN HASTALIK YARDIMI**

Bakılan kimseler için hastalık yardımları : Aile reisinin-
kinin aynıdır.

ÖRGÜT

reler bölgesel yönetimi yürütür.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞ KAZASI

İlk Kanun : 1898

Bugünkü Kanun : 1971 (1 Nisan 1973 de

KAPSAM

Başkasının hesabına veya kendi hesabına balıkçılık ve gemicilikte çalışanlar. Diğer serbest çalışan düşük gelirli kimseler için ihtiyari sigortadır. Deniz yolu, demiryolu ve devlet personeli için özel sistemler mevcuttur.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İş kazası yardımları : Hak kazanmak için asgari bir süre yoktur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

yürürlüğe girmiştir.)

Özel nitelikte mecburi bir sigortadır.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Hastalık ve Doğum sigortasındaki kaynaktır.

İşveren : Hastalık ve doğum sigortasındaki kaynaktır.

Devlet : Nakdi yardımların tamamını 6 ncı haftadan itibaren ödemeğe başlar. Hastalık yardımlarının tamamını öder.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Gecici malûllük yardımı : (İş kazası): Hastalık yardımı bahsine bakınız.

Haftada 6 gün için ödeme yapılır, süresizdir. Bu yardımlar ortalama sanayi gelirlerinin azami % 90 ına tabi olup her yıl ayarlanır.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÜLLÜK VE
HASTALIK YARDIMI**

Devamlı malûllük yardımı (iş kazası): İlgili tam malûl olduğu takdirde ortalama gelirinin 2/3 ü kadar ödenir.

Kısmi malûllük : Tam malûllük gelirinin kaybolan kazanma gücüne isabet eden nisbetinde gelir alır. Kısmi Malûllük ‰ 50-99 nisbetindeki malûllüktür. Malûllük ‰ 5-49 arasında ise nisbî malûllüğe uyan miktarda toplu olarak bir defada ödeme yapılır.

Ortalama ücretlerdeki değişimde bu aylıklar otomatik olarak ayarlanır.

Hastalık yardımı (iş kazası): Sadece tıbbî aletler uygulanır veya bazen gerekli mütehassis bakımı sağlanır (bu konuda tıbbî bakımların çoğu, normal hastalık sigortasından ödenir.)

YÖNETİCİ

Sosyal İşler Bakanlığı, genel gözetimde bulunur. Mahalli idare-

**DUL - YETİM YARDIMLARI VE BAKILANLAR İÇİN
HASTALIK YARDIMI**

Dul gelini (iş kazası) : İlk iki yıl, sigortalının gelirinin % 50 si ödenir; bilâhare % 30 u ödenir. Bu miktar dul erkeğe de ödenebilir.

Yetim geliri (iş kazası): 18 yaşından küçük olan ilk iki yetimin herbirine sigortalının gelirinin % 10 u ödenir; veya tam yetimlere sigortalının gelirinin % 20 si ödenir.

Ortalama ücretlerdeki değişmeler karşısında otomatik olarak ayarlanır.

Cenaze yardımı : 1.380 Kron olup toplu olarak ödenir. (Fiat indekslerindeki değişmelere göre ayarlanır).

ÖRGÜT

reler bölgesel yönetimi yürütürler.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞSİZLİK

İlk Kanunun : 1907

KAPSAM

Sanayi, ticaret, büro işleri, tarım, el san'atları, bayilik, nakliyat ve madencilik sendikalar tarafından kendi istekleri üzerine tesis edilmiş ve tasdikli işsizlik yardım sandıklarına üye olan personel ve işçiler.

Sendika üyeleri için üye olunması mecburi sayılan bir sandık mevcutsa, bu sandık üyelerinin takriben % 50 si.

Üyeliğe uygun olmıyanlar : 18 yaşından küçük 65 yaşından büyük olanlar, devamlı çalışmaya durumları müsait olmıyanlar, muayyen bir işkolunda 5 haftadan az çalışmış olanlar,

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1970

Devletçe desteklenen ihtiyari sigorta sistemi-
temidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir gün için yapılacak nakdi yardım miktarının
2 1/4 ü bir yıllık prim olarak ödenir.

İşveren : Her çalışan için yılda 90 Kron öder.

Devlet : Sigortalı işçi ve işverence ödenen primleri aşan
masrafların tamamını öder.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İşsizlik yardımı : İşsizlik yardımı sandığına son 12 ay zarfından üye olmak ve son 3 yıl içinde 26 hafta çalışmış olmak,

İşe girmek için kayıtlı olmak, iş yapacak yetenekte olmak, iş yapmaya istekli olmak gerekir.

İşsizlik kendi isteği ile veya kötü hali sebebi ile veya iş anlaşmazlığı yüzünden veya uygun iş teklifini kabul etmeme yüzünden olmamak.

YÖNETİCİ

Çalışma Bakanlığı, genel gözetim yapar. İşçi Sendikaları işsizlik yardım sandıkları programın yurt çapında yönetimini yapar. Bu programlar genel olarak sendika yöneticileri tarafından yönetilir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM (devamlı malûllük hariç)

İşsizlik yardımı : Şahsın kazancının % 90 na kadardır ve ya günde 106 kron olup, bu miktar sandığın kararına göre verilir.

İşsizliğin birinci gününden başlayıp bir yıl süre ile devam eder, haftada 6 gün için ödenir.

Bu yardım ortalama sanayi gelirlerinin azami % 90 ına tabi olup her yıl yeniden ayarlanır.

Ek yardımlar (Sandığa üye olmak gerekli değildir): Seyahat ve yer değiştirme yardımları; oturulan yere göre değişen kira yardımları vs.

ÖRGÜT

Yardım sandıklarının mahallî şubeleri, prim toplanması ve yardım ödemelerini yönetir.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İşsizlik yardımı : İşsizlik yardımı sandığına son 12 ay zarfından üye olmak ve son 3 yıl içinde 26 hafta çalışmış olmak,

İşe girmek için kayıtlı olmak, iş yapacak yetenekte olmak, iş yapmaya istekli olmak gerekir.

İşsizlik kendi isteği ile veya kötü hali sebebi ile veya iş anlaşmazlığı yüzünden veya uygun iş teklifini kabul etmeme yüzünden olmamak.

YÖNETİCİ

Çalışma Bakanlığı, genel gözetim yapar. İşçi Sendikaları işsizlik yardım sandıkları programın yurt çapında yönetimini yapar. Bu programlar genel olarak sendika yöneticileri tarafından yönetilir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(devamlı malûllük hariç)

İşsizlik yardımı : Şahsın kazancının % 90 na kadardır veya günde 106 kron olup, bu miktar sandığın kararına göre verilir.

İşsizliğin birinci gününden başlayıp bir yıl süre ile devam eder, haftada 6 gün için ödenir.

Bu yardım ortalama sanayi gelirlerinin azami % 90 ına tabi olup her yıl yeniden ayarlanır.

Ek yardımlar (Sandığa üye olmak gerekli değildir): Seyahat ve yer değiştirme yardımları; oturulan yere göre değişen kira yardımları vs.

ÖRGÜT

Yardım sandıklarının mahallî şubeleri, prim toplanması ve yardım ödemelerini yönetir.

DANİMARKA

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

AİLE YARDIMLARI

İlk Kanun : 1952

KAPSAM

1 ve daha fazla çocuk sahibi olup burada yaşayanlar. «1969 tarihli kanuna göre yaşlılık, malûllük ve dul (erkek ve kadın) ve yetim aylığı olanları da kapsar» Ayrıca aile yardımlarına ilâveten alınan doğum yardımları bunlarıda kapsar.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Aile yardımı : Çocuk 18 yaşından küçük olmalıdır.

YÖNETİCİ

Sosyal İşler Bakanlığı, genel gözetim yapar. Uygulama, mahalli sosyal hizmetler büroları tarafından yapılır.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1969

Genel bir sistemdir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Birşey ödemez.

İşveren : Birşey ödemez.

Devlet : Hepsini öder.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR
(devamlı malûllük hariç)

Aile yardımı : Her çocuk için yılda 1260 Kron olup; bazı şartlar altında bu miktar yılda çocuk başına 1864 Krona yükseltilir.

Bazı özel şartlar altında ayrıca yılda 1228 kron ilâve ödenek verilir (Burada çocuk sayısına bakılmaz)

ÖRGÜT

Nakdi yardımlar her üç ayda ödenir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

YAŞLILIK, MALÜLLÜK, ÖLÜM

İlk Kanun : 1910

KAPSAM

Tarım dışı işçiler (işçilerin takrien % 70 ini kapsayan genel bir sistemdir).

Tarım işçileri, madenciler, demiryolu işçileri, kamu hizmetleri işçileri, denizciler, kamu personeli, tarım dışı serbest çalışanlar ve tarım alanında serbest çalışanları içeren özel sistemler mevcuttur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanunlar : 1945 ve 1967

Bir sosyal sigorta sistemidir.

(1 frank 22.7 Amerikan Cent'ine eşittir)

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Normal gelirin % 3 ünü öder.

İşveren : Bordro tutarının %5,75 ini öder.

Devlet : Ödeme yapmaz.

Prim ödemek ve yardım alabilmek için azami gelir: Ayda 2.040 frank olmalıdır.

Malûllük ve ölüm yardımlarının finansmanı şekli aşağıda hastalık ve doğum programında izah edilmiştir.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Yaşlılık aylığı : 60 yaşında olmak, 34 yıl sigortalı olmak; veya indirimli yaşlılık aylığı için 15 - 33 yıl sigortalı olmak lâzımdır. (Sigortalı şahıs 65 yaşına geldiğinde 5 - 14 yıl prim ödemiş ise, ödediği prim toplamının % 50'si kadar miktar kendisine maaş olarak ödenir; Şahıs 1-4 yıl pri mödemiş ise 65 yaşına geldiği vakit bu primler kendisine idae edilir). Bunun için emekli olmaya gerek yoktur. Bu aylık, dışarıda yaşayan yabancılarla ödenmez. Yabancı devletle karşılıklı anlaşma varsa ödenir.

Malûllük aylığı : Herhangi bir işte çalışma gücünün tamamını (tam malûllük veya 2/3 ünü yitirmiş olmak kısmi malûllük) Malûllüğün husulünden 12 ay önce sigorta ya girmiş olmak, ve son 12 ay zarfında 800 saat çalışmış olmak lâzımdır. Bu süreye ilk üç ay zarfında 200 saat çalışma süresi dahildir.

Dul - yetim aylıkları : Ölen şahsın öldüğü vakit yaşlılık veya malûllük sigortası şartlarını yerine getirmiş olması veya sigortadan aylık alır durumda olması lâzımdır. İşsizlik halinde ilgiliye emekli olmadan öncede bir yardım ödenebilir (buna emeklilik öncesi yardımı denir) Aşağıdaki işsizlik bahsine bakınız.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM (Devamlı malûllük hariç)

Yaşlılık aylığı : İlgili şahsın son en iyi 10 yıl zarfındaki ortalama gelirinin % 22,6 sı (1975 yılından itibaren % 25'e çıkarılır) veya sağlık durumu çalışmaya müsait olmayanlar veya bedenlen ve zihnen yaptığı işi % 50 oranda yürütemeyecek olanlar için % 45'i kadardır. (geçmiş yıllardaki gelirler, ücret değişmelerine göre yeniden değerlendirilir.)

60 yaşından sonra yaşlılık aylığının geciktiği her yıl için bu aylığa % 4,5 ilâve yapılır (yani 65 yaşında bu aylık şahsın normal gelirinin % 45,3 (1975 de %50)ı ve 70 yaşında % 68'i (1975 de % 75)i kadar olur.)

İndirimli aylık : Tam maaşın 1/30 u çarpı sigortalılık yılları kadardır. Şahsın baktığı kişiler için zam: sakatsa 60 yaşında aksi halde 65 yaşından yukarı karı aylığın % 50 si olup yılda 2100 frankı geçemez, ilgili 3 çocuğa bakıyorsa ayrıca % 10 u nisbetindedir.

Yaşlılık yardımı (danayışma) dar gelirli sigortadan aylık alanlara dayanışma farkı olarak yılda 2400 frank tutarında özel bir ek ödenek verilir.

Eskiden işçi olarak çalışan fakat halen herhangi bir aylık almıyan dar gelirli şahıslara özel bir yardım olarak yılda 2.100 frank ödenir.

Gelir testi yardımları : İlgiliye ödenen yardımların asgari toplamı yılda 4.500 franktır.

Henüz ödenmemiş olan aylıklar millî ortalama ücretlerde vakî değişmeler karşısında otomatik olarak ayarlanır.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLI MALÛLLÜK ve
HASTALIK YARDIMI**

Malûllük aylığı : Tam malûllere son 10 yıldaki ortalama gelirinin % 50'si kadar aylık ödenir.

Asgari ve azami maaşı : Yılda 2.100 ile 10.980 frank'tır.

Ayrıca devamlı bakım zammı : Malûllük aylığının % 40'ı kadardır.

Kısmî malûllük : Şahsın normal gelirinin % 30'u kadar. Olup yılda azami 6588 franktır. Dar gelirli sigortadan aylıklı kimselere (dayanışma sandığı tarafından) yılda 2400 frank ödenir.

Gelir testi yardımı : Vaktiyle işçi olarak çalışmış fakat halen herhangi bir maaş almıyan dar gelirli şahıslara yılda 2100 frank ödenir.

Henüz ödenmemiş olan aylıklar, millî ortalama ücretlerde vaki değişmeler karşısında otomatik olarak ayarlanır. İlgiliye ödenen yardımların asgari toplamı yılda 4500 franktır.

YÖNETİCİ

Sosyal İşler Bakanlığı, genel gözetim ve kuralların çıkarılması işlerini yönetir. Millî Yaşlılık Maaşı Sigorta Sandığı, yaşlılık maaşlarını yönetir.

**DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER
İÇİN HASTALIK YARDIMI**

Dul aylığı : Sigortalı şahısa ödenen veya ödenmesi kararlaştırılmış olan maaşın % 50 si kadarı 55 yaşındaki kadın veya hak sahibi dul'a ödenir (bu ödemeler gelir testine tabidir).

Asgari maaş yılda 2100 frank'tır.

Çocuk zammı : Bakılan çocuk sayısı 3 ise maaşın % 10 u kadardır.

Henüz ödenmemiş olan aylıklar milli ortalama ücretlerde vaki değişimler karşısında otomatik olarak ayarlanır.

Ölüm yardımı: Ölen şahsın 90 günlük kazancı kadardır. 220 ile 5.490 frank arasında değişir.

ÖRGÜT

Hastalık sigorta sandıkları malûllük ve dul-yetim aylıklarını yönetir.

Primler müşterek prim toplama büroları'nca toplanır.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

HASTALIK VE ANALIK

İlk Kanun : 1928

KAPSAM

Tarım dışı işçileri ihtiva eder. (Genel sistem çalışanların takriben % 7 sini kapsar). Bu sigortadan aylık alanlar ayrıca sağlık yardımı da görürler.

Tarım işçileri, madenciler, demiryolu işçileri kamu hizmetleri işçileri, denizciler, kamu personeli, tarım dışı işlerde serbest çalışanlar ve tarım işlerinde serbest çalışanlar için özel sistemler mevcuttur.

(bazı gruplar için genel sistem içinde hastalık yardımları sağlanır.)

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Nakdi hastalık yardımları : Son 3 ay zarfında 200 saat çalışmış olmak lâzımdır. Uzatmalı nakdi hastalık yardımı için, malûllükten 12 ay önce sigortaya girmiş olmak, son 12 ay zarfında 800 saat çalışmış olmak veya kendi arzusu dışında işsiz kalmış olmak gerektir. Son 12 ayın ilk 3 ayı zarfında geçen 200 saat bu süreye dahildir. Kaza sonucu ise son 3 aydır).

Nakdi doğum yardımları : Doğumdan 10 ay önce sigortaya girmiş olmak ve son 12 ayın ilk 3 ayı içinde 200 saat çalışmış olmak lâzımdır.

Hastalık yardımları : Son 3 ay zarfında 200 saat çalışmış olmak veya son bir ay zarfında 120 saat çalışmış olmak lâzımdır.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü kanunlar : 1945 ve 1967 ve 1971

Bir sosyal sigorta sistemidir.

(nakdi ve hastalık yardımları)

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Normal gelirinin % 2,5 unu öder

İşveren : Ayda 2040 franka kadar olan kazancın % 10,45 ini, ayrıca toplam kazancın % 2 si kada röder.

Devlet : Otomobil sigorta primleri tutarından % 3 ödeme yapar. Ayrıca yeni hastane inşaatları için para öder, bazı sağlık ve sosyal hizmetler masraflarını kısmen karşılar.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Hastalık yardımı : Normal kazancın % 50 si kadar olup 3 veya daha fazla çocuğa bakıyorsa bu miktar 31 gün sonra 2/3 e yükselir. Hastanede geçen sürelerde bu bu yardım azaltılır. 3 günlük bekleme süresinden sonra normal olarak en çok 12 ay ödeme yapılır; Kronik ve uzun hastalıklarda 3 yıl'a kadar ödeme yapılır. Bu hususta özel şartların karşılanmış olması gereklidir. En yüksek tavan günde 34 frank veya 3 vaya daha çok çocuğa bakanlara 45.33 franktır.

Doğum yardımı : Normal gelirin % 90 ı kadar olup doğumdan 6 hafta önce ve 8 hafta sonra'ya kadar ödeme yapılır. Bu miktar azami günde 54.9 franktır. Emzirme yardımları veya süt kuponları verilip bu yardım 4 ay süre için yapılır.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLı MALÜLLÜK VE
HASTALIK YARDIMI**

Hastalık yardımı: Hastalık için ilgilinin yaptığı masrafların kısmen ve nakden karşılanmasıdır. Genel ve uzman doktor bakımı, hastane bakımı, laboratuvar hizmetleri ilaç masrafları, diş bakımı, doğum bakımı, tıbbi araç ve gereç, ve nakil masraflarını ihtiva eder.

Sigortalı şahıs normal olarak sağlık hizmetlerini öder. Bu gibi hizmetler için görüşölmek suretiyle veya tasdikli fiyat listelerine göre ödenmiş olan paranın % 75'i mahalli hastalık sandıklarınca iade edilir. (bu iade bazı hizmetler için % 100 kadar olabilir. Bazı durumlarda da tasdikli fiyat listelerine uyulmadığı vakit iade nisbeti % 75 in altına düşebilir.)

Süre : Sınırsızdır.

YÖNETİCİ

Sosyal İşler Bakanlığı, genel gözetimi yapar. Millî Hastalık Sigorta Sandığı mahalli sandıkları koordine eder ve bunlar arasında mali eşitlik sağlar. Bu iki taraflı kuruluştur.

Mahalli Hastalık Sigorta Sandığı mahalli Sandıkları koordine eder, mahalli mesleki dernekler ile ücret listeleri-

DUL - YETİM YARDIMLARI VE BAKILANLAR İÇİN HASTALIK YARDIMI

Bakılanlar için hastalık yardımı: Aynen sigortalının ki, gibidir.

Sigortalı'nın karısı, doğum yaptığı takdirde ayrıca emzirme yardımı ve süt kuponları da alır.

ÖRGÜT

ni görüşür. Bu da iki taraflı yönetici kuruluştur.

Temel (mahalli) Hastalık Sigorta Sandıkları Sigortalıların kaydını yapar, hastalık bakım masraflarını nakden öder veya ödenmiş olanları iade eder.

İki taraflı yönetici kuruluştur.

Sigorta primleri birleşik tahsilat büroları tarafından yapılır.

FRANSA

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞ KAZASI

İlk Kanun : 1898

KAPSAM

Tarım dışı işlerde çalışanları ihtiva eder. (Genel sistem bu tür işçilerin % 70 ini kapsar).

Tarım işçileri, demiryolu işçileri, kamu hizmetleri işçileri ve tarım işlerinde serbest çalışanlar için özel sistemler mevcuttur.

İstisnalar : Serbest çalışanlar ve sanatkârlar (hastalık sigortası programına dahil edilmişlerdir).

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İş kazası yardımları : Hak kazanmak için nasgari bir süre yoktur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1946

Bu bir sosyal sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Hiçbir şey ödemez.

İşveren : Tamamını öder; yaptığı ödemeler sigortanın rizikosuna göre değişir. Ortalama oran bordronun takriben % 3,5'i kadardır.

Devlet : Hiçbir şey ödemez.

Prim ödemek ve yardım görebilmek için azami gelir ayda 2040 frank'tır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM (Devamlı malûllük harcı)

Geçici malûllük yardımı (iş kazası) : İlk 28 gün içinde normal kazancın % 50 si kadar olup, müteakip günler için 2/3 ü kadardır. Azami günlük 163.20 franktır. Çalışamaz hale geldikten 1 gün sonra ödeme başlar.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLI MALÜLLÜK VE
HASTALIK YARDIMI**

Devamlı malûllük geliri (iş kazası) : Malûllük % 100 ise son 12 ay zarfındaki ortalama kazancın % 100 ü kadardır.

Ayrıca devamlı bakım zammı : Malûllük maaşının % 40'ı kadardır.

Kısmi malûllük : Ödenecek maaş, sigortalı şahsın ortalama gelirinin muayyen bir yüzdesi kadar olup, bu miktar, % 50'yi geçmeyen nisbi malûllük yüzdesinin yarısı alınmak ve % 50 yi geçmeyen kısmı yarı yarıya çoğaltılmak suretiyle bulunur.

Hastalık yardımı (iş kazası) : Gerekli bütün bakımdan oluşur, tedavi ve ameliyat, hastane bakımı, ilaç, tıbbî araç ve gereç ve nakil masraflarını ihtiva eder.
Bu hizmetlerin tamamı sandık tarafından ödenir.
Hasta bu masraflara iştirak etmez.

YÖNETİCİ

Sosyal İşler Bakanlığı, genel gözetim yapar.
Hastalık Sigorta Sandıkları, iş kazası, yardımlarını yönetir.

DUL - YETİM YARDIMLARI VE BAKILANLAR İÇİN HASTALIK YARDIMI

Dul geliri (iş kazası) : Sigortalı şahsın normal kazancının % 30 u kadar olup, ilgili şahıs 60 yaşında veya malûl ise % 50 kadardır.

Yetim geliri (iş kazası) : 16 yaşından küçük ilk iki çocuğun her biri için sigortalı şahsın normal gelirinin % 15 i kadardır ve 3 üncü ve müteakkip her çocuk için % 10 kadardır.

Çocuklar tam yetim ise, her biri için % 20 ödenir.

Bakıma muhtaç diğer akrabalar : Her birine sigortalının normal gelirinin % 10 u kadar ödenir.

Bu nisbet azami % 30 a kadar çıkar.

Dul yetim ve bakılanlar için azami gelir : Sigortalının normal gelirinin % 85'i kadardır.

Cenaze yardımı : Defin masraflarından ibarettir.

ÖRGÜT

Ödenen primler, birleşik tahsilât büroları tarafından toplanır.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞSİZLİK

İlk Kanun : 1905

Bugün Kanunlar : 1951 (yardım) 1067 (İşsizlik sigorta

KAPSAM

İşsizlik sigortası : Sanayi ve ticaret alanlarında çalışan ve sivil hizmetler dışı ilişkilerde çalışan anlaşmalı kamu personelinin ihtiva eder.

İstisnalar : Tarım işçileri ve ev endüstrisinde çalışanlar, ticaret gemilerinde çalışan denizci ve havacılar inşaat ve liman işçileri için özel sistemler vardır.

İşsizlik yardımı : Muntazam olarak çalışan ve sigorta dışında kalan dar gelirliilere yapılır.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

sının işçi ve işveren arasındaki 1958 Anlaşmasının kanunî bir devamıdır)

İkili mecburî sigorta ve işsizlik yardım sistemleridir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Sigorta olabilmek için normal gelirinin $\frac{0}{100}$ 0,14 ünü öder. Özel yardım için hiç bir şey ödemez.

İşveren : Sigorta için bordro toplamının $\frac{0}{100}$ 0,56'sı kadar öder. Özel yardım için birşey ödemez.

Devlet : Sigorta için birşey ödemez. Özel yardımın tamamını öder.

Prim ödemek ve yardım alabilmek için azami gelir tavanı : Ayda 8.250 frank'tır (şef ve müdür mevkiindeki personel için işveren ve işçi ayrıca prim öderler).

HAK KAZANMA SARTLARI

İşsizlik sigortası : Son 12 ay zarfında 3 ay ücretli veya maaşlı bir işte çalışmış olmak lâzımdır. İşçi Bulma Kurumuna kayıtlı olmak.

İş yapabilme yeteneğinde olmak, iş kabulü için hür olmak 65 yaşından küçük olmak, işsizlik, kendi isteği ile işten ayrılma sonucu olmamak, kendi kusuru yüzünden işten çıkarılma sonucu olmamak, teklif edilen uygun işi kabul etmeme yüzünden olmamak lâzımdır. (Bu husus ayrıca işsizlik yardımına da uygulanabilir.)

İşsizlik yardımı : Son yıl zarfında bir işyerinde 150 gün para mukabilinde çalışmış olmak, Ev halkının diğer gelirleri ve alınan aile yardımları muayyen bir cizginin altında olmak lâzımdır. (İşsizliğin 4 üncü ayından itibaren uygulanmaya başlar).

YÖNETİCİ

Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, programların genel gözetimini sağlar.

Milli İstihdam Dairesi, bölgesel ve mahallî iş büroları eliyle bahsedilen işsizlik yardımlarını ve gelen talepleri kontrol eder.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM (Devamlı malûlûk hariç)

İşsizli ksigortası : Şahsın normal gelirinin % 40'ı (Asgari miktar günde 11,20 frank) kadar olup 3 ay süre ile ödenir; bu müddetten sonra normal kazancın % 35'ine indirilir. (Asgari miktar günde 9,74 franktır).

Bu miktarlar 9 ay süre ile ödenir (50 yaşından fazla olan şahıslar için bu süre 20-40 aya kadar uzatılır.

İşsizlik yardımı : (İşsizlik sigortası yardımı ile birlikte ödenir); Üç ay süre ile gelir testine tabi olmaksızın günde 8,30 frank ödenir; bundan sonraki süre için gelir testine tabi olup günde 7,35 franka iner.

Sigortalının ölümü halinde dul eşine sigortalıya ödemekte olan yardımın 120 katı ödenir.

Bakılan kimseler için ayrıca 3,30 frank zam ödenir. Bu zam ilgilinin çalışmayan eşine ve bakıma muhtaç ana veya babaya ödenir.

En yüksek yardım : İşsizlik sigortası ödeneği ve işsizlik yardımı olarak toplam ev halkının ortalama gelirinin % 90'ı kadardır. (bakıma muhtaç kimseler varsa % 95'dir)

Süre : Sınırsızdır, fakat her yıl sonunda % 10 indirilir.

ÖRGÜT

İş Büroları, işveren-işçi yönünden iki taraflı yönetim örgütleri eliyle işsizlik sigortasını ve birleştirilmiş işsizlik yardımlarını yönetir.

Yukarıda sözü edilen örgütlerin hiç birinin bulunmadığı yerlerde bu yardımların ödemelerini Belediyeler yapar.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

AİLE YARDIMARI

İlk Kanun : 1932

KAPSAM

Aile yardımları : paralı bir işte çalışanlar, sosyal sigortalılar ve ayrıca paralı bir işe girmek imkânı olmıyan şahıslar;

(Tarım işçileri, demiryolu işçileri ve kamu hizmetleri işçileri için aynı yardımları sağlayan özel sistemler mevcuttur.)

Tek-ücret yardımları : 1 veya daha fazla çocuklu yardıma müstahak bütün aileler.

Doğum öncesi ve doğum yardımları : Bütün annelere verilir.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1946 (1972 de yapılan değişikliklerle)
iş eililiği bir sistemdir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Hiçbir şey ödemez, yalnız serbest çalışanlar yaptıkları iş'in durumuna göre gelirlerinin % 4,5 - % 6,5 ini öderler.

İşveren : Bordro tutarının % 10,5 ini öder.

Devlet : Birşey ödemez.

Prim ödemek için gerekli azami gelir tavanı : Ayda 2.040 frank'tır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Aile yardımları : Aile'de 16 yaşından küçük 2 veya daha fazla çocuk bulunmalıdır. (Öğrenci veya malûl ise veya evde çalışan kız çocuğu ise 20 yaşından küçük olmalıdır.) (Azami gelir limitine tabidir):

Tek ücret yardımları : Aile'de ücret ile çalışan sadece 1 kişi bulunmalı 1 veya daha fazla çocuk olmalıdır. (Üç yaşından küçük bir veya daha fazla çocuk yahut üç yaşından küçük çocuk yoksa üç yaşından büyük birden fazla çocuk)

Çalışmayan eşi için yardım (gelir limitine tabidir) üç yaşından küçük bir veya daha fazla çocuğu yada üç yaşından fazla olan 2-6 çocuk olana verilir.

Doğum öncesi yardımları : 3 muayene sonucu verilir.

Doğum yardımı : Fransız vatandaşı olmak, birinci doğumdan sonra 3 yıl içinde doğurmuş olmak lâzımdır.

YÖNETİCİ

Sosyal İşler Bakanlığı, genel gözetimde bulunur, gerekli kuralların çıkarılmasına çalışır.

Milli Aile Yardımları Sandığı, yardım sandıklarının koordinesini ve mali yönden eşitlendirilmesini sağlar.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM**(Devamlı malûlîlûk hariç)**

Aile yardımları : İkinci çocuk için şahsın almakta olduğu «esas ücret»in % 22'si, 3 üncü ve 4 üncü çocuklar için % 37 si ve 5 nci ve müteakkip her çocuk için % 33 ü ödenir, veyahutta 415,50 frank ödenir.

Tek ücret yardımı (yukarıdaki yardıma ilâve olarak) : 3 yaşından küçük bir veya daha fazla sayıda çocuk için 194,50 frank'ın % 50 si ödenir, aksi halde 1 nci çocuk için 194,50 frank'ın % 20'si 2 nci çocuk için % 40'ı 3 üncü çocuk için % 50'si ödenir. Bu çocukların yaşı üç veya daha çok olmalıdır.

Doğum öncesi yardımı : Yukarıda bahsedilen esas ücretin % 22'si 9 ay süre ile ödenir.

Doğum yardımı : Her doğum için yukarıda bahis olunan esas ücret'in % 260'ı ödenir. Babaya doğumda verilen üç gün izin ücreti sandıktan ödenir.

Sigortalının ölümü halinde yardım : Kısmî yetime ayda 68,73 frank, tam yetime 137,46 frank ödenir. Bir veya daha fazla çocuk için uygulanan tek ücret yardımını gibidir.

Çalışmayan eş için yardım üç yaşından küçük 2 çocuğa kadar 194,50 frankın % 10'u kadarı aksi takdirde üç çocuk için % 20'si kadarı üç yaşından fazla 6 veya daha fazla çocuk için bu miktar % 50 ye kadar yükseltilir.

ÖRGÜT

İki taraflı yönetici bir kuruluştur.

Aile Yardım Sandıkları : Münferit bölge ve işkolları içinde program'ın yönetimini sağlar; iki taraflı kuruluşlarca yönetilir.

HOLLANDA

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

YAŞLILIK, MALÛLLÛK. ÖLÛM

İlk Kanun : 1913.

Bugünkü Kanun : 1956 (ayşılık maaşı) ve

KAPSAM

Hollanda'da yaşayan herkes (yaşlılık ve dul - yetim maaşları) ve çalışanlar (malûllük maaşı)

Devlet personeli için özel bir sistem mevcuttur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

1966 (malûllük maaşı)

Bir sosyal sigorta sistemidir.

(1 guilder 27.6 Amerikan centi'ne eşittir.)

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Yaşlılık, dul ve yetim, malûllük sigortası için sırası ile normal gelirin % 10,4 ini, % 1,6 ini ve ‰ 2.55 sini öder. Dar gelirli ler bu primleri ödemezler.

İşveren : Sadece malûllük sigortası için bordro tutarının ‰ 5.25 unu öder.

Devlet : Dar gelirli ler ve program açığını kapatmak için devlet yardım eder.

Prim ödemek için azami gelir tavanı : Ayda 2.025 guilder'dir. (Malûlliyet için 2.630 guilderdir).

Yukarıda bahsolunan malûllük ve dul - yetim sigorta primleri ayrıca iş kazası maaşlarını da finanse eder.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Yaşlılık aylığı : 65 yaşında olmak lâzımdır. tam maaş için 15 yaşından 64 yaşına kadar her yıl muntazaman prim ödemek gerekir aksi halde aylıkta kesinti olur (1957 yılı öncesi için ilgili şahıs Hollanda vatandaşı ise ve Hollanda'da yaşıyorsa veya 59 yaşından sonra 6 yıl Hollanda'da yaşamış ise aylığında kesinti yapılmaz). İlgili'nin emekliye ayrılması gerekmez. Yabancı memleketlerde de ödeme yapılabilir.

Malûllük aylığı : Tam maaşa hak kazanabilmek için kendine uygun bir işte para kazanma gücünü % 80 nisbetinde kaybetmiş olmak veya kısmî aylığa hak kazanabilmek için kazanma gücünün % 15-80'inj kaybetmiş olmak lâzımdır. Malûl olduğu tarihte sigortalı olmak gerekir.

Dul - yetim aylığı : Ölen'in sigortalı olması ve geriye kalan dul'un belirtilen kategori'de olması veya şahsın tam yetim olması gerektir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(devamlı malûllük hariç)

Yaşlılık aylığı : Tam aylık ayda 492.50 giulder'dir Her yaştaki karı için ek yardım : ayda 205 giulderdir.
Mazeretsiz prim ödenmeyen her yıl için maaşta % 2 oranında bir kesinti yapılır.

Öcret indeksinde vaki % 3 değişmeler karşısında bu maaşlar ayarlanır.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK
VE HASTALIK YARDIMLARI**

Malûllük aylığı : Malûllük nisbeti % 80'den çok ise normal gelirin % 80'i kadar aylık ödenir. Ençok aylık 644 guilderdir.

Devamlı bakım için ek yardım : Normal gelirin % 20 si kadardır.

Kısmî malûllük : Malûllük nisbeti % 15-80 arasında ise normal gelirin % 10-65'i kadar aylık ödenir. Bu husus ilgili kanundaki cetvel'e göre saptanır.

Bu maaşlar, ücret indekslerinde vâki değişmelere göre yılda iki defa otomatik olarak ayarlanır.

YÖNETİCİ

Sosyal İşler ve Sağlık Bakanlığı genel gözetimde bulunur. Sosyal Sigortalar Bankası yaşlılık ve dul - yetim maaşlarının yönetimini işveren - işçi mahalli Çalışma Kurulları yardımı ile yapar. Banka üçlü bir kurul tarafından yönetilir. Her işkolu için mevcut olan işkolu derneği o işkolu içindeki

DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER İÇİN HASTALIK YARDIMI

Dul aylığı : Çocuğa bakıyorsa ayda 697.50 guilder aylık alır veya 40-64 yaşlarında ise veya % 50 nisbetinde malûl ise ayda 492.50 guilder alır. Ayda 492.50 guilder aylık 27 yaşından küçük ve çocuksuz olan dul'a 6 ay ödenir. Dul 26 yaşından büyük ise bu 6 ay'a ilâveten her yaş yılı için 1 ay fazla maaş ödenir.

Yetim aylığı : 10 yaşından küçük her tam yetim'e ayda 159 guilder ödenir. Yaşı 10-16 arasında ise ayda 234 guilder ve çocuk öğrenci veya malûl ise ve yaşı 16-27 arasında ise 305 guilder.

Ücret indeks'inde vâki değişmelere göre bu maaşlar yılda iki defa otomatik olarak ayarlanır.

ÖRGÜT

malûllük maaşlarını yönetir, ayrıca yurt çapında üyeliği mecburi olan işveren, işçi teşekkülleri ve iki taraflı devlet yönetim kurulları bu işleri yürütür. Bölgesel ve mahalli dernek merkez ve şubeleri istekleri alır ve ödemeleri yapar. Millî gelirler dairesi primlerin toplanması ile ilgilenir.

HOLLANDA

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

HASTALIK ve ANALIK

İlk Kanun: 1913

Bugünkü Kanunlar : 1952(nakdi yardımlar)
ve 1964 (hastalık yardımları)

KAPSAM

Yılda 12.400 guilder'den fazla kazanmayan işçilerdir. Bu şahıslar tasdikli hastalık yardım sandıklarına üye olmalıdırlar.

Yıllık gelirleri belirtilen miktarlardan az olan diğer kimseler ve yardım maaşı alanlar için hastalık yardım sandıklarına girmek ihtiyaridir.

Madenciler, demiryolcular, denizciler, devlet personeli, ve diğer bazı gruplar için özel sistemler mevcuttur.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Hastalık ve doğum yardımları : Tasdikli hastalık sandığına üye olmak gerekir. (işkolu itibariyle otomatik olarak sandığa üye olanlar veya kendi arzusu ile sandığa üye olanlar). Asgari prim ödeme süresi şartı yoktur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bir sosyal sigorta sistemidir ayrı fakat biri biri içine giren nakdî ve hastalık yardımları programlarıdır.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Gelirinin % 5,45 ini öder (% 4,45'i hastalık yardımı için ve % 1 i nakdi yardım içindir.)

İşveren : Bordro toplamının % 13.15'ini öder (Bunun % 4.45'i hastalık yardımları için, % 6.1'e nakdi yardım için ve % 2,6'sı uzun süren hastalıklar içindir.)

Devlet : Dar gelirli şahısların ihtiyari katılmalarına yönelik yardım sağlar. Doğumdan itibaren sakatlar için tamamını öder .

Prim ödeme ve yardım sağlama için en yüksek gelir sınırı ayda 2.630 guilderdir. Hastalık yardımı olabilmek için şahsın saptanan azamî geliri 1480 guilderdir.

Yukarıda bahsolunan primler ayrıca kısa süreli iş kazası yardımlarını da finanse eder.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR (Devamlı malûllük hariç)

Hastalık yardımı : Gelirin % 80'i kadar olup günde azami 125 guildere kadardır. 2 günlük bekleme süresinden sonra 52 hafta'ya kadar ödeme yapılır.

Doğum yardımı : Gelirin % 100'ü olup, doğumdan 6 hafta önce başlar, 6 hafta sonrasına kadar devam eder.

Doğum ödeneği : Hastane veya evde bakım yardımı olarak günde 69 gülderdir.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÜLLÜK
VE HASTALIK YARDIMLARI**

Hastalık yardımı : Sözleşmeli, doktor, hastane ve eczanelerce yapılan hizmetlerden oluşur. Bu hizmetlerin paraları hastalık yardım sandıklarından doğrudan yapılır. Bu hizmetler genel ve uzman doktorlar bakımı, hastane bakımı, laboratuvar hizmetleri, ilaç, sınırlı diş bakımı, doğum bakımı, tıbbî araçlar ve taşıma hizmetlerini ihtiva eder.

Hasta şahıs, sanatoryum bakımı, takma uzuv ve taşıma ücretlerine kısmen iştirak eder.

Azami süre: Sınırsızdır, Ancak 1968 yılından beri uzun süren hastalıklarda 366ncı günden itibaren hastalık sandığı ödeme yapar.

YÖNETİCİ

Sosyal İşler ve Sağlık Bakanlığı genel gözetim yapar. Yasadikli Hastalık Yardım Sandıkları ,hastalık yardımlarını yö-

**DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER
İÇİN HASTALIK YARDIMI**

Bakılanlar için hastalık yardımları : Aynen sigortalının ki, gibidir.

Doğum yardımı : Sigortalının karısına toptan olarak 55 guilder ödenir.

Ölüm yardımı : İçinde bulunulan ayın geri kalan kısmı ile bunu atkip eden iki ay gelir toplamının % 100'ü kadardır.

ÖRGÜT

netir; üçlü Hastalık Yardım Fonu Kurulu'nca kontrol edilir. Takriben 99 sandık halen faaliyettedir. İşkolu dernekleri, her işkolundaki nakdi yardımları yönetir.

HOLLANDA

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞ KAZASI

İlk Kanun : 1901

Bugünkü Kanunlar : 1952 (kısa vadeli yar-

KAPSAM

Bütün çalışan şahısları kapsar.

Demiryolu ve Devlet personeli için ayrı sistemler vardır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İş kazası yardımları : Asgari bir hak kazanma süresi yoktur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

dımlar 1959 (Dul-yetim maaşları) ve 1966
(malûllük maaşları)
Bir sosyal sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Yukarıda HASTALIK ve ANALIK bahsindeki maaşlara ve hastalık sigortasına ödenen primlere bakınız.

şveren : HASTALIK ve ANALIK bahsindeki maaş ve sigorta primlerinin aynıdır.

Devlet : HASTALIK ve ANALIK bahsindeki maaş ve sigorta primlerinin aynıdır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM (devamlı malûllük hariç)

Geçici malûllük yardımı (iş kazası): Şahsın normal kazancının % 80'i kadardır. Malûllüğün ilk gününden ödeme başlar 52 hafta devam eder.

**SİGORTALI ŞÇİLER İÇİN DEVAMLILIK MALÜLLÜK ve
HASTALIK YARDIMI**

Devamlı malûllük geliri (iş kazası) :

Malûllük derecesi % 80 ise, şahsın normal gelirinin % 80'i kadardır.

Devamlı bakım ek yardım : Normal gelirin % 20 si kadardır.

Kısmi malûllük : Malûllük derecesi % 15-80 ise normal gelirin % 10-65'i kadar olup ödenecek yardım, kanundaki cetvele göre saptanır.

Hastalık yardımı (iş kazası) : Tedavi, ameliyat, diş tedavisi, hastane, ilaç ve tıbbî aletleri ve rehabilitasyonu ihtiva eder.

YÖNETİCİ

Sosyal İşler ve Sağlık Bakanlığı, genel gözetim yapar. İşkolu dernekleri, her işkolunda ödenen nakdi yardımları yönetir.

DUL — YETİM MAAŞLARI ve BAKILANLAR İÇİN HASTALIK YARDIMLARI

Dul geliri : Bir çocuğa bakıyorsa ayda 697.50 guilder ödenir veya 60-64 yaşlarında veya % 50 malûl ise 492.50 guilderdir. 27 yaşından küçük ve çocuksuz dula da ayda 492.50 guilder 6 ay ödenir. Dul 26 yaşın üzerinde ise bu 6 aya ilâveten her tam yaş için bir aylık ilâve edilir.

Yetim geliri : 10 yaşından küçük her tam yetim ayda 159 guilder; 10-16 yaşlarındakilere 234 guilder ve çocuk öğrenci veya malûl ve yaşı 16-27 olanlara 305 guilder ödenir. Ücret indekslerinde vaki değişmelerde bütün maaşlar her altı ayda ayarlanır.

Ölüm yardımı : İçinde bulunan ayın geri kalan kısmı ile bunun takip eden iki aylığa eşittir.

ÖRGÜT

Tasdikli hastalık yardım sandıkları, hastalık yardımlarını yönetir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞSİZLİK

İlk Kanun : 1916

Bugünkü Kanun : 1949 ve 1964

KAPSAM

Bütün çalışan kimseleri ihtiva eder.

İstisnalar : Ev hizmetkârları, geçici olarak çalışanlar ve devlet personeli.

Birçok memurlar her iki sisteme, işkolu «bekleme yardımı» sistemine ve genel işsizlik yardımı sistemine dahildir. Geri kalanlar sadece ikinci sisteme dahildirler.

HOLLANDA

ve PROGRAM CİNSLERİ

İkili işkolu ve genel, zorunlu sigorta sistemi.
midir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : İşkolu'na göre gelirinin % 0.6 ilâ 4.0 ünü öder. ;bunun % 0.5 i genel program için, geri kalanı işkolu'nun beklemeli yardım programı içindedir).

İşveren : İşkolu'na göre bordro tutarı'nın % 0.6 ilâ 4.0 ü kadar öder (bu miktarın % 0.5 i genel program için, geri kalanı işkolu beklemeli yardım programı içindir).

Devlet : Toplam sigortalı gelirinin % 0.4 ü kadar öder. (sadece genel program içindir). Ayrıca sosyal yardımların tamamını öder.

Prim ödeme ve yardım görebilmek için azami gelir. Ayda 1.958 guilderdir

HAK KAZANMAK İÇİN GEREKLİ ŞARTLAR

İşsizlik yardımları : İşkolu beklemeli yardımlar için, son 12 ay zarfında 130 gün çalışmış olmak gerekir. Genel işsizlik yardımları için herhangi bir işkolunda son 12 ay içinde 65 gün çalışmış olmak lâzımdır.

İş yapmaya hazır ve istekli olmak; iş bulmak için yeterli kadar gayret sarfetmek; ve umumi iş ve işçi bürolarına kayıtlı olmak gereklidir.

İşsizlik kendi isteği ile işten ayrılma sonucu olmamak, kötü hali yüzünden işten çıkarılma sonucu olmamak, grev veya lokavt sonucu olmamak, kendisine yapılan uygun iş teklifini reddetme sonucu olmamak veya kendisine teklif olunan eğitim imkânlarını reddetme sonucu olmamak lâzımdır.

YÖNETİCİ

Sosyal İşler ve Sağlık Bakanlığı, genel gözetim yapar. Genel İşsizlik Yardım Sandığı, Genel İşsizlik yardımlarını gözetimini yapar; bu sandık üçlü bir kurul tarafından idare edilir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM

İşsizlik yardımı : Normal gelirin % 80 i kadardır. Bekleme süresi : Muhtelif işkolları arasında bu süre değişir. Süre işkolu derneklerince saptanır.

Azami süre : İşkolu sistemlerine tabi işçiler 40 gün kadar beklemeli yardım alırlar, bundan sonra 90 gün genel yardım alırlar. Diğerleri 130 güne kadar genel yardım alırlar. Ayrıca bu yardım ödemeleri sona eren ihtiyaç sahibi işsizlere, ek yardımlar yapılır.

ÖRGÜT

İşkolu dernekleri, her işkolunda yapılan beklemeli yardımları yönetir. Bölgesel ve mahalli merkez ve şubeler talepleri alır ve ödemeleri yapar.

HOLLANDA

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

AİLE YARDIMLARI

İlk Kanun : 1939

Bugünkü Kanunlar : 1962 (bir işyerinde çalışanlar, serbest

KAPSAM

3 veya daha fazla sayıda çocuğu olan bütün Hollanda'da yaşayanlar, ayrıca bir veya daha çok sayıda çocuklu ve bir işyerinde çalışan ve serbest çalışanlar ile sosyal sigortalı dar gelirliiler.

Devlet memurları için ayrı bir sistem vardır.

HAK KAZANMAK İÇİN GEREKLİ ŞARTLAR

Aile yardımları : Çocuk 16 yaşından küçük olmalıdır (öğrenci veya malûl ise 27 yaşından küçük olmalıdır). Serbest çalışanlar 1 nci ve 2 nci çocukları için yardım alabilmek için yıllık gelirleri 10.500 guilderden az olmalıdır.

Bir yerde çalışmayan şahıslar ancak 3 üncü çocukları için yardım alabilirler.

YÖNETİCİ

Sosyal İşler ve Sağlık Bakanlığı, genel gözetim yapar. İşkolu dernekleri her işkolunda yapılan yardımları yönetir; büyük işverenler, kendi işçilerine bu yardımları kendileri öder.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

çalışanlar ve Hollandada yaşayanlar için 3 Kanundur.)
Yurt çapında ve yapılan iş ile ilgili ikili sistemdir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir işyerinde çalışanlar, hiçbir şey ödemezler. Serbest çalışanlar ve çalışmayanlar, net gelirlerinin % 1,8 i kadar öderler.

İşveren : Bordronun % 5 i kadar öder (yurt çapındaki program için % 1,8; işçi ve memur programı için % 3,2 öder).

Devlet : Serbest çalışanlar ve sigortadan maaş alanların 1 nci ve 2 nci çocuklarına ödenen yardımın tamamını karşılar

Prim ödemek için gerekli en yüksek gelir : Ayda 1.350 guilderdir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM)
(Devamlı malûllük hariç)

Aile yardımı : 1 nci çocuk için, ayda 164.58 guilder olup bu miktar 8 nci çocukta ve müteakip her çocuk için ayda 319. 80 guildere yükselir.

ÖRGÜT

derneğe ödenen prim fazlalık ve açığını kendileri halleder. Sosyal Sigorta Bankası, Çalışmayanlar ve sigortadan maaş alanlar'a ödenen yardımları bölgesel Çalışma Kurulu vasıtası ile yönetir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

YAŞLILIK, MALÛLLÜK, ÖLÜM

İlk Kanunlar : 1908 (Yaşlılık Aylığı)

1911 (Malûllük sigortası) ve

1925 (Malûllük ve dul-yetim sigortası)

KAPSAM

Bütün vatandaşları kapsar. Yıllık gelirleri 312 Sterlinden az olan evli kadınlar, serbest çalışanlar ve hiç çalışmayanlar için ihtiyaridir.

Ücretleri haftada 9 Sterlinden yüksek olan işçiler için kademeli yardım uygulanmaktadır. (Özel bir programla buna eşit bir yardım sağlandığı takdirde, bu kademeli yardımlardan vaz geçilebilir).

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanunlar : 1965 (Millî Sigorta)

1966 (Ek Yardımlar) ve

1969 (Primler ve Yardımlar)

Bir sosyal sigorta sistemidir.

1 Sterlin 2,60 Amerikan dolarıdır.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Erkek işçiler haftada 0.88 Sterlin, kadın işçiler haftada 0.75 Sterlin öder. Ayrıca haftalık 9-48 Sterlin olan ücretin % 4,75'i (kademeli plândan vazgeçmiş olan erkek işçileri 1 Sterlin, kadın işçiler 0.83 Sterlinden ayrıca 9-18 Sterlin haftalık ücretten % 0.5, 18-48'e kadar olan ücretin % 4,75'i kadar ödenir.) Serbest çalışanlardan erkekler 1,68 Sterlin, kadınlar 1.40 Sterlin, çalışmayan erkekler 1.33 Sterlin, kadınlar 1.40 Sterlin öderler.

İşveren : Erkek işçiler için haftada 1.05 Kadın işçiler için 0.89 Sterlin, ayrıca haftalık 19-48 arasındaki ücretlerin % 4.75'ini öder. (Kademeli plândan vazgeçmiş olan erkek işçiler için 1.17 Sterlin, kadın işçiler için 0.97 sterlin, ayrıca 9 - 18 arasındaki haftalık ücretlerin de % 0.5'ini, 18-48'e kadar olan ücretin % 4.75'i kadar ödenir.

Devlet : Yukarıda bahis olunan primlerin % 25'ini (serbest çalışanlar ve çalışmayanlar için %33 1/3 ünü) ayrıca bir defada yapılan ödemelerin ve gelir testinden sonra sağlanan aylıkların tamamını öder.

Bu maktu devlet ödemeleri ayrıca hastalık, doğum ve işsizlik yardımlarını karşılar. Kademeli primler ayrıca hastalık ve işsizlik yardımlarını finanse eder.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Yaşlılık aylığı : Erkek 65, kadın 60 Yaşında olmak, 156 hafta prim ödemiş olmak ve yılda ortalama 50 hafta prim ödemiş veya borçlandırılmış olmak (bu müddet 13-49 hafta ise maaş miktarı azaltılır.)

Erkeklerde 70, kadınlarda 65 Yaşta emeklilik mecburidir. Haftada 9.50 Sterlin üzerindeki gelirlerde yaşlılık geliri azaltılır. Denizaşırı yerlerde ayıca zam yapılır.

Malûliyet Aylığı : Malûl olmak, işçi ya da serbest çalışanlar 156 hafta prim ödemiş olmaları lâzımdır.

Dul Aylığı : 156 Hafta prim ödemiş olmak ve yılda ortalama 50 Hafta prim ödemiş olmak veya borçlandırılmış olmak (Bu süre 13-49 hafta ise indirimli maaş ödenir.) Tam yetimler için, ana babadan yalnız bir tanesi sigortalı olmalıdır. (Bunlar için en az prim ödeme süresi uygulanmaz.)

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM**(Devamlı malûllük hariç)**

Maktu yaşlılık aylığı : Haftada 6,75 Sterlindir. Bakmakla mükellef olduğu şahısar için, ayrıca çalışmayan karı için haftada 4,15 Sterin, ilk çocuk için 3,30 Sterlin, ikinci çocuk için 2.40 Sterlin ve sonraki çocuklar için 2.30'ar sterlin ödenir.

Ertelenmiş yaşlılık geliri alanlara ilâve ödenek : Emeklilik yaşından sonra her 9 haftalık prim ödeme süresi için haftada 0.06 Sterlin (karısı 60 yaşından büyük ve sigortalı değilse 0.09 Sterlindir.)

Kademeli yaşlılık aylığı : (Kademeli plândan ayrılmayan sabit ihtiyarlık aylığına ilâve olarak) erkeklerde her 7.5 Sterlinlik, Kadınlarda her 9 Sterlinlik toplam kademeli işçi primleri için haftada 0.025 Sterlin ödenir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK ve HASTALIK YARDIMI

Malûllük Aylığı : Haftada 6,75 Sterlindir. (Doğal hastalık yardımının maktu kısmına eşit olup ilgili hak kazanma şartlarını tam olarak yerine getirmişse süresi sınırsızdır. Burada özel olarak malûllük yardımı diye bir yardım yoktur.) Bakmakla mükellef olduğu şahıslar için: Çalışmayan karı için haftada 4.15 Sterlin, ilk çocuk için 3.30 Sterlin, ikinci çocuk için 2.40 Sterlin üçüncü ve daha sonraki çocuklar için 2.30 Sterlindir.

Evli Kadın veya gençler için indirimli aylık uygulanır.

Gelir testi yardımları : ihtiyaç sahibi her yaşlı kişiye haftada 6.55 Sterlin olup; yaşlı ve ihtiyaç sahibi karı-kocaya 10.65 sterlindir.

YÖNETİCİ

Sağlık ve Sosyal Güvenlik Dairesi maktu primler ve kademeli aylıkları bölge ve mahalli şubeleri yolu ile yönetir. İç gelirler dairesi , kademeli **primlerin** toplanmasını sağlar.

Sigortaya dahil olmayan işler kayıt ve sicil memurları

DUL, YETİM YARDIMLARI ve BAKILAN KİMSELER İÇİN HASTALIK YARDIMI

Geçici dul aylığı : (Bütün dullar için ilk 26 Hafta) Esas aylık haftada 9.45 Sterlin, buna ilâveten birinci çocuk için 3.30 Sterlin ikinci çocuk için 2.40 ve sonraki çocuklar için 2.30 Sterlindir. Ayrıca kocanın haftalık 9 ilâ 30 Sterlin arasındaki kazancına göre kademeli ilâve ödemesinin $\frac{1}{3}$ 'ü verilir.

Dul ana aylığı : Haftada 6.75 Sterlin ve ayrıca birinci çocuk için 3.00, ikinci çocuk için 2.40, sonraki çocuklar için 2.30 Sterlin ödenir ve ayrıca ilâve olarak gerektiğinde aile tazminatı ödenir.

Dul Aylığı : Dul kaldığında 50 Yaşında ise haftada 6.75 Sterlin (40-49 Yaşında ise her yıl için $\frac{1}{10}$ 7 indirimli)

Tam Yetimler : (Koruyucu ödeneği) her çocuk için haftada 3.30 Sterlindir.

Gelir testine tabi yardımlar : Dul karının geliri; ödediği kira çıktıktan sonra haftada 6.55 Sterline çıkaracak miktarda olur.

Ölüm yardımı : 30 Sterlindir (son yılda 45 hafta prim ödemiş olmak veya yılda ortalama 45 hafta prim ödemiş olmak, 13 - 44 hafta prim ödendiği takdirde bu yardım indirmeli olarak yapılır.)

ÖRGÜT

sigorta dışı işlerin kayıt ve tescilini yapar. (Bu plânlar sigortalılarinkine eşit maaş sağlamak, iş sona erdiğinde maaş hakkı saklı kalmak ve sağlam malî esaslara dayanmalıdır.) İlâve Yardım Komisyonu bu daire içinde gelir kontrolundan sonra ilgiyle ilâve ödenek ve tazminatı sağlar ve verir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

HASTALIK VE ANALIK

İlk Kanun : 1911

Bugünkü Kanunlar : 1946 (Milli Sağlık Hizmetleri) ve

KAPSAM

Hastalık ve Doğum İçin Nakdi Yardım : Bir işyerinde çalışan veya serbest çalışanlar (kademeli yardımlar, yıllık geliri 450 Sterlin ve daha çok olanları kapsar) yıllık geliri 312 Sterlin'den az olan evli kadınlar ve serbest çalışanlar için ihtiyaridir.

Doğum Yardımı : Yaklaşık olarak her doğum yapana ödenir.

Sağlık Yardımı : Bütün İngiltere'de yaşayanlar içindir.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

1965 (Milli Sigorta)

Çift Sosyal Sigorta (Nakdi yardım) ve milli sağlık hizmetleri sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Maktu ve kademeli ödenekler için (yaşlılık, malûllük, ölüm sigortası bahsinde ilgililer tarafından ödenen primlere bakınız).

Milli Sağlık Hizmetleri : Erkek işçiler için, haftada 0.158 Sterlin, serbest çalışan erkekler için 0.167 Sterlin veya kadın işçiler için 0.125 Sterlin ve serbest çalışan kadınlar için 0.133 Sterlindir.

İşveren : Maktu ve kademeli ödemeler (yaşlılık, malûllük, ölüm sigortası bahsinde ilgililer tarafından ödenen primlere bakınız).

Milli Sağlık Hizmetleri : Her işçi için haftada 0.083 Sterlindir.

Devlet : Maktu yardım yapar. (Yaşlılık, malûllük, ölüm sigortası bahsinde maaş, prim ve devlet yardımlarına bakınız).

Millî Sağlık Hizmetleri toplam maliyetin % 85'ini teşkil eder.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Hastalık İçin Nakdi Yardımlar : Bir işyerinde çalışanlar veya serbest çalışanlar 26 hafta prim ödemiş olmak ve son yıl içinde 50 hafta bilfiil prim ödemiş veya bunun için borçlanmış bulunmalıdır (bu süre 26-49 hafta olduğu takdirde kesintili yardım yapılır.)

Nakti Doğum Yardımları : Bir işyerinde çalışan veya serbest çalışanlar sigorta süresinin son yılında 26 hafta prim ödemiş olmalı ve son yıl zarfında 50 hafta prim ödemiş veya borçlandırılmış olmalıdır. (Bu süre 26-49 hafta olduğu takdirde kesintili yardım yapılır).

Doğum Yardımları : Kadın veya kocası tarafından 26 haftalık prim ödemiş olması ve son yıl zarfında 26 hafta prim ödemiş veya borçlandırılmış olması gerekir.

Sağlık Bakımı : Bütün İngiltere'de yaşayanlar içindir(başka bir şartı yoktur).

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Hastalık Yardımları : İşçi için haftada 6.75 Sterlin, karısı için 4.15 Sterlin, ilk çocuk için 2.10 Sterlin, ikinci çocuk için 1.20 Sterlin daha sonraki çocuklar için 1.10 Sterlin, ayrıca haftada 9-30 arasındaki gelirin $\frac{1}{3}$ 'üne eşit kademeli ilâve ödenecek. Ödeneğin azamî limiti haftalık gelirin % 85'ine eşittir.

Bu ödemeler 3 günlük bir bekleme süresinin sonunda (ilâve ödeneklerin bekleme süresi 12 gündür) ve 52 haftalığa kadar yapılır. Prim ödemeleri 156 haftadan az ve 168 gün kadar prim ödemişse bu ödeme yapılır (ek ödemeler 26 hafta için yapılır).

Doğum Yardımları : Haftada 6.75 Sterlin ve ayrıca bakmakla mükellef olduğu 1 kişi için 4.15 Sterlin, birinci çocuk için 2.10 Sterlin, ikinci çocuk için 1.20 Sterlin ve daha sonrakiler için 1.10 Sterlindir. Ödemeler doğumdan 11 hafta önce başlar, doğumdan 7 hafta sonraya kadar devam eder.

Toptan Doğum Ödeneği : 125 Sterlindir.

Gelir Testine Tabi Yardım : Yaşlılık, malûllük ve ölüm yardımlarındaki gibidir.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÜLLÜK
VE HASTALIK YARDIMLARI**

Sigortalı Yardımları : Sağlık hizmetleri sözleşmeli doktor ve eczacılar tarafından yapılır. Bu kimselerin ücretleri doğrudan Millî Sağlık Hizmetleri örgütünce ve Devlet hastahanelerince ödenir.

Sağlık Hizmetleri : Doktor bakımı, uzman hizmetleri, hastahane bakımı, doğum bakımı, diş bakımı, ilaç masrafları, tıbbî aletler, evde hemşire bakımını ihtiva eder. Hastalar her diş tedavisi için tedavinin 10 sterlinini öderler (çocuklar, hamile kadınlar ve yeni doğurmuş anneler hariçtir). Her reçete için 0.125 Sterlin öderler ve gözlük camları ile diş protezleri için maktu ücret öderler.

Süre : Sınırsızdır.

YÖNETİCİ

Sağlık ve Sosyal Güvenlik Dairesi Bölgesel ve Mahallî şubeleri kanalıyla toplanan primleri ve yapılan nakdî yardımları idare eder ve ayrıca Millî Sağlık Hizmetleri örgütü yolu ile genel olarak sağlık hizmetlerini yönetir.

**DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER İÇİN
HASTALIK YARDIMI**

Bakıma Muhtaç Kimselere Sağlık Yardımı : Aile reisindekinin aynıdır.

Karı ayrıca çalışan kadında olduğu gibi maktu yardımı alır.

ÖRGÜT

Mahallî İcra Konseyi mahalli sağlık hizmetlerini yönetir. (Genel sağlık, diş ve eczacılık hizmetleri); ayrıca takriben 15 bölgesel hastane kurulu ve mahalli sağlık teşkilatı (ev hemşireliği, ebelik vb. hizmetleri) bu hizmetleri yürütür.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞ KAZASI

İlk Kanun : 1897

KAPSAM

Eütün çalışanları ihtiva eder.

Madenciler için ilâve yardımlar sağlayan özel bir sistem vardır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İş Kazası Yardımları : Bu hususta asgarî hak kazanma süresi yoktur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1965
Bir Sosyal Sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Erkekler haftada 0.05 Sterlin, kadınlar 0.04 Sterlin öder.

İşveren : Haftada çalışan erkekler için 0.07 Sterlin, kadınlar için 0.05 Sterlin öder.

Devlet : Yukarıda görülen primler toplamının % 20'si kadar öder. Kademeli ek yardımlar ve sağlık yardımları için yukarıda hastalık ve doğum yardımları faslına mali kaynaklar kısmına bakınız.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKTİ YARDIMLAR
(Devamlı malûllük hariç)

Geçici Malûliyet Yardımı : (İş Kazası) Haftada 9.50 Sterlin maktu bir yardımdır. Karı için haftada 4.15 Sterlin, ilk çocuk için 2.10, ikinci çocuk için 1.20 Sterlin ve daha sonraki her çocuk için 1.10 Sterlin, ayrıca haftada 9-30 Sterlin arasında olan gelirin % 33 1/3 tutarında kademeli ek yardım vardır. Bu yardımın en yüksek tavanı gelirin % 85'i kadardır.

Evli kadın ve gençler için kısıtlı maktu miktarlara uygulanır. Ödemeler 3 gün bekleme süresinden sonra (ek yardım 12 gün sonra) 26 haftaya akadar devam eder.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLILIK VE HASTALIK YARDIMI

Devamlı Malûllük Geliri (İş Kazası) : % 100 malûliyet halinde haftada 11, 20 Sterlin kadardır. Malûliyetin devamlı olduğu hallerde iş göremezlik için ilâve yardım haftada 6.75 Sterlin ve ayrıca malûllük devamlı ise ayrıca bakıldığı kimseler için yardım ödenir.

Devamlı Bakım İçin İlâve Ödenek : Haftada en çok 4.50 Sterlin kadar (özel durumlarda 9.00 Sterlin) dir.

Kısmî Malûllük : % 20 malûl için haftada 2.24 Sterlin, % 90 malûl için haftada 10.08 Sterlindir (bir defadan toptan ödeme; 1/10 - % 19 malûllük için en çok 740 Sterlindir). İş değiştirme icap ediyorsa özel güçlük ilâve yardımı haftada en çok 4.48 Sterlindir.

Sağlık Yardımları : (İş Kazası) Millî sağlık hizmetleri içinde yapılır.

YÖNETİM

Sağlık ve Sosyal Güvenlik Dairesi Bölgesel ve Mahallî şubeleri vasıtasıyla ödenen prim ve yapılan nakdi yardımlar

DUL ve YETİM YARDIMLARI ve BAKILAN KİMSELER İÇİN HASTALIK YARDIMI

Dul Geliri : (İş Kazası) ilk 26 haftada 9.45 maktu bir yardım, ayrıca her çocuğa yetim maaşı ve kocanın 9-30 Sterlin arasındaki kazancının % 33 1/3'üne eşit kademe ilâve yardım ödenir. Bundan sonra ilgili 50 yaşında ise veya malûl yahut bir çocuğa bakıyorsa 7.30 Sterlin dir. Bu miktar malûl dul erkeğe de ödenir.

Yetim Geliri : (İş kazası) birinci çocuğa 3.30 Sterlin, ikinci çocuğa 2.40 Sterlin, müteakip her çocuğa 2.30 Sterlin ödenir. Geriye kalan diğer haka sahipleri, bakılmakla mükellef olunan ana, baba veya diğer akrabalar dır.

ÖRGÜT

dımları yönetir ve ayrıca Malî Sağlık Hizmetleri Ofisi kanalı ile sağlık yardımlarını yönetir.

İNGİLTERE

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞSİZLİK

İlk Kanun : 1911

KAPSAM

Bütün çalışanları kapsar (kademeli hükümler sadece yıllık ücretleri 450 Sterlin ve daha yüksek olan işçileri ihtiva eder). Evli kadınlar için ihtiyaridir.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İşsizlik Yardımları : İşçi olarak 26 hafta prim ödemiş olmak ve son yıl içinde 50 hafta prim ödemiş olmak ve son yıl içinde 50 hafta prim ödemiş veya borçlandırılmış olmak lâzımdır (bu süre 26-49 hafta olduğu takdirde kısıtlanmış yardıma hak kazanılmış olur). Çalışmaya muktedir ve hazır olmak, iş değişikliğinde kaydını yaptırmak gerekir.

İşsizlik kendi isteği ile işten ayrılma sonucu olmamak, iş hayatında kötü hali sonuc uolmamak, iş anlaşmazlığında ndoğrudan ilgisi yüzünden olmamak, kendisine yapılan uygun iş teklifini reddettiği için işten çıkarılmış olmamak, iş ve eğitim imkânlarını kullanmaması yüzünden işten çıkarılmış olmamak (diskalifiye olma süresi 6 haftaya kadardır).

YÖNETİCİ

Sağlık ve Sosyal Güvenlik Dairesi prim ve kayıtları yönetir.

Çalışma Bakanlığı, bölgesel şubeleri vasıtası ile yapılan yardım ödemelerini yönetir, vaki taleplerin alınmasını ve

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanunlar : 1965 (Milli Sigorta) ve 1966 (ilâve yardımlar)

Bir mecburi sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Daha önceki prim miktarlarına bakınız.

İşveren : Aynı.

Devlet : İş kazaları bahsindeki sigorta primleri ve yardım bahislerine bakınız. Ayrıca gelir testinden sonra ödenecek ilâve yardımların tümünü devlet öder.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKTİ YARDIMLAR
(Devamlı malûllük hariç)

İşsizlik Yardımı : (Naktî yardım) haftada 6.75 Sterlin, karısına 4.15 Sterlin, birinci çocuğa 2.10 Sterlin, ikinci çocuğa 1.20 Sterlin ve müteakip her çocuk için 1.10 Sterlin. ayrıca haftada 9.30 Sterlin olan gelirin % 33 1/3'ü kadar kademeli yardım olarak ödenir. Kademeli yardım tavanı haftalık gelirin % 85'ine kadar çıkabilir.

3 günlük bekleme süresinden sonra (ek yardım için 12 gün bekleme süresi) 52 haftaya kadar yardım ödenir (ek yardım en çok 26 hafta için ödenir).

Malî imkânları ihtiyaçlarından az olanlara gelir testinden sonra ilave yardım da ödenir.

ÖRGÜT

bu taleplere göre verilen kararlar ve yapılan ödemeleri yönetir.

Ek Yardım Komitesi gelir testi ödemeleri hususunda karar verir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

AİLE YARDIMLARI

İlk Kanun : 1945

KAPSAM

İki veya daha çok çocukluları ihtiva eder.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Aile Yardımı : Çocuk 16 yaşından (öğrenci ise 19 yaşından) küçük olmalıdır.

Son 12 ay içinde 26 hafta İngiltere'de yaşamış olmalı (yabancılar buna ilâveten son 4 yıl içinde 156 hafta burada yaşar).

YÖNETİCİ

Sağlık ve Sosyal Güvenlik Dairesi bölgesel ve mahalli

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1965

Herkesi kapsayan resmî bir sistemdir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Prim ödemez.

İşveren : Prim ödemez.

Devlet : Hepsini öder.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR
(Devamlı malûllük hariç)

Aile Yardımı : İkinci çocuk için haftada 0.90 Sterlin ve bu yardıma müstehak olan üçüncü ve müteakip her çocuk için 1 Sterlindir.

ÖRGÜT

şubeleri vasıtasıyla yardım ödemelerini yönetir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

YAŞLILIK, MALÜLLÜK, ÖLÜM

İlk Kanun : 1913

KAPSAM

Genel Aylık : İsveç'te yerleşmiş olan bütün İsveç vatandaşları ve karşılıklı anlaşmalara tabi yabancıları ihtiva eder.

Ek Aylık : Esas miktarın üzerinde para kazanan bütün işçileri ve serbest çalışanları kapsar (serbest çalışanlar bu programa katılmayabilirler).

«Esas miktar» fiyat seviyelerinde olan değişikliklere göre otomatik olarak ayarlanır.

1973 Ocağı için 7.300 krondur.

Devlet memurları için özel bir sistem uygulanır.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1962

İkili genel bir maaş ve Sosyal Sigorta sistemidir.

¹ kron 22.1 Amerikan centidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Genel aylık için... Şahıs hesaplanabilen gelirinin % 5 ini öder. Bu miktarı 18-66 yaşları arasındaki bütün vergi mükellefleri öder. Azami vergi yılda 1.500 kron-dur.

Aylık bağlandıktan sonra çalışanlar prim ödemezler. Kendi hesabına çalışanlar işveren olarak prime tabiidirler.

İşveren : Genel aylık için bir şey ödemez. Ek aylık için her işçinin esas miktar ve bunun % 7,5 kadar olan ücretinin % 10,5 u kadar öder (1973 yılında 7.300 - 54.750 Kron).

Devlet : Genel aylıklar için bu program tutarının % 70'ini öder. Ek aylıklar için bir şey ödemez.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Yaşlılık Aylığı : Her iki çeşit aylık için 67 yaşında olmak (ahut ayda % 0.6 indirimli aylık için 63-66 yaşında olmak). Genel aylık için gelir testine ve prime gerek yoktur.

Ek maaş için 3 yıl sigortalı olmak lâzımdır.
Her iki maaş için emekli olmaya lüzum yoktur.

Malûllük Aylığı : Her iki aylık için çalışma gücünü 5/6 oranında yitirmiş olmak veya kısmî aylık için çalışma gücünü 1/2 oranında yitirmiş olmak lazımdır. Genel aylık için gelir testine ve prime gerek yoktur. 57-62 yaşları arasında olan yabancılar en az 6 yıl ikâmet etmesi lâzımdır. Ek maaş almak için 3 yıl sigortalı olmak lazım.

Dul Yetim Aylıkları : Genel aylık belirli bir yaştaki dul ve yetimi, ek aylık ölen şahıs sigortadan aylık alıyor olmalı veya 3 yıl sigortalı olmalıdır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Genel Yaşlılık Aylığı : Esas miktarın % 90'ı veya yaşlı karı koca % 140'ını alır (bu aylık 1973 Ocağında 548 veya 852 krondur). Ödemesi 70 yaşına kadar geri kalmış olanlar, bekletildikleri her yıl için ayda % 0.6 oranından fazla alırlar.

Ek Yaşlılık Aylığı : 1.Temmuz.1972 ve 1973'ten sonra esas aylığın % 12 - % 15 (bu oran esas aylık ile ilgili olarak değişir). 16 yaşından küçük her çocuk için esas aylığın % 25'i (aile tahsisatı dışında).

Konut Yardımı : Belediye imkân testinden sonra yapılır. Fiyat değişikliklerinde otomatik olarak ayarlanır.

Esas Aylıkla İlgili Kazançlar : Esas miktarla 1960 yılından itibaren yıllık ortalama kazacın farkının % 60'ı kadar (tam aylığa hak kazanabilmek için 1980'e kadar en az 20 yıl sigortalı olmak, 1980'den sonrası için 30 yıldır). Sigortalılık süresi noksan olanların aylıkları azaltılır.

Ödeme 70 yaşına kadar geri kalmış olanlar bekledikleri her yıl için ayda % 0.6 oranda artırılır.

Fiyat değişikliklerinde kazançlar ve aylıklar otomatik olarak ayarlanır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK VE HASTALIK YARDIMI

Genel Malûllük Aylığı : Esas miktarın % 90 ını, karı-koca için % 140 ını alır (bu aylık 1973 Ocağında 548 ilâ 852 kron arasındadır).

Ek malûllük ödemesi 1.Temmuz.1972 ve Temmuz/1973'den sonra esas aylığın % 12'si - % 15 (Bu oran esas aylıkla ilgili olarak değişir).

Devamlı Bakım Ödemesi : Esas miktarın % 30'udur.

16 yaşından küçük her çocuk için % 25'i (aile tahsisatı dışında).

Konut Yardımı : Belediye ve imkân testinden sonra yapılır.

Kısmî Malûllük Aylığı : % 67 - % 83 oranı için tam malûllük aylığının 2/3'ü kadar. % 50 - % 66 arası için tam malûllük aylığının 1/2'si kadardır.

Fiyat değişikliklerinde otomatik olarak ayarlanır.

Malûllük Aylığı ile İlgili Ek Ödeme : 65 yaşına kadar çalışmış gibi hesaplanır. Yıllık 7.300 - 54.750 Kron arasındaki gelir ortalamasının % 3'ü alınır, bu miktar sigortalılık süresi ile çarpılır.

En fazla aylık şahsın gelirinin % 60'ı kadardır.

Kısmî aylık, % 67 - % 83 arası için 2/3'ü; % 50 - % 66'sı arası 1/2 si kadardır. Fiyat değişikliklerinde kazançlar ve aylıklar otomatik olarak ayarlanır.

YÖNETİCİ

Sosyal İşler Bakanlığı, genel gözetim yapar.

Millî Sosyal Sigorta Kurulu Bölgesel Sosyal Sigorta kuruluşları vasıtası ile programı yönetir.

Çalışanlar ve kendi hesabına çalışanların primleri gelir vergisi ile beraber ödenir. İşverenlerin ödediği primler

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÜLLÜK ve HASTALIK YARDIMLARI

Genel Dul Maaşı : 16 yaşından küçük çocuklara bakıyorsa yahut kocası öldüğü vakit 50 yaşında 5 yıllık evli ise esas miktarın % 90'ı kadardır. 34-49 arasında ve çocuğu yoksa en az 5 yıldanberi evli ve 50'nin altındaki her yıl için 1/15'i kadar azaltılır.

Ek Ödemeler : 1.Temmuz.1972 - 1.Temmuz.1973'ten sonra esas aylığı % 12 - % 15'idir (bu oran esas aylık ile ilgili olarak değişir).

Konut Yardımı : Belediye ve imkan testinden sonra verilir.

Genel Yetim Aylığı : 16 yaşından küçük her yetim için esas miktarın % 25'i kadardır. Tam yetim için ise % 35'i kadardır.

Ek Dul ve Yetim Aylığı : Dul, sigortalı şahsın sigorta aylığının % 40'ı kadardır. Dul çocuklar ise sigortalı aylığın % 35'i kadardır.

19 yaşına kadar yetimlerde ilk çocuk için % 15, diğerleri için % 10'dur.

Tam yetimler için % 40'dır. Fiyat değişmelerine göre ayarlanır.

ÖRGÜT

Milli Sosyal Sigorta Kurulunca toplanır.

Ek maaş ve ödenekler için gereken paralar üç adet üç taraflı kuruluş vasıtası ile yönetilir. Bu yönetim işi kamu işçileri büyük özel firma işçileri, ve serbest çalışanlar adına yürütülür.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

HASTALIK ve ANALIK

İlk Kanun : 1891 (Nakdi Yardım) ve 1931 (Hastalık Yardımı)

KAPSAM

Mali Yardım : Para karşılığı bir işte çalışan ve yılda 1800 Kron veya daha çok kazanan şahıslarla, ev kadınlarının çoğu bu sigorta kapsamına girer.

Hastalık Yardımı : Bütün İsveç'de oturanlar, (16 yaşından küçük çocuklar ana ve babalarının sigortalılığından yararlanır).

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1962

Bir Sosya Sigorta sistemidir.

(Nakdi ve hastalık yardımları)

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Stokholm şehri içinde hastalık yardımı için yılda 125 Kron öder ve nakdi yardım için yılda 125 - 624 Krin öder. Bu miktarlar şahsın gelirine göre değişir. Diğer şehirlerde ortalama bu miktarın % 10'u kadar noksan ödeme yapılır. Şahsın yıllık geliri 1800 Kronun altında ise ve kendisi sigortadan aylık alıyorsa hiç prim ödemez. (Bu primler ödenen yardımlar toplamının % 25'ini karşılar).

İşveren : Bordro tutarının % 3,2'sini öder. Yıllık geliri 54. 750 Kronun üzerindeki işçiler bunun dışında tutulmuştur. (Bu primler ödenen yardım toplamının % 40'ını karşılar).

Devlet : Esas nakdi yardım toplamının % 55'ini öder, ayrıca doğum yardımları, hastahane masraflarının çoğunu, ilaç masraflarının bir kısmını, dar gelirli şahıslara ait primleri ve diğer devlet iştiraklerini öder. (Bu ödemeler yardım toplamının % 35'ini karşılar).

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Hastalık, İlâç ve Doğum Yardımları : Bunlar için asgarî bir sigortalılık süresi yoktur.

Nakdi Doğum Yardımları : Yılda 2600 Kron veya daha fazla kazanan ve doğumdan 9 ay önce sigortaya kayıt olmuş kimseler bu yardıma hak kazanırlar.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük harıç)

Hastalık Yardımı : Günde 6 Kron olup bütün sigortalılar içindir. Buna ilâveten gelir gruplarına göre günde 1-46 Kron ödenir. (Bu gelir gurubları yılda en az 2.600 Kron kazanan şahısları ihtiva eder).

Çocuk Zamları : 16 yaşından küçük 1-2 çocuk için günde 1 Kron, 3-4 çocuk için günde 2 Kron, 5 ve daha fazla çocuk için günde 3 kron ödenir.

İlgili şahıs çalışamaz duruma geldikten 2 gün sonra ödemeler başlar ve hafta için 7 gün ödeme yapılır azamî 180 günle sınırlıdır.

Doğum Yardımı : Bütün sigortalılar için günde 6 krondur ve buna ilâveten günde 1-46 kron ödenir. (Bu ödeme gelir sınıfına tabidir ve 180 gün ile sınırlıdır).

Doğum Ödeneği : 1.800 Kron toptan ödeme yapılır, ayrıca her fazla çocuk için 540 Kron ödenir (300 Krona kadar avans verebilir).

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÛK VE
HASTALIK YARDIMI**

Hastalık Yardımı : Sigortalı beher vizite için 12 Kron öder. Evde ise bu 20 Kron dur. (Bu ödemeler toplam ücretin % 20 - % 30'u civarındadır).

Ayrıca özel ve resmî hastahanelerde ücretsiz bakım, bazı kronik hastalıklar için bedava ilâç, diğer ilâçlar için yarım ücret, doğum masrafları, doğum sonrası bakım masrafları, seyahat masraflarının bir kısmının iadesi, sınırlı dış bakımı, okul çocuklarına bedava dış bakımı ve belirli tıbbî ilâç ve gereçlerden yararlanırlar.

Gelirliler için bu yılda 365 gün bedava hastahane bakımı olarak sınırlandırılmıştır. Daha sonrası için ilgili günde 10 Kron öder.

Diğerleri için sınırsızdır.

YÖNETİCİ

Sosyal İşler Bakanlığı, genel denetim yapar.
Bölgesel ve mahallî sosya sigorta kuruluşları programı uygular.

**DUL, YETİM YARDIMLARI ve BAKILAN KİMSELER İÇİN
HASTALIK YARDIMI**

Bakılanlar İçin Hastalık Yardımı : Aile reisindeki gibidir.

Doğum Yardımı : 1800 Kron toptan ödeme yapılır. Ayrıca her fazla çocuk için 540 Kron ödenir.

ÖRGÜT

Sigortalı şahısların primleri gelir vergisi ile beraber ödenir. İşverenlerin ödediği primler Millî Sosyal Sigorta Kurulunca toplanır.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞ KAZASI

İlk Kanun : 1901

KAPSAM

Özel ve resmi sektör işçilerini kapsar.

İstisnalar : Aile içinde çalışanlar ve devlet memurları eşit korunmaya tabidir.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İş Kazaları Yardımları : Hak kazanmak için asgarî bir süre yoktur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1954 (Yardımlar ilk 90 gün 1962 tarihli Sosyal Sigortalar kanunu ile karşılanır).
Özel niktelikte mecburi bir sigortadır.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir şey ödemez. (Yalnız hastalık sigortası için prim öder. Hastalık Sigortası hastalığın ilk 90 günü için yardım sağlar).

İşveren : Bordro toplamı üzerinden % 0,35'i prim öder. İş rizikosuna göre % 0.05 arasında değişen prim bu miktara dahildir. (Yılda 54.750 Krondan fazla ücret kazanan işçiler buna dahil değildir).

Devlet : Hiç ödemez. Fakat hastalık sigortası için bazı yardımlarda bulunur. Bu haklardan yararlanmak için azami gelir esas miktarın 5 katıdır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR (devamlı malûllük hariç)

Geçici Malûllük Yardımı : (İş Kazası) Sigortalı şahsın gelir grubuna göre günde 6-52 Krondur.

Çocuk Zammı : 1-2 çocuk için günde 1 Kron, 3-4 çocuk için 2 Kron, 5 ve daha fazla çocuk için günde 3 krondur. İş göremezliğin ikinci gününden itibaren ödenmeye başlar, şahıs iyileşinceye kadar veya devamlı malûl olduğu saptanıncaya kadar devam eder (ilk 90 gün hastalık sigortası tarafından ödenir, ondan sonra iş kazaları sigortası tarafından ödenir).

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK ve HASTALIK YARDIMI

Devamlı Malûllük Geliri : (İş Kazası) % 100 malûllükte gelirinin 11/12'si kadardır. Azami yılda 24.544 Krondur.

Kısmî Malûllük : Malûllüğü % 10 veya daha fazla ise tam malûllük gelirinin malûllük derecesi oranındaki kısım kadardır.

Malûllük % 50'den fazla ise devamlı malûliyet gelirinin % 25'ine kadar genel ve tamamlayıcı malûliyet geliri olarak ödenir.

Sabit Bakım Ek Ödeneği : Esas gelirin % 30'udur. Fiyat değişikliklerinde otomatik olarak ayarlanır.

Hastalık Yardımı : (İş Kazası) alalâde hastalıkta olduğu gibidir (ilk 90 gün hastalık sigortasından ödenir).

YÖNETİCİ

Sosyal İşler Bakanlığı, genel gözetim yapar.

DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER İÇİN HASTALIK YARDIMI

Dul Geliri : (İş Kazası) Sigortalı şahsın normal gelirinin $\frac{1}{3}$ 'üdür. Bu miktar temel ücretin 5 katından fazla olamaz. (67 yaşından sonra % 25'i kadardır). Bakılmaya muhtaç dul erkek azamî olarak aynı aylığı alır.

Yetim Gelirleri : (İş Kazası) 19 yaşından küçük her yetim için normal gelirin % $16 \frac{2}{3}$ 'ü kadar; Bu miktar temel ücretin 5 katından fazla olamaz. (Yetim malûl ise 21 yaşa kadar).

Ana Baba : Bakılmaya muhtaç iseler ve aldıkları yardım ve maaşlar asgarîden düşük ise sigortalının normal gelirinin % $16 \frac{2}{3}$ 'ü kadardır. Bu miktar temel ücretin 5 katından fazla olamaz. Azamî dul ve yetim aylıkları toplamı % $83 \frac{1}{3}$ 'ü geçemez.

Fiyat değişmelerinde otomatik olarak ayarlanır.

Cenaze Masrafı : Ölüm olduğu yılın Ocak ayında temel ücretin % 20'si ödenir.

ÖRGÜT

Bölgesel ve mahallî Sosyal Sigorta kurumları programı uygulanır.

İŞSİZLİK

İlk Kanun : 1934

KAPSAM

Sendikalar tarafından kendi arzuları ile tesis edilmiş tasdikli işsizlik yardımı sandıklarına üye olan işçileri kapsar. Sandığa üye olmak genel olarak sendika üyeleri için mecburidir. Ayrıca ilgili işkolunda çalışan işçilerede açık olmalıdır. Toplam işçilerin yarısından çoğu şimdi bu sandıklara üyedir.

Üyeliğe Uygun Olmayanlar : 16 yaşından küçük ve sandık tarafından saptanan azamî yaş haddinden büyük olan işçiler, çalışmaya yetenekli olmayan kimseler, aile endüstrisinde çalışanlar ve bu gibi sandıkların bulunmadığı işkolunda çalışanlar.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1956

Devlet katkılı özel nitelikte bir sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Sandığa durumuna göre 1,25 - 25,00 Kron öder. Bazı hallerde maktu bir prim öder; bazı hallerde ise ücret grubuna göre prim öder (toplanan primler toplam sandık yardımlarının % 33 1/3'ünü karşılar).

İşveren : Bir şey ödemez.

Devlet : Devlet işsizlik sandıklarına katkıda bulunur. Esas katkı yıl içinde ödenen yardımların % 35 - % 50'si arasındadır; nakti yardım için yapılan katkı esas katkıdan sonra geriye kalan sandığın karşıladığı günlük yardımların % 75'i kadardır; çocuklar için yapılan devlet katkısı yapılan ödemelerin % 75'idir. Uzatmalı yardımlarda devlet katkısı yardım tutarının % 93'ü oranındadır. Yönetim katkısı üye sayısına göre saptanır. Üye başına ayda 4-6 krondur. (Devlet tarafından yapılan bu katkıların toplamı, toplam yardımların 2/3'üne rekabül eder.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İşsizlik Yardımları : İşsizlik sandığına üye olup, 52 hafta istihdamı süresince prim ödemiş olmak, bu süreye son 12ay içinde 5 ay dahildir.

İş Bulma Kurumuna kayıtlı olmak, iş yapabilme gücünde olmak. İşsizlik kendi isteği ile işten ayrılma sonucu olmamak, kötü hali sonucu olmamak, iş anlaşmazlığı sonucu olmamak, veya teklif edilen uygun bir işi reddetme sonucu olmamak lazımdır. (Diskalifiye olma süresi genellikle dört haftadır).

YÖNETİCİ

Milli iş piyasası kurulu, kanunun uygulanmasını sağlar. Sendika işsizlik yardım sandıkları, münferit iş kollarında memleket çapında programı yönetim kurulu tasvibi üzerinde yürütür.

Adı geçen yardım sandıkları sendika yöneticileri ve hükü-

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR (Devamlı malûllük hariç)

İşsizlik Yardımı : Sandığın durumuna ve şahsın bulunduğu ücret grubuna göre günde 18-60 Krondur.

Bakılanlar için ek yardım : Sigortalının eşi ve 16 yaşından küçük her çocuk için günde 2 krondur.

Beş günlük bekleme süresinden sonra ödenmeye başlar, sandığın cinsine göre yılda 150-200 gün ödeme yapılır.

Uzatmalı İşsizlik Yardımı : 60-66 yaşındaki şahıslara ayrıca 300 gün yardım ödenir.

ÖRGÜT

met temsilcisinden oluşan yönetim kurullarınca yönetilir (halen takriben 50 Yardım Sandığı faaliyettedir).

Sandıkların mahalli şubeleri, primleri ve sendika aidatlarını toplar, yardım ödemelerini mahali işçi büroları ile birlikte çalışmak suretiyle idare eder.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

AİLE YARDIMLARI

İlk ve Bugünkü Kanun : 1947

KAPSAM

Bir veya daha fazla çocukların hepsini ihtiva eder.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Aile Yardımları : Çocuk 16 yaşından (öğrenci ise 19 yaşından) küçük olmalıdır.

YÖNETİCİ

Millî Sağlık ve Refah Kurulu programı yurt çapında yönetir.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Genel bir kamu sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Bir şey ödemez.

İşveren : Bir şey ödemez.

Devlet : Hepsini öder.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM (Devamlı malûllük hariç)

Aile Yardımı : Yardıma müstehak olan birinci ve müteakip her çocuk için yılda 1.320 Krondur. Üç ayda bir ödenir.

ÖRGÜT

Mahalli çocuk refah kurulu yardımların dağıtılmasını mahalli olarak yönetir .

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

YAŞLILIK, MALÛLLÜK, ÖLÜM

İlk ve Bugünkü Kanunlar : 1946 (Yaşlılık ve dul-yetim aylıkları) ve 1959 (Malûllük aylığı)

KAPSAM

İsviçre'de yaşayan herkesi kapsar (çalışmayan karılar, dullar ve çocuklar prim ödemezler).

İstisnalar : Diplomatlar, uluslararası örgütlerdeki yabancı memurlar bu sisteme dahil değildir.

Yurt dışında yaşayan İsviçre vatandaşları için ihtiyaridir.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bir Sosyal Sigorta sistemidir.

1 Frank 34,9 Amerikan sentidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sgortalı : İşçi yaşlılık ve dul-yetim sigortası için gelirinin % 3,9'unu, malûllük için % 0,4'ünü öder.

Serbest çalışanlar yaşlılık ve dul-yetim sigortası için gelirinin % 6,8'ini ve malûllük sigortası için % 0,8'ini öder. (Gelir yılda 20.000'den aşağı 2.000 franktan yukarı ise % 3,9' düşürülür.)

Çalışmayanlar yaşlılık ve dul-yetim sigortası için yılda 78-7.800 frank ve malûllük sigortası için 8-800 frank öderler.

İşveren : Yaşlılık sigortası için bordro tutarının % 3,9'unu yaşlılık ve dul-yetim sigortaları için, % 0,4'ünü malûllük sigortası için öder.

Devlet : Yardım ve maaş tutarının % 10'unu yaşlılık sigortası için ve % 50'sini malûllük sigortası için öder (bu devlet iştirakinin 3/4'ünü merkezî hükümet 1/4'ünü kantonlar karşılar).

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Yaşlılık Aylığı : Erkek 65, kadın 62 yaşında. Tam aylığa hak kazanmak için 1948 yılından (veya 21 yaşından) itibaren prim ödemiş olmak; kısmî aylık için en az bir yıl prim ödemiş olmak gereklidir. Yabancılar 10 yıl prim ödemiş olmak ve İsviçre'de yerleşmiş veya karşılıklı anlaşma kapsamındaki ülkelerde olmalıdır.

Malûllük Aylığı : Kazanma gücünün 2/3'ünü kaybetmiş olmalıdır (Yarım aylık alabilmek için bu gücün % 40 - %66' sını kaybetmiş olmalıdır). Tam maaş alabilmek için 1948 yılından (veya 21 yaşından) beri prim ödemiş olmak, kısmî aylık için en az bir yıl prim ödemek lâzımdır. Yabancılar 10 yıl prim ödemiş olmak veya 15 yıldır İsviçre'de yerleşmiş olmalıdır.

Dul-Yetim Aylığı : Tam aylık alabilmek için ölenin 1948 yılından (veya 21 yaşından) beri prim ödemiş olması; kısmî aylık için bir yıl prim olması lâzımdır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(devamlı malûllük hariç)

Yaşlılık Aylığı : Ayda 320 frank ve ortalama gelirinin % 1,67 si kadar ek ödemededen ibarettir. Asgari ve azamî aylık ayda 400 ve 800 franktır.

Kısmî Aylık : 1948 yılından bu yana geçen yılların yüzde kaçı ödenmişse tam aylığın o nisbetteki kısmı kadardır.
Bakılanlar için zam : Karı 60 yaşında veya malûl ise % 50'si 45-59 yaşında ise % 35'i kadardır. 18 yaşından (öğrenci ise 25 yaşından) küçük her çocuk için yaşlılık aylığının % 40'ı kadardır.

Yaşlı vatandaşlar gelir testine tabi tutularak ödeme yapılır.

Belirli Ek Ödeme : Ciddi bir hastalık sırasında azami aylığın % 80'i ödenir.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK VE
HASTALIK YARDIMI**

Malûllük Aylığı : Yaşlılık aylığının aynı hükümlerine tabidir.

Devamlı Bakım Zammı : (Gelir testi yapıldıktan sonra) sakatlığın ciddiliğine göre, asgari aylığın % 20'si ile % 80'i arasındadır.

YÖNETİCİ

Federal İşçileri Dairesi, genel gözetim yapar. Bu daire içinde Federal Sosyal Sigortalar Bürosu, programını yurt çapında yürütür.

Primlerin toplanması, kaydı, aylıkların ödenmesi İşleri 25

DUL - YETİM YARDIMLARI VE BAKILANLAR İÇİN HASTALIK YARDIMI

Dul Aylığı : Dul kadın çocuğa bakıyorsa veya 45 yaşından büyükse en az beş yıllık evli ise sigortalının aylığının % 80'i kadar dul aylığı ödenir.

Bu aylık ayda enaz 320, en çok 640 franktır.

Diğer dullara, dul kaldıkları yaşlarına göre dul aylığının, 2 ilâ ve 5 yıllığı toplamı bir defada ödenir.

Yetim Aylığı : 18 yaşından (malûl ise 20, öğrenci ise 25 yaşından) küçük her yetim için sigortalıya ait aylığın % 40'ı ödenir. Tam yetimlere sigortalının aylığının % 60'ı ödenir.

Dul ve yetimler gelir testine tabi tutlularak ödenir.

ÖRGÜT

Kanton, 80 işkolu ve 2 Federal yaşlılık ve dul yetim sigortası eşitlendirme sandığından oluşan ademî merkezî bir sistem eliyle yürütülür. Devletin merkezî eşitlendirme bürosu bütün sigortalıların ve aylık bağlananların kayıtlarını tutar.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

HASTALIK VE ANALIK

İlk ve Bugünkü Federal Kanun : 1911 (Devlet katkıları ve asgarî standartlar)

Her Kantonda uygulanan programlar, Kanton kanunları

KAPSAM

Tasdikli Hastalık Sandıklarına üye olanları kapsar (özellikle hastalık yardımları sağlar). Her sandık üyelik için yaş hadleri koyabilir. Aile fertleri yardım kapsamına girebilmek için sandığa ayrı ayrı üye olmaları lâzımdır.

Bütün kanton sakinlerinin veya kantonların yarısından çoğunda sadece bazı şehirlerde yaşayanların bu sandıklara üye olmaları mecburidir. Özellikle gelirleri belirli bir seviyenin altında olanların bu sandıklara üye olmaları mecburidir. Diğer bölgelerde ihtiyaridir (hiçbir kanton nakdi yardımları için sandık üyeliğini mecbur tutamaz).

İsviçre nüfusunun takriben % 90'ı hastalık yardım sandıklarına üyedir.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

hükümlerine göre yürütülür. Bunlar ayrıca Federal Kurumun asgari standartlar hükümlerine tabidir.

Bu, karışık, bir mecburî ve aynı zamanda ihtiyarî sosyal sigorta sistemidir (özellikle hastalık yardımlarına aittir).

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Üyelik aidatı her sandığa göre ve sigorta edilen miktara gör edeğişir (ortalama olarak sigorta toplam yardımının % 80'ini öder).

İşveren : Kanuna göre hiçbirşey ödemez (bazı sözleşmelere göre işveren işçilerin üyelik aidatının ödenmesine iştirak eder).

Devlet : Bütün tasdikli sandıklara federal katkıda bulunur; Bu katkı sandık üye sayısına ve üyelere ödenen yardımlara göre değişir; doğum, verem hastalığı, dağılık arazide yaşayanlar, malûller ve fakirler için özel devlet yardımları vardır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Hastalık Yardımları : Yardım Sandıkları ilgili şahsın üç ay üye olma şartını isteyebilir.

Doğum Yardımları : Sandığa 8 ay üye olmak ve bu üyelik 3 aydan fazla aralıklı olmamak gerekir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Hastalık Yardımı : (Yalnız bazı sendikalarca sağlanır) en az federal yardım günde 2 Franktır. Yardım miktarı muhtelif sandıklar arasında değişir, ayrıca şahsın sigorta edildiği miktara göre değişir.

3 günden (federa azamî süre) çok olmayan bir bekleme süresinden sonra ödeme başlar. Bu yardım 900 gün içinde en az 720 gün ödenir, veya verem vak'alarında 7 yıllık sürede en az 1800 gün ödenir. (Federal asgarî süredir). Bu süreler her sandık tarafından saptanır.

Doğum Yardımı : (Yalnız bazı sandıklarca) normal hastalık yardımı gibi 10 hafta süre ile ödenir. Bu süreye, doğumu takip eden 6 hafta dahildir.

Hemşire Bakımı Yardımı : 50 Franktır.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLı MALÜLLÜK
VE HASTALIK YARDIMLARI**

Hastalık Yardımı : Sözleşmeli doktor, hastahane ve eczanelerce sağlanır ve parası doğrudan hastalık yardım sandıklarınca ödenen normal hizmetlerdir. Hastalık yardımı sandıklarınca ödenen mecburi yardımlar (asgari federal yardım) hastahane dışında veya içinde doktor tedavisi, doğum bakımı, ilâç ve laboratuvar yardımı, hastahane ve hidroterapi masraflarına yönelik ödemeler. Bazı sandıklar ayrıca diğer ihtiyarî yardımları ihtiva eder. Sandıklar hastaların bakım ilâç masraflarının ortalama % 10'u kadarını ödemelerini, ayrıca yetişkinlere mahsus bazı hastalıkların tedavilerini karşılamak üzere maktu birer ücret ödemelerini talep etmelidir. Doğum bakımı ve verem tedavisinde hastadan bir şey istenilmez.

Süre : Bu konuda bir süre konulmamıştır. En çok 900 günlük bir zaman içinde en az 720 gün hastane bakım ve verem vak'alarında 7 yılda 1800 gün hastahane bakımı sağlanabilir.

YÖNETİCİ

İç İşleri Dairesinde Sosyal Sigorta Bürosu, hastalık yardım sandıklarının gözetimini yapar; ayrıca devlet katkısını saptamak üzere bunların federal standartlara ne derecede uyduklarını kontrol eder.

**DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER
İÇİN HASTALIK YARDIMI**

Bakılanlar İçin Hastalık Yardımı : İlgili şahıs sandığa üye ise hak ettiği kadar yardım alır. Aksi halde aile reisi sigortalı olsa dahi, bakılan şahıs yardım olamaz.

ÖRGÜT

Tasdikli Hastalık Sigorta Sandıkları, toplanan primlerin ve üyelere yapılan yardımların yönetimi ile meşgul olur. Bu sandıkların sayısı takriben 750 olup bunların 1/5'i Kantonlar veya mahalli idarelerce yönetilen resmî sandıklardır ve hak sahibi bütün vatandaşlara açıktır.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞ KAZASI

İlk ve Bugünkü Kanun : 1911.

KAPSAM

Sanayi, inşaat ve nakliye firmaları işçileri ile diğer tehlikeli işlerde çalışanlar.

Tarım işçileri ve denizciler için özel sistemler vardır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İş kazası yardımları : Hak kazanmak için asgari bir süre yoktur.

Yardımlar : İş kazalarında ve iş kazası olmayan kazalarda da yapılır.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Devletle ilişkili mecburî bir sigortadır.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : İş kazaları için hiçbirşey ödemez. (İş kazası olmayan kazalar için sigorta primlerinin tamamını öder.)

İşveren : Yapılan işin rizikosuna göre ödenen primlerin tamamını öder.

Devlet : Hiçbirşey ödemez.

Yardım görmek için azamî gelir tavanı : Yılda 31.200 Franktır. Bu tavan tüketim ve fiyat indekslerine göre değişir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(Devamlı malûllük hariç)

Geçici malûllük yardımı : (İş kazası) Şahsın normal gelirinin % 80 i kadardır. Azamî yardım günde 80 Franktır.

2 gün bekleme süresinden sonra yardım başlar. Şahıs iyi oluncaya kadar veya devamlı malûllük hali saptanıncaya kadar sürer.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK ve
HASTALIK YARDIMI**

Devamlı Malûllük Geliri : (İş kazası) Şahıs tam malûl ise, normal gelirinin % 70'i kadardır.

Azami gelir ayda 1.820 Franktır.

Devamlı Bakım Zammı : Normal gelirin % 30'u kadardır.

Kısmi Malûllük : Malûllüğün derecesine uygun tam malûllük maaşının bir kısmı kadardır.

Hastalık Yardımı : (İş kazası) Hastalık, hastahane ve ilâç bakımları, diğer gerekli bakım ve nakil masrafları. Bunların süresinde sınır yoktur.

YÖNETİCİ

İş İşleri Dairesi'ne bağlı Sosyal Sigorta Federal Bürosu, genel gözetim yapar.

DUL - YETİM YARDIMLARI VE BAKILANLAR İÇİN HASTALIK YARDIMI

Dul geliri : (İş kazası) Sigortalı şahsın normal gelirinin % 30 u kadardır. Aynı zamanda malûl dul erkegede verilir.

Yetim geliri : (İş kazası) Sigortalı şahsın normal gelirinin % 15 i kadar olup 18 yaşından (öğrenci ise 20 yaşından)

küçük her yetime ödenir. Tam yetim ise % 25 tir.

Hak sahibi diğer kimseler (yukarıdaki gelirler azamî sınırın altında ise) Ana, baba, büyük anne, büyük baba, erkek ve kız kardeşler sigortalının normal gelirinin % 20 si kadar alırlar.

Bakılanlar için azamî gelir : Sigortalının normal gelirinin % 60 ı kadardır.

Cenaze yardımı : Toptan olarak 500 Franktır.

ÖRGÜT

İsviçre Millî Kaza Sigortası Enstitüsü programı yönetir. Bölgesel ve Mahallî büroları olan özel bir teşkilâttir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

İŞSİZLİK

İlk Federal Kanun : 1924.

Bugünkü Federal Kanun : 1951.

(Devlet katkıları ve asgarî standartlar)

KAPSAM

Tasdikli işsizlik yardım sandıklarına üye olan işçiler bu sistemin kapsamına girer. (Kantonların çoğu kendi hudutları içinde bu sandığa üyeliği zorunlu tutar, bazıları üyeliğin mecburî tutulması için mahallî idarelere yetki verir ve pek az sayıda Kanton üyeliği ihtiyari tutar).

Üyeliğe hakkı olmayanlar : 16 yaşından küçük ve 60 yaşından büyük işçiler, durumu bir iş görmeğe uygun olmayanlar, yılda 150 günden az çalışanlar, Federal personel ve aile içinde çalışanlar.

Tarım işçileri genellikle mecburî olarak bu sistemin kapsamına alınmazlar. Bazı kantonlar ayrıca ev hizmetkârlarını, otel ve restoran işçilerini, Kanton personelini veya evli kadınları bu sistemin dışında tutar.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Kanton kanunları her kantondaki programı etkiler ve Federal kanunun asgari standartlarına tabiidir.

Karışık bir mecburî ve ihtiyarî sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Sandığın durumuna göre, yılda 13 - 79 Frank ödemek üzere ücretinin bir bölümünü öder. Ortalama yıllık prim tutarı 40 franktır.

İşveren : Ödeme yapmaz. Yalnız «Toplu Sendikalar» için çalıştırdığı kimselerin ödediği prim toplamının 1/3'ünü öder.

Devlet : Federal devlet sigortasına ödenen yardımların % 0 - % 40 ı arasında değişen ve asgarî standartları karşılayacak olan miktarlarda bu sandıklara katkıda bulunur. Bu devlet katkısı o yıl içinde yardım alan üye sayısı oranına bağlıdır.

Kantonlar ayrıca Federal devlet katkısına eşit bir katkıda bulunurlar.

Prim ödemek ve yardım alabilmek için azamî gelir günde 48 Franktır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İşsizlik Yardımı : Son 6 ay zarfında işsizlik yardım sandığına üye olmak. Son 365 gün içinde bir işte 150 gün çalışmış olmak.

İşsizlik kendi isteği ile veya kötü hali yüzünden veya iş sözleşmesinin ihlâlinden, iş anlaşmazlığından, kendisine yapılan uygun iş teklifini reddetmekten doğmuş olmamalıdır. (Diskalifiye olma süresi, kusurun derecesine göre 1 - 48 gündür).

YÖNETİCİ

Federal Sanayî, Ticaret ve Çalışma Dairesi, Kanton İş Bulma Ofislerinin yardımları ile işsizlik sandıklarının tasdik ve yönetimini yapar.

Kanton ve mahallî işsizlik sandıkları ve devlet sandıkları, kantonlar ve mahallî idareler adına program uygular. (Bu sandıklar 60 tane kadardır).

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM (devamlı malûllük hariç)

İşsizlik Yardımı : Şahsın normal gelirinin % 60 ı kadardır. Bakmakla mükellef olduğu 1 veya daha çok kimse varsa % 65 i kadardır. Şahsın normal geliri günde 24 Franktan çok ise bu miktarı aşan her 1 frank için yukardaki nisbetten % 1,5 kadar indirilir.

Bakılan kimseler için ek yardım : 1 inci bakılan şahıs için günde 2 frank, müteakip her şahıs için 1 franktır. Yıl zarfında 1 gün bekleme süresinden sonra ödemeye başlar, bir takvim yılı içinde 90 gün ödeme yapılır veya 4 yılda 315 gün ödeme yapılır.

(Bu yardımların süresi bittikten sonra dahi bazı kantonlar yardıma devam eder).

ÖRGÜT

Sendika işsizlik sandıkları, sendikalar tarafından tesis edilmiş olup sendika üyeleri hesabına bu programları uygulatır. (Bu sandıklardan 35 tane vardır).

Birleşik sandıklar işveren dernekleri ve işçiler tarafından müştereken kurulmuş olup her iş kolu içindeki yardım programını uygulatırlar. (Bunların sayısı 90 kadardır.)

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

AİLE YARDIMLARI

İlk Kanun ve Bugünkü Kanun : 1952 (Yalnız tarım içindir).

Kanton kanunları : Bütün kantonların kanunları vardır ve

KAPSAM

Federal program : Tarım işçilerini ve serbest çalışan küçük çiftçileri kapsar. Bunlar 1 veya daha çok çocuklu şahıslar (aile yardımı alanları) veya evli olan kimseleri (ev halkı yardımı alanları) teşkil eder.

Kanton programları : 1 ve daha fazla çocuklu tarım dışı işçiler, ayrıca bir çok serbest çalışanlar da programa alınmıştır. Her işveren aile yardım sandıklarına iştirak eder. Devlet personeli için özel sistemler vardır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Aile yardımları : Çocuk 16 yaşından öğrenci yahut malûl ise 21 yaşından küçük (Federal program), kantonların çoğunda uygulanan program 15 - 18 yaşlarından küçük yahut öğrenci veya malûl ise 21 yaşından küçük olmalıdır. Serbest çalışan çiftçilerin gelirleri belirli bir sınırın altında olmalıdır.

YÖNETİCİ

Federal Programlar : Kantonal yaşlılık ve dul - yetim sigorta yardım sandıkları primleri toplar ve yardımları öder.

Kanton programları : Çok sayıda halk ve özel aile yardım sandıkları tarafından yönetilir. Bu sandıklar Kantonların

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

bunlar 1943 yılında veya daha sonraki yıllarda çıkartılmıştır.

Bunlar iş ile ilgili sistemlerdir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Hiçbirşey ödemez.

İşveren : Tarım işverenleri bordrolarının % 1,3 ü kadar öder. (Federal programdır.) Tarım dışı işverenler bordro tutarının % 1 - % 3'ü kadar öderler. Bu nisbet kanton ve yardım sandığına göre değişir.

Devlet : Federal ve kanton hükümetleri tarım işçileri ile ilgili masraf bakiyelerini ve küçük çiftçiler yardım programlarının tamamına öder.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM
(devamlı malûllük harlığı)

Aile Yardımları : Federal programa göre dağlık bölgelerde ilk ve müteakip her çocuk için ayda 35 Frank, diğer bölgelerde 30 Franktır. Ayrıca her evli işçi için 60 Franklık bir aile yardımı ödenir.

Milli program : Kanton kanunlarına göre 1 inci ve müteakip her çocuk için ayda asgarî 35 - 50 Frank ödenir. Yardım sandıkları genellikle kanunî asgariden daha yüksek ödeme yaparlar. Bazıları ayrıca doğum yardımlarında yapar.

ÖRGÜT

denetimi altındadır.

İşverenler yardım ödemelerini genellikle ücretlerle birlikte öderler ve yardım ödemelerinde yapılan fazla veya noksan ödemeleri ilgili sandıklarla hesaplaşırlar.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

YAŞLILIK, MALÜLLÜK, ÖLÜM

İlk Kanun : 1957.

KAPSAM

5 veya daha çok işçi çalıştıran sınıî ve ticarî firmaların işçilerini ihtiva eder.

İstisnalar : Tarım işçileri, ev sanatlarında çalışanlar, aile içinde çalışanlar ve ev işlerinde çalışanlar.

Kamu personeli için özel sistem vardır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Yaşlılık aylığı : 60 yaşında olmak, doğum tarihine göre 250 - 750 hafta prim ödemiş olmak (1914'den evvel veya 1934'den sonra) Son 36 ay zarfında 50 hafta prim ödemiş olmak veya en az 1000 hafta prim ödemiş olmak lâzımdır. Tam aylık için 1.750 hafta prim ödemek, sigortalı bir işten ayrılmış olmak. Yurt dışında ödenmez.

Malûllük aylığı : Bir önceki işte veya uygun bir işte çalışma kapasitesinin 2/3'ünü kaybetmiş olmak, 250 hafta prim ödemiş olmak, buna dahil olarak son 3 yıl içinde 50 hafta prim ödemiş olmak veya toptan, 1.000 hafta prim ödemiş olmak.

Dul ve yetim aylığı : Sigortalının öldüğü zaman aylık alıyor olması veya aylığa hak kazanmış olması lâzımdır.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1968.

Bir Sosyal Sigorta sistemidir.

1 Dinar 3.40 Amerikan dolarıdır.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Beş ayrı ücret grubuna uygun olarak gelirinin % 1,2 ile % 2,6'sını öder.

İşveren : Ücret gruplarına göre, bordro tutarının % 6,7 si ile % 9,5 u kadar öder.

Devlet : Ücret gruplarına göre % 1,2 ile % 2,6 sını öder.

Yukarıda gösterilen primler ayrıca hastalık, doğum ve iş kazası yardımlarını da karşılar.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR (Devamlı malûllük hariç)

Yaşlılık aylığı : Tam aylık beş grup olarak ayda 20 - 102 dinar arasındadır.

İlâveten eşi veya birinci çocuk için ayda 4 dinar, diğer çocukların her biri için 2 dinar; 60 yaş veya daha büyük eş için 6 dinar ödenir. Azamî aylık : 30 Dinardır.

İşçi aylığa hak kazanamıyor ise primleri kendisine iade edilir.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK VE
HASTALIK YARDIMI**

Malûllük aylığı : Beş ücret kategorisine göre tam aylık 20 - 102 dinardır. İlâveten eşi veya birinci çocuk için ayda 4 Dinar, diğer çocukların her biri için 2 Dinar; 60 yaş veya daha büyük bir kadın 6 dinar. Toplam azamî aylık ayda 30 dinardır.

İşçi aylığa hak kazanamaz ise primleri kendisine iade edilir.

YÖNETİCİ

Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, genel yönetim yapar.
Millî Sosyal Sigorta Müessesesi bölgesel ve mahallî şube-

**DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER
İÇİN HASTALIK YARDIMI**

Dul aylığı : Sigortalı şahsa ödenen veya ödenecek olan aylığın % 50'si kadar olup her yaştaki dula ödenir.

Yetim aylığı : Sigortalı şahsa verilen aylığın % 20 si kadar olup 18 yaşına kadar evlenmemek şartile ödenir.

Azami dul ve yetim aylığı : Sigortalının aylığının % 100 üdür. Dul ve yetim aylığa hak kazanmamışsa, işçinin öde-
miş olduğu primler ilgililere iade edilir.

Cenaze yardımı : Toptan 30 Dinardır.

ÖRGÜT

leri vasıtası ile programı uygular; bu iş üç taraflı bir kurul
ve Genel Müdür tarafından idare edilir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

HASTALIK VE ANALIK

İlk Kanun : 1957.

Bugünkü Kanun : 1968.

KAPSAM

5 veya daha çok işçi çalıştıran sınai ve ticari firmaların işçilerini ihtiva eder.

İstisnalar : Tarım işçileri, ev sanatlarında çalışanlar, aile içinde çalışanlar ve ev işlerinde çalışanlar.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Nakdi hastalık yardımı : Son üç ay zarfında 6 hafta prim ödemiş olmak lâzımdır.

Nakdi doğum yardımı : Doğumdan en az 12 ay önce sigortaya kaydedilmiş olmak, son 12 ay içinde 16 hafta prim ödemiş olmak lâzımdır.

Hastalık yardımı : Nakdi yardım için prim ödeme şartlarını yerine getirmiş olmak lâzımdır.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bir sosyal sigorta sistemidir.

(Nakdi ve sağlık yardımları ihtiva eder.)

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Yaşlılık, malûllük ve ölüm sigortaları primlerine dahildir.

İşveren : Yaşlılık, malûllük ve ölüm sigortaları primlerine dahildir.

Devlet : Sağlık yardımlarını karşılar.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM (Devamlı malûllük hariç)

Hastalık Yardımı : 5 ayrı ücret grubuna göre normal gelirinin % 40 - % 50 si kadardır.

Üç günlük bekleme süresinden sonra ödeme başlar, son üç ay içinde kaç hafta prim ödenmişse, onun iki katı olan süre için ödeme yapılır. Kronik hastalıklarda bu süre 360 güne çıkabilir.

Doğum yardımı : Beş ayrı ücret grubuna göre normal gelirinin % 40 - 50 si kadardır. Doğumdan 6 hafta önce başlar, 6 hafta sonraya kadar devam eder.

Doğum ödeneği : Toptan 7 dinar olup kısmen veya tamamı aynî olarak verilir.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLI MALÜLLÜK
VE HASTALIK YARDIMLARI**

Hastalık yardımı : Nakdi yardım için prim ödeme şartlarını yerine getirmiş olmak lâzımdır.

Hastalık yardımı : Millî Sosyal Sigorta müessesesinin veya devletin tesislerinde hastalara doğrudan hizmet sağlanır. Bu hizmetler genel ve uzman doktor bakımı, hastahane bakımı, doğum bakımı ve gerekli sağlık malzemesini ihtiva eder.

Bu yardımlar kısmen karşılanması hastadan istenebilir.

Süre : Nakdi yardımlar sona erdikten sonra 6 aya kadardır.

YÖNETİCİ

Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, genel gözetim yapar.
Millî Sosyal Sigorta müessesesi programı uygular.

**DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER İÇİN
HASTALIK YARDIMI**

Bakılanlar için hastalık yardımı : Aynen sigortalınıninki gibidir.

Sigortalı şahsın karısı, sigortalı kadına verilen toptan doğum ödeneğinin aynısını alır.

ÖRGÜT

Müessese kendi malı olan dispanser ve eczaneleri kullanır, fakat devlet hastahanelerinden yararlanır.

İŞ KAZASI

İlk Kanun : 1957.

KAPSAM

Beş veya daha fazla işçi çalıştıran sınai ve ticari firma işçilerini ihtiva eder.

İstisnalar : Tarım işçileri, el sanatlarında çalışanlar, aile içinde çalışanlar ve ev işlerinde çalışanlar.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İş kazası yardımları : Hak kazanmak için herhangi bir asgarî süre yoktur.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK VE
HASTALIK YARDIMI**

Devamlı malûllük geliri (iş kazası) : Beş ayrı ücret grubuna göre ayda 20 - 102 Dinara kadardır . Bunun için malûllük derecesi $\frac{2}{3}$ veya daha fazla olmalıdır.

Devamlı bakım için ek yardım : Şahsın aldığı malûllük gelirinin en çok % 50 si kadardır.

Kısmî Malûllük : Tam malûllük gelirinin kısmî malûliyeteye isabet eden miktarı kadardır. Malûllük derecesi $\frac{1}{10}$ 5 - $\frac{1}{10}$ 29 oranında ise 2 yıllık malûllük geliri toptan ödenir.

Hastalık yardımı (iş kazası) : Tedavi ve ameliyat, hastahane bakımı; ilaç sıhhi araç ve gereçler, dış bakımı gözlükten ibarettir.

YÖNETİCİ

Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, genel gözetim yapar.
Millî Sosyal Sigorta Müessesesi ödenen primleri ve ilgili-

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1968.

Bir Sosyal Sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Yaşlılık, malûllük ve ölüm sigortaları primlerine dahildir.

İşveren : Yaşlılık, malûllük ve ölüm sigortaları primlerine dahildir.

Devlet : Yaşlılık, malûllük ve ölüm sigortaları primlerine dahildir.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM (Devamlı malûllük hariç)

Geçici malûllük yardımı (iş kazası) : Beş aylık ücret grubuna göre gelirin % 55 - % 70'i kadardır.

Üç gün bekleme süresinden sonra başlar, en çok 360 gün ödeme yapılır.

DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER İÇİN HASTALIK YARDIMI

Dul geliri : (İş Kazası) Sigortalı şahsa ödenen veya ödemesi gereken devamlı malûllük gelirinin % 50'si kadardır.

Yetim geliri : Evlenmemiş kızlar ve 18 yaşından küçük erkek çocuklar sigortalıya ait gelirin % 20 si, tam yetim ise % 40, şayet tek tam yetim ise % 50.

Ana, baba, sigortalının yaşayan çocuğu ve eşi yoksa % 40'ı (babanın 60 yaşından büyük olması lâzımdır.)

ÖRGÜT

lere yapılan yardımları yönetir.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

MALÜLLÜK, YAŞLILIK, ÖLÜM

İlk Kanun : 1949.

KAPSAM

Sinaî ve ticarî alanda çalışan işçiler.

İstisnalar : Tarım ve ev işleri.

Yabancılar için sigorta isteğe bağlıdır.

Devlet personeli ve serbest meslek sahipleri için özel sistemler mevcuttur.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Yaşlılık aylığı : Kadın 50, erkek 55 yaşında (erken yaşlanmış veya maden işyerlerinin yeraltı işlerinde 1800 gün çalışmışsa 50 yaş) olmak, 5000 gün prim ödemiş olmak veya 25 yıl sigortalı bulunmak (bu halde yaş sınırı yoktur) ve 5000 gün prim ödemiş olmak.

Son olarak sigortalı bir işten ayrılmış olmak.

İndirimli aylık : Yaş şartını yerine getirmiş olmak, en az 15 yıl sigortalı olup her yıl için ortalama 120 gün prim ödemiş olmak (25 yıl sigortalılıktan az her tam yıl için % 0.5 indirimlidir.)

Malûllük aylığı : Çalışma gücünün 2/3 ünü kaybetmiş olmak veya çalışamaz durumda olmak, en az beş yıl sigortalı bulunmak ve her yıl için ortalama 120 gün prim ödemiş olmak veya toplam 1800 gün prim ödemiş olmak.

Dul ve Yetim, Ana-Baba Aylığı : Ölen sigortalı malûllük aylığı şartlarını karşılayacak şekilde sigortalı ve prim ödemiş olmak veya ölümü sırasında aylık alıyor olmalıdır.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1964.

Bir Sosyal Sigorta sistemidir.

1 Lira 7.1 Amerikan sentidir.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Ücretinin % 7 sini öder. (Maden işyerlerinde yeraltında çalışanlar % 8 öder).

İşveren : Bordronun % 8'ini öder. (Maden işyerlerinde yeraltında çalışanlar için % 10 öder).

Devlet : Bir şey ödemez.

Prim ödemek için en az günlük gelir 40,— lira, en yüksek günlük gelir 200,— liradır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM

(Devamlı malûllük hariç)

Yaşlılık aylığı : Son beş yıl ücretinin en yüksek 3 yıl ortalamasının % 70 i kadardır.

1967 yılına kadar ki ücretler, kanunî katsayılar ile ayarlanır.

İndirimli aylık : 25 yıldan eksik her tam yıl için % 0.5 indirimlidir. Sigortalı erkeğin 55. kadının 50 yaşından sonraki her tam yaşı için % 1 ilâve edilir.

Asgarî aylık, asgari günlük kazancın 30 katının % 70'dir. (1.4.1974 den itibaren 1.000,— liradır) Azamî aylık 6.000 liranın, aylık oranı ile çarpımı kadar olup; bu % 70 için 4.200 liradır.

Ödenen primlerin iadesi : Sigortalının aylığına hak kazanamaması halinde işçi ve işverenin primleri sigortalıya geri verilir.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÛLLÜK VE
HASTALIK YARDIMI**

Malûllük aylığı : Son beş yıl ücretinin en yüksek 3 yıl ortalamasının $\frac{70}{100}$ 70 idir.

Devamlı bakım zammı: Aylığa esas ortalamanın % 10 udur.

Asgarî aylık : Asgarî günlük kazancının 30 katının % 70 idir.
(1.7.1974 den itibaren 1.000 liradır.)

YÖNETİCİ

Sosyal Güvenlik Bakanlığı genel gözetim yapar.
Sosyal Sigortalar Kurumu programı yürütür.

DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER İÇİN HASTALIK YARDIMI

Dul aylığı : Sigortalıya ödenen veya ödenmesi gereken aylığın 2/3 ü veya gelir alan çocuğu varsa % 50 sidir. Bakıma muhtaç dul erkeğe de ödenir.

Yetim aylığı : Sigortalının aylığının % 25 i kadar (tam yetime % 50) olup 18 yaşından küçük her yetime ödenir (orta öğrenim için 20, yüksek öğrenim için 25 yaş doluncaya kadar olup, malûl ise sınırsızdır.)

Asgari aylık : Sigortalı için hesaplanan en az 1.000,— lira, en fazla sigortalıya aylık tutarı kadardır. (Devamlı bakım zammı hariç tutulur.)

Primlerin iadesi : İlgili aylığa hak kazanamıyor ise işçi ve işverenin ödediği primler hak sahiplerine iade edilir. (Bunda oran aylıkta olduğu gibidir.)

Cenaze yardımı : 1.500,— liradır. (6.2.1976 dan itibaren)

ÖRGÜT

Bu yürütme üçlü bir kuruluş (İşçi, İşveren, Devlet) ve Genel Müdür tarafından yapılır.

ESAS KANUNLARIN TARİHİ

HASTALIK ve ANALIK

İlk Kanun : 1945 (Sadece Analık)

1950 (Hastalık)

KAPSAM

Sanayi ve Ticarî alanda çalışan işçiler.

İstisnalar : Tarım ve ev işçileri.

Devlet personeli için özel sistem mevcuttur.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

Nakdî yardım : Son 12 ay içinde 120 gün prim ödemiş olmak,

Hastalık yardımı : Hâlen sigortalı olmak,

Doğum yardımı : Son 12 ay zarfında 90 gün prim ödemiş olmak,

Bakılan kişiler için son 12 ay zarfında 120 gün prim ödemiş olmak,

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1964.

Bir sosyal sigorta sistemi olup nakdi ve hastalık yardımlarını kapsar.

MALİ KAYNAKLAR

Sigortalı : Gelirinin % 5 ini öder (Çıraklar % 2 öderler)

İşveren : Bordro tutarının % 6 sını öder (Çıraklar için % 2 öder)

Dvetle : Hiç birşey ödemez.

Prim ödemek için en az günlük kazanç 40,— lira, en yüksek 200,— liradır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIMLAR (Devamlı malûllük hariç)

Hastalık yardımı : Şahsın gelirinin % 50 si, şahsın geçimini temin ettiği kimse varsa 2/3 ü kadardır.

Şahıs hastaneye yatmışsa gelirinin 1/3 ü kadar veya geçimini temin ettiği kişi varsa gelirinin % 50 si kadardır.

■ Bekleme süresi : 2 gün olup, 18 ay ödeme yapılır.

Doğum yardımı : Gelirin 2/3 ü kadar olup, doğumdan 6 hafta önce ve doğumdan 6 hafta sonraya kadar ödenir.

Emzirme ödeneği : Yürürlükteki kararnameye göre toptan bir ödeme yapılır.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLİ MALÜLLÜK VE
HASTALIK YARDIMI**

Genellikle hastalara Sosyal Sigortalar Kurumunun hastaneleri vasıtasıyla sağlanır. Bu, hizmetler genel ve uzman hekim bakımı, hastane bakımı, laboratuvar hizmetleri, ilâç, doğum, bakımı, tıbbî gereçler ve hasta naklidir. Azamî süre 6 ay (hastalığın maddeten azalacağı umulursa 18 aya kadar uzatılır).

YÖNETİCİ

Sosyal Güvenlik Bakanlığı genel denetim yapar.

Sosyal Sigorta Kurumu programı yürütür. Bu yürütme üçlü bir kuruluş (işçi, işveren, devlet) ve Genel Müdür tarafından yapılır.

Sosyal Sigortalar Kurumu taşra teşkilâtı vasıtasıyla yürüt-

**DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER İÇİN
HASTALIK YARDIMI**

Hak sahipleri : Sigortalının ki. gibi olup ayakta tedavide ilâç bedelinin % 20 sini sigortalı öder.

ÖRGÜT

meyi sağlar.

Kurumun kendi Hastane, Sanatoryum Dispanser ve eczaneleri vardır.

Bu teşkilâtın mevcut olmadığı yerlerde özel anlaşmalarla bu hizmet yürütülür.

ESAS KANUNLARIN TARİHLERİ

İŞ KAZASI

İlk Kanun : 1945.

KAPSAM

Sanayi ve Ticarî alanda çalışan işçiler.

İstisnalar : Tarım ve ev işçileri.

Devlet personeli için özel sistem vardır.

HAK KAZANMA ŞARTLARI

İş kazası yardımları için asgarî bir süre yoktur.

VE PROGRAM ÇEŞİTLERİ

Bugünkü Kanun : 1964.

Bir sosyal sigorta sistemidir.

MALİ KAYNAKLAR

İşçi : Bir şey ödemez.

İşveren : Bordro üzerinden, işin rizikosuna göre, % 0.5 ile % 6 sı kadar öder.

Devlet : Birşey ödemez.

Prim ödemek ve yardım alabilmek için en az günlük gelir 40,— lira, en yüksek günlük gelir 200,— liradır.

SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN NAKDİ YARDIM (devamlı malüllük hariç)

Geçici işgöremezlik yardımı : (İş kazası) Gelirin % 50 si kadar veya bakmakla mükellef kimsesi varsa 2/3 ü kadardır. Şahıs hastaneye yatmışsa gelirin 1/3 ü kadar veya geçimini temin ettiği kişi varsa gelirin % 50 si kadardır. Bekleme süresi yoktur ve sınırsızdır.

**SİGORTALI İŞÇİLER İÇİN DEVAMLI MALÛLLÜK VE
HASTALIK YARDIMI**

Devamlı Malûllük geliri (İş kazası) : Tam malûllük halinde ücretinin $\frac{70}{100}$ i kadardır. Asgarî aylık asgarî günlük kazançtan hesaplanır (asgarî günlük kazanç hâlen 40,— liradır.)

Devamlı bakım zammı : Şahsın malûllük gelirinin $\% 50$ si kadardır.

Kısmî malûllük : Tam malûllük gelirinin, malûllük derecesi ile orantılı olup en az malûllüğün $\frac{10}{100}$ olması lâzımdır.

Kısmî malûllük iş kazası sonucu ve $\% 25$ den az ise sigortalının isteği ile bir defada toptan ödenebilir.

Hastalık yardımı : (İş kazası) Hastalık tedavi ve ameliyat, hastane bakımı, ilâç, tıbbî gereç ve taşıma masrafları olup sınırsızdır.

YÖNETİCİ

Sosya l Güvenlik Bakanlığı genel gözetim yapar.
Sosyal Sigortalar Kurumu programı yürütür.

**DUL VE YETİM YARDIMI VE BAKILAN KİMSELER İÇİN
HASTALIK YARDIMI**

Dul geliri : Sigortalıya ödenen veya ödenmesi gereken gelirin $\frac{2}{3}$ ü veya gelir alan çocuğu varsa $\frac{3}{4}$ 50 sıdır.

Bakıma muhtaç dul erkeğe de ödenir.

Yetim geliri : Sigortalının gelirinin % 25 i kadar (tam yetime $\frac{3}{4}$ 50) olup 18 yaşından küçük her yetime ödenir. (orta öğrenim için 20, yüksek öğrenim için 25 yaş doluncaya kadar olup, malûl ise sınırsızdır.)

Asgari gelir : Sigortalı için asgarî günlük kazançtan hesaplanan miktardır. (Devamlı bakım zammı hariç tutulur.)

ÖRGÜT

Bu yürütme üçlü bir kuruluş (işçi, işveren, devlet) ve Genel Müdür tarafından yapılır.

YÖNETİCİ ÖRGÜTÜN ÖNEMİ

Birleşmiş Milletlere Üye ülkelerce kabul edilmiş bulunan Sosyal Güvenliğin Asgarî Normları Hakkındaki Sözleşme'de belirlenen ilkelere, örnek olarak aldığımız ülkelerin ve ülkemizin hangi seviyede ulaştıklarını gördük.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz ki, bir ülkenin, sosyal güvenliği sağlayabildim diyebilmesi için; öncelikle, konulan yasalarla sosyal güvenliğin tüm yurttaşları kapsamasını sağlayabilmiş ve bu yasalarda verilen hakların, günün koşullarına uyacak şekilde, en kısa zaman içerisinde ayarlayarak yürümesini temin etmiş olmalıdır.

Bunun yanında sosyal güvenlik programlarını yürüten örgütler, sağlık yardımlarının ve sağlık hizmetlerinin yapılmasında hasta psikolojisine uygun bir düzeye erişmiş ve gereken süratle hareket etmeyi temin edebilmiş olmalı; nakdî yardımların ilgililerin eline en kısa zamanda ulaşmasını sağlayabilmelidir.

Özellikle,

- İşsiz kalan kimse işsizlik yardımından yararlanabiliyorsa,
- İlgililerin çocuklarının geçimi hususunda gereken aile yardımı ödenebiliyorsa,
- İşinden ayrılan bir sigortalının yaşlılık veya malûllük aylığı ertesi ayın başında kendisine verilebiliyorsa,
- Ölen bir kimsenin geride bıraktıklarının geliri ölümü takip eden aybaşında ödenebiliyorsa,
- Doktor muayenesi için hastaneye gelen bir işçi saatlerce doktor kapısında beklemiyor ise,

- Doktorun yazdığı reçetede ki ilâçların tamamı hemen temin edilebiliyorsa,
- Sakat kimselere protez, araç ve gereçleri en kısa zamanda verilebiliyorsa,

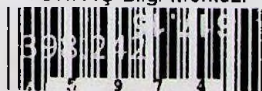
Kısacası Sosyal Güvenliğin asgarî normları hakkındaki sözleşme'de belirtilen yardım ve hizmetler, ilgililerin normal yaşamlarını sürdürdükleri hissini kaybetmeden sağlanabiliyorsa; ancak o zaman o ülkede Sosyal Güvenliğin gerçekleştirildiği söylenebilir.

Sosyal Güvenliğine ait çizelgeleri verilen ülkelerin paralarının, 5.4.1976 tarihindeki kura göre Türk Lirası olarak değerleri :

<u>Yabancı Ülke Parası</u>	<u>Kuruş</u>
1 B. Alman Markı	640.—
1 ABD doları	1600.—
1 Avusturalya doları	1900.—
1 Avusturya şilini	88,10
1 Belçika frangı	41.—
1 Danimarka kronu	264.—
1 Fransız frangı	335.—
1 Hollanda guilderi	596,50
1 Sterlin (İngiltere)	2990.—
1 İsveç kronu	365.—
1 Libya dinarı	5066,98

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi

368 4 SOS 1975